

Αρχή
Ηλεκτρισμού
Κύπρου

Ετήσια
Έκθεση
2019 ⚡

Ετήσια
Έκθεση
2019

Η Αρχή Ηλεκτρισμού Κύπρου

Ετήσια
Έκθεση
2019 ⚡

Η Αρχή Ηλεκτρισμού Κύπρου είναι ανεξάρτητος Ημικρατικός Οργανισμός, που εγκαθιδρύθηκε σύμφωνα με τον περί Αναπτύξεως Ηλεκτρισμού Νόμο Κεφ. 171 του 1952 για την άσκηση δραστηριοτήτων που σχετίζονται με την παραγωγή, μεταφορά και διανομή ηλεκτρικής ενέργειας στην Κύπρο.

Ο όρος του ανεξάρτητου Ημικρατικού Οργανισμού χρησιμοποιείται στην Κύπρο σε περιπτώσεις Οργανισμών οι οποίοι είναι ανεξάρτητοι και εγκαθιδρύονται με βάση σχετικό νόμο, για την παροχή υπηρεσιών ή άσκηση εξουσιών που σχετίζονται με τομείς δημόσιας ωφέλειας. Οι Οργανισμοί αυτοί διοικούνται από συμβούλια τα οποία διορίζει το Υπουργικό Συμβούλιο.

Στην περίπτωση της Αρχής Ηλεκτρισμού Κύπρου, η Κυβέρνηση, μέσω του Υπουργού Ενέργειας, Εμπορίου και Βιομηχανίας, δίδει κατεύθυνση στην ΑΗΚ για θέματα γενικής πολιτικής της Δημοκρατίας.

Όραμα

Να είμαστε πρωταγωνιστές στον Τομέα της Ενέργειας, Υπηρεσιών και άλλων Δραστηριοτήτων.

Αποστολή

Η άριστη εξυπηρέτηση των καταναλωτών, πελατών και χρηστών δικτύου, προσφέροντας με ασφάλεια και αξιοπιστία, σε ανταγωνιστικές τιμές, ποιοτικές υπηρεσίες στους τομείς της ενέργειας και άλλων δραστηριοτήτων αξιοποιώντας νέες τεχνολογίες με σεβασμό στην κοινωνία, το περιβάλλον και τους ανθρώπους μας, συνεισφέροντας στην ανάπτυξη της χώρας.

Αξίες

- Ακεραιότητα
- Σεβασμός στους πελάτες
- Ποιότητα
- Ανθρώπινο κεφάλαιο
- Κοινωνία και περιβάλλον

Περιεχόμενα

8

Διοικητικό Συμβούλιο & Διεύθυνση

10

Μήνυμα Προέδρου

12

Μήνυμα Γενικού Διευθυντή

14

Δημόσια Διακυβέρνηση

16

Επιτροπές / Υπεπιτροπές Διοικητικού Συμβουλίου

20

Λειτουργικός Διαχωρισμός των Δραστηριοτήτων της ΑΗΚ

22

Πίνακες ετήσιας έκθεσης 2019

Διοικητικό Συμβούλιο ΑΡΧΗΣ ΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΥ ΚΥΠΡΟΥ

Από 1.1.2019 μέχρι 31.12.2019

Πρόεδρος

Ανδρέας Μαραγκός
(μέχρι 17.1.2019)

Έμιλυ Γιολίτη
(από 1.2.2019 μέχρι 3.7.2019)

Μιχάλης Κωμοδρόμος
(από 30.7.2019)

Αντιπρόεδρος

Μιχάλης Χατζηπαντέλα
(μέχρι 17.1.2019)

Μιχάλης Κωμοδρόμος
(από 1.2.2019 μέχρι 29.7.2019)

Γιώργος Νικολέττος
(από 30.7.2019)

Μέλη

Αγνή Σιάλαρου

Έλενα Τσολάκη

Χριστίνα Ζίκκου

Χαράλαμπος Αρτέμης
(μέχρι 17.1.2019)

Χρυσόστομος Χρυσοστόμου
(από 1.2.2019)

Γιάννης Κωνσταντινίδης
(μέχρι 17.1.2019)

Γιώργος Νικολέττος
(από 1.2.2019 μέχρι 29.7.2019)

Χάρης Μίλλας
(από 30.7.2019)

Κωνσταντίνος Κωστή
(μέχρι 17.1.2019)

Πολύβιος Λεμονάρης
(από 1.2.2019)

Μιχάλης Κωμοδρόμος
(μέχρι 17.1.2019)

Γεώργιος Σιαμμάς
(από 1.2.2019)

**Μιχάλης
Κωμοδρόμος**
Πρόεδρος Δ.Σ.

**Γιώργος
Νικολέττος**
Αντιπρόεδρος Δ.Σ.

**Αγνή
Σιάλαρου**
Μέλος Δ.Σ.

**Έλενα
Τσολάκη**
Μέλος Δ.Σ.

**Χριστίνα
Ζίκκου**
Μέλος Δ.Σ.

**Χρυσόστομος
Χρυσοστόμου**
Μέλος Δ.Σ.

**Χάρης
Μίλλας**
Μέλος Δ.Σ.

**Πολύβιος
Λεμονάρης**
Μέλος Δ.Σ.

**Γεώργιος
Σιαμμάς**
Μέλος Δ.Σ.

**Παναγιώτης
Ολύμπιος**
Γενικός Διευθυντής

Διεύθυνση

Γενικός Διευθυντής

Παναγιώτης Ολύμπιος
BSc (Hons), MSc (Eng), MIET

Εκτελεστικός Διευθυντής Δικτύων

Αδάμος Κοντός
BSc (Eng), MEng, PhD, MBA

Εκτελεστικός Διευθυντής Παραγωγής και Προμήθειας

Αλέξης Μιχαήλ
BSc (Hons), PhD, CEng, MIET

Εκτελεστική Διευθύντρια Οικονομικών

Μαρία Χαραλάμπους
BA Economics, MBA, FCA

Διευθυντής Διανομής

Κενή Θέση

Αναστάσης Γρηγορίου (εκτελών χρέη από 1.12.2018)
BEng, MBA, CEng, MIET

Διευθυντής Ιδιοκτήτη Συστήματος Διανομής

Άδωνις Γιασεμίδης
Δίπλωμα Ηλεκτρολόγου Μηχανικού, MBA, MIET

Διευθυντής Διαχειριστή Συστήματος Διανομής

Αναστάσης Γρηγορίου
BEng, MBA, CEng, MIET

Διευθυντής Μεταφοράς

Κώστας Γαβριηλίδης
BSc (Hons), MEng, MBA, CIPR Diploma, MIET, MCIPR

Διευθυντής Παραγωγής

Γεώργιος Σκαρπάρης (μέχρι 30.6.2019)
BSc (Hons), MBA, MBA (Oil Gas & Energy Management), CEng, MIET, MIMechE

Χαράλαμπος Μενελάου (εκτελών χρέη από 1.7.2019)
BSc, M.Phil

Διευθυντής Προμήθειας

Μάριος Σκορδέλλης
BSc (Hons), MSc, MBA, CEng, MIET

Μήνυμα Προέδρου

ΑΗΚ: Ενέργεια ζωής και ανάπτυξης

Ο τομέας της ενέργειας, αναντίλεκτα, είναι από τους πλέον σημαντικούς για τη λειτουργία και την πορεία ενός κράτους. Για την Κύπρο, η ΑΗΚ, από τη μέρα ίδρυσής της έως και σήμερα, ταυτίζεται με την ενέργεια προόδου της κοινωνίας και ανάπτυξης της οικονομίας.

Στον τόπο μας διανύουμε μια περίοδο που χαρακτηρίζεται από μεγάλες αλλαγές και προκλήσεις που σηματοδοτεί το άνοιγμα της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας. Ιδιαίτερα θετική εξέλιξη για την ΑΗΚ, αποτελεί η επιτυχής συμμόρφωσή της με τις πρόνοιες της ρυθμιστικής απόφασης της ΡΑΕΚ, σχετικά με το Λειτουργικό Διαχωρισμό των Δραστηριοτήτων της. Η οργανωμένη, συστηματική και επίπονη προσπάθεια, στην οποία έλαβε μέρος το σύνολο του ανθρώπινου δυναμικού της ΑΗΚ, ολοκληρώθηκε με επιτυχία. Το πλέον απαιτητικό εσωτερικό έργο που έχει υλοποιήσει η ΑΗΚ στην ιστορία της, στους τομείς Οργάνωσης και Διοίκησης, ολοκληρώθηκε διασφαλίζοντας την ομαλή λειτουργία της. Η προσήλωση στην τήρηση των απαιτήσεων συμμόρφωσης είναι διαρκής, κάτι που επιβάλλει στον Οργανισμό συνεχή εγρήγορση.

Η ΑΗΚ έχει πλέον διαχωριστεί σε τέσσερις Βασικές Ρυθμιζόμενες Δραστηριότητες: Παραγωγή, Μεταφορά, Διανομή, Προμήθεια. Η κάθε Βασική Ρυθμιζόμενη Δραστηριότητα, ανεξάρτητα, οργανώνει τα τμήματά της ώστε να ανταποκριθεί αποτελεσματικά στις νέες ανάγκες της αγοράς. Ο υγιής ανταγωνισμός δημιουργεί ευκαιρίες βελτίωσης υποδομών, ανάπτυξης καινοτόμων υπηρεσιών και καλύτερης εξυπηρέτησης των καταναλωτών, όλα αυτά με το βλέμμα στραμμένο στο μέλλον.

Ένα μέλλον πράσινο, αειφόρο και ηλεκτρικό. Η ενεργειακή μετάβαση και η συνεχώς μεταβαλλόμενη αγορά ηλεκτρισμού, συνθέτουν ένα πολύπλοκο περιβάλλον. Γι' αυτό και η εγκατάσταση του συστήματος MDMS μαζί με την εγκατάσταση έξυπνων μετρητών μεταμορφώνει το δίκτυο διανομής σε ένα ευφές δίκτυο. Με το σύγχρονο σύστημα καταγραφής και διαχείρισης όλων των μετρητικών δεδομένων των καταναλωτών ηλεκτρικής ενέργειας, δημιουργείται μια πλατφόρμα αμφίδρομης επικοινωνίας μεταξύ Καταναλωτών, Προμηθευτών, Παραγωγών και ευρύτερα όλων των

συμμετεχόντων της Αγοράς Ηλεκτρισμού. Σύμφωνα με το χρονοδιάγραμμα, προγραμματίζεται να είναι σε πλήρη λειτουργία τον Ιανουάριο του 2021.

Σκοπός του έργου είναι:

- Η πλήρης συμμόρφωση με τη Ρυθμιστική Απόφαση της ΡΑΕΚ για το Λειτουργικό Διαχωρισμό της ΑΗΚ, αλλά και τη λειτουργία του νέου μοντέλου της Ανταγωνιστικής Αγοράς Ηλεκτρισμού, ώστε να διασφαλίζεται η ανεξαρτησία του Διαχειριστή Συστήματος Διανομής και ο ουδέτερος του ρόλος
- Η διαχείριση όλων των μετρητικών δεδομένων και άλλων στοιχείων των καταναλωτών και των υποστατικών τους, ώστε μόνο οι δικαιούχοι καταναλωτές και Προμηθευτές να έχουν πρόσβαση σ αυτά
- Να ενοποιήσει με αυτό ή να επικοινωνεί μέσω διεπιφανειών με όλα τα άλλα απαραίτητα λογισμικά συστήματα της ΑΗΚ
- Να δίνει δυνατότητα ελεγχόμενης επικοινωνίας με τα συστήματα όλων των Προμηθευτών αλλά και του Λειτουργού της Αγοράς
- Να ικανοποιεί άλλες συναφείς λειτουργικές ανάγκες του Διαχειριστή Συστήματος Διανομής

Είναι ένα πολύπλευρο έργο υψηλών απαιτήσεων, που αποτελεί θεμέλιο αξιοπιστίας και διαφάνειας στα πεδία των μετρήσεων. Στόχος όλων μας η εύρυθμη και ομαλή λειτουργία της ανοικτής και ανταγωνιστικής αγοράς ηλεκτρισμού.

Το πλαίσιο των στρατηγικών αξόνων της ΑΗΚ θέτει και τις μεγάλες προκλήσεις που έχουμε μπροστά μας. Η προσπάθεια επέκτασης της χρήσης ΑΠΕ συνιστά ισχυρή προτεραιότητα. Κοινός στόχος, εθνικής σημασίας, είναι να ανεξαρτητοποιηθούμε από τα ορυκτά καύσιμα. Ως ΑΗΚ προχωρούμε με τη δημιουργία ΦΒ έργων, όπως: το ΦΠ στο Ακρωτήριο Λεμεσού που, μετά από πολυετείς συστηματικές προσπάθειες, αισιοδοξούμε πως σύντομα μπορεί να ξεκινήσει η κατασκευή του, την κοινοπραξία με την Ιερά Αρχιεπισκοπή Κύπρου για ανάπτυξη μεγάλων ΦΠ στην περιοχή Αχερά, την εγκατάσταση ΦΣ σε εγκαταστάσεις της ΑΗΚ κ.α. Σημειώνεται επίσης η συνεργασία με το Υπουργείο Παιδείας για την αξιοποίηση ΦΒ σε σχολικά συγκροτήματα. Παράλληλα, κάνουμε τις απαραίτητες τροποποιήσεις στις Μονάδες μας για να λειτουργούν με Φυσικό Αέριο και προβαίνουμε στην εγκατάσταση / αναβάθμιση Συστημάτων Προστασίας του Περιβάλλοντος.

Κύριος στόχος είναι η ενεργειακή ισχυροποίηση της Κύπρου. Κάτι που επιτυγχάνεται με την ανάπτυξη υποδομών έλευσης Φυσικού Αερίου και τη διεύρυνση εκμετάλλευσης των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας. Η συμμετοχή της ΑΗΚ στο μετοχικό κεφάλαιο της ΕΤΥΦΑ, με ποσοστό 30% συνολικής αξίας €43 εκ., αποτελεί κομβική εξέλιξη για τον Οργανισμό και το ενεργειακό μέλλον του τόπου μας.

Η εισαγωγή και διάθεση ΦΑ στην Κύπρο αναμένεται να έχει πολλαπλά οφέλη στην Ηλεκτροπαραγωγή. Αποτελεί ταυτόχρονα ανάγκη και πρόκληση. Η ΑΗΚ είναι έτοιμη να διαβεί το κατώφλι της νέας ενεργειακής εποχής, που σφραγίζεται από την έλευση του Φυσικού Αερίου. Με την εξειδικευμένη τεχνολογία και πλατιά εμπειρία της, η ΑΗΚ ενώνει τις δυνάμεις της με τη ΔΕΦΑ σε έναν κοινό στόχο: την ενεργειακή ανάπτυξη της Κύπρου. Στόχος φιλόδοξος και υψηλός που υπηρετεί το μέλλον του τόπου και των κατοίκων του.

Τα οφέλη από τη χρήση Φυσικού Αερίου είναι πολλά:

- Τερματισμός της εξάρτησης της ηλεκτροπαραγωγής από τα Υγρά Καύσιμα
- Μείωση του κόστους παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας
- Βελτίωση της αποδοτικότητας του Συστήματος με Αποδοτικότητα > 50%
- Μείωση στις εκπομπές θερμοκηπιακών αερίων. Αναμένεται μείωση της τάξης του 30% τον πρώτο χρόνο χρήσης ΦΑ
- Μείωση στους βιομηχανικούς ρύπους που θα οδηγήσει στη συμμόρφωση της Κύπρου με τα Εθνικά Όρια Εκπομπής

Κύρια προτεραιότητα της ΑΗΚ είναι η εξοικονόμηση ενέργειας. Στην κατεύθυνση αυτή γίνονται ενέργειες ενημέρωσης τόσο σε οικιακούς όσο και εταιρικούς καταναλωτές, ενώ είναι ιδιαίτερα σημαντικές οι συμφωνίες με το Υπουργείο Εσωτερικών και με τις Τοπικές Αρχές, για αντικατάσταση του ενεργοβόρου οδικού φωτισμού όλων των κοινοτήτων της Κύπρου με φωτιστικά σώματα LED, νέας τεχνολογίας. Η ΑΗΚ είναι στην αιχμή των τεχνολογικών εξελίξεων και πρωταγωνιστεί στην προσπάθεια εξοικονόμησης ηλεκτρικής ενέργειας. Η Κύπρος εισέρχεται στο δρόμο της ενεργειακής συνείδησης. Τα οφέλη είναι ουσιαστικά και απλώνονται σε όλη την κοινωνία και την οικονομία.

Με δεδομένη τη διεθνή τάση για ενέργεια κίνησης φιλική προς το περιβάλλον, η ΑΗΚ συμβάλλει στην προσπάθεια ενίσχυσης της ηλεκτροκίνησης στη χώρα μας. Η υπηρεσία e-charge περιλαμβάνει τον έλεγχο και λειτουργία 20 σημείων φόρτισης, ενώ μέσα στον επόμενο χρόνο προβλέπεται η εγκατάσταση ακόμη 16. Πρακτικά θα καλύπτουν τις ανάγκες κίνησης ηλεκτρικών οχημάτων σε όλη την Κύπρο.

Πέρα από την παραγωγή, μεταφορά, διανομή και προμήθεια ηλεκτρικής ενέργειας, η ΑΗΚ διαθέτει υψηλού επιπέδου τεχνολογία στο χώρο της αφαλάτωσης. Από το 2014 ΑΗΚ λειτουργεί τη μεγαλύτερη Μονάδα Αφαλάτωσης στον ΗΣ Βασιλικού, με παραγωγή 60.000 κυβικών μέτρων νερού την ημέρα.

Με απτές τις ταχύτατες μεταβολές στον τομέα της ενέργειας, είναι αυτονόητο πως η ΑΗΚ οφείλει να χαράζει μια πορεία συνεχούς εξέλιξης και βελτίωσης. Στο επίκεντρο βρίσκεται ο καταναλωτής, οικιακός και επιχειρηματικός, ο οποίος απαιτεί άμεση ανταπόκριση και ποιοτική εξυπηρέτηση. Με αυτό ως κατεύθυνση, έχει τεθεί σε εφαρμογή πρόγραμμα λειτουργικής αναβάθμισης των ΚΕΠ και υποστήριξης των επιχειρηματικών μονάδων. Η πελατοκεντρική φιλοσοφία είναι μονόδρομος στα βήματα του αύριο.

Καθώς όλα γύρω μας αλλάζουν, είναι επιτακτική η ανάγκη να ανακτηθεί η προστιθέμενη αξία της καινοτομίας και της έρευνας που παράγει ο Οργανισμός. Στο πλαίσιο αυτό εντάσσεται η πρωτοβουλία του Διοικητικού Συμβουλίου για δημιουργία του Κέντρου Έρευνας και Καινοτομίας της ΑΗΚ. Η διασύνδεσή του με ερευνητικά και ακαδημαϊκά ιδρύματα, τόσο στην Κύπρο όσο και στο εξωτερικό, φιλοδοξεί να συμβάλει καταλυτικά στην ανταλλαγή τεχνολογικών και στην ενθάρρυνση και υλοποίηση καινοτόμων ιδεών και εφαρμογών. Ο τομέας ενέργειας είναι κομβικής σημασίας για τον τόπο και η έρευνα και η καινοτομία είναι τα δομικά στοιχεία ύπαρξής του.

Στόχοι του Κέντρου αυτού είναι μεταξύ άλλων:

- Η εναρμόνιση της έρευνας και καινοτομίας με τη Στρατηγική του Οργανισμού
- Η συστηματική παρακολούθηση όλων των υφιστάμενων

και μελλοντικών ερευνητικών έργων, από εξειδικευμένη Ομάδα της ΑΗΚ, με στόχο τη μεγιστοποίηση της αξίας της έρευνας και καινοτομίας για τον Οργανισμό

- Η όσο το δυνατόν μεγαλύτερη εμπλοκή του Προσωπικού στην όλη προσπάθεια και αξιοποίηση της εμπειρίας και τεχνογνωσίας του
- Η συνεργασία με το Υφυπουργείο Έρευνας και Καινοτομίας και άλλα ενδιαφερόμενα μέρη για θέματα κοινού ενδιαφέροντος

Οι νέες συνθήκες αγοράς ηλεκτρισμού, οι τεχνολογικές εξελίξεις και τα δεδομένα που έχουν δημιουργηθεί στον Οργανισμό, έχουν θέσει ως προτεραιότητα την κατάρτιση, επιμόρφωση και γενικά την ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού. Οι άνθρωποι της ΑΗΚ είναι το πιο πολύτιμο κεφάλαιό της. Η πιο μεγάλη της δύναμη. Με τον επαγγελματισμό, την τεχνολογία και την αφοσίωσή τους, μπορούμε να αντιμετωπίσουμε με επιτυχία κάθε πρόκληση. Στοχεύοντας στο διαρκή εμπλουτισμό των γνώσεων και των δεξιοτήτων, υλοποιείται η αναβάθμιση και ο εμπλουτισμός της Σχολής Εκπαίδευσης του Προσωπικού. Η αξία της εκπαίδευσης, σε έναν Οργανισμό της σημαντικότητας της ΑΗΚ, είναι αυτονόητη. Γι' αυτό και διευρύνουμε τους τομείς γνώσης και μάθησης, ώστε να δώσουμε ευκαιρίες συνεχούς βελτίωσης των ικανοτήτων των ανθρώπων μας.

Στο πλαίσιο αυτό περιλαμβάνονται:

- Η συλλογή και αναθεώρηση Πρότυπου Εκπαιδευτικού Υλικού
- Η δημιουργία ηλεκτρονικής πλατφόρμας εκπαίδευσης
- Η αναβάθμιση των κτιριακών εγκαταστάσεων και του εκπαιδευτικού εξοπλισμού
- Μνημόνια Συνεργασίας με Πανεπιστημιακά Ιδρύματα κ.α

Το Διοικητικό Συμβούλιο, η Διεύθυνση και το Προσωπικό της ΑΗΚ έχουμε μία κοινή αποστολή: Τη μεγιστοποίηση της αξίας του Οργανισμού μέσα από ένα περιβάλλον πολλών αλλαγών και υψηλών απαιτήσεων, που δημιουργούνται τόσο από την απελευθέρωση της αγοράς ενέργειας στην Κύπρο, όσο και από τις ευρύτερες διεθνείς μεταβολές στον ενεργειακό χάρτη.

Επιθυμώ να ευχαριστήσω θερμά τον Πρόεδρο της Κυπριακής Δημοκρατίας, κ. Νίκο Αναστασιάδη για την τιμή και την εμπιστοσύνη του. Θα ήθελα επίσης να ευχαριστήσω τον Υπουργό Ενέργειας, Εμπορίου και Βιομηχανίας, κύριο Γιώργο Λακκοτρύπη για τη στενή συνεργασία, καθώς και όλους τους λειτουργούς του Υπουργείου.

Ευχαριστίες εκφράζω στην Κυβέρνηση, στη Βουλή των Αντιπροσώπων, στον Γενικό Ελεγκτή της Δημοκρατίας, στη Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας Κύπρου, στον Διαχειριστή Συστήματος Μεταφοράς Κύπρου, σε όλους τους Κυβερνητικούς Φορείς και Αρχές Τοπικής Αυτοδιοίκησης με τις οποίες η ΑΗΚ συνεργάστηκε, καθώς επίσης και στους εκπροσώπους των Μέσων Μαζικής Επικοινωνίας για την προβολή του έργου και του ρόλου της ΑΗΚ.

Τέλος, θα ήθελα ιδιαίτερα να ευχαριστήσω όλους τους συνεργάτες μου στο Διοικητικό Συμβούλιο, τον Γενικό Διευθυντή της ΑΗΚ, κ. Παναγιώτη Ολύμπιο και τα μέλη της Διεύθυνσης, τις ηγεσίες των Συντεχνιών, καθώς και όλο το προσωπικό του Οργανισμού. Επιδίωξη όλων να οδηγήσουμε τον Οργανισμό πιο ψηλά, στο δρόμο της εξέλιξης, ισχυρό στυλοβάτη του ενεργειακού μέλλοντος του τόπου.

Καθ. Μιχάλης Κωμοδρόμος
Πρόεδρος Δ.Σ.

Μήνυμα Γενικού Διευθυντή

ΑΗΚ, 2019: Νέα αφετηρία εξέλιξης

Έτος 2019. Ένας σημαντικός σταθμός στην ιστορία του Οργανισμού μας. Η ΑΗΚ πιστοποιείται επίσημα ως μια Κάθετη Ολοκληρωμένη Επιχείρηση ηλεκτρικής ενέργειας, πλήρως ρυθμιζόμενη από την αρμόδια Αρχή. Το μεγαλύτερο εσωτερικό έργο που υλοποίησε ο Οργανισμός στην ιστορία του, στέφθηκε με επιτυχία. Ο Λειτουργικός Διαχωρισμός της ΑΗΚ είναι πλέον το θεμέλιο για την ανεξάρτητη λειτουργία της αγοράς της ηλεκτρικής ενέργειας. Θα ήθελα λοιπόν να συγχαρώ το προσωπικό του Οργανισμού, που με σκληρή δουλειά απέδειξε πως όταν η ΑΗΚ βάζει υψηλούς στόχους μπορεί και τους επιτυγχάνει.

Με προσήλωση στην αποστολή της, η ΑΗΚ συνέχισε το έργο της για απρόσκοπτη Παραγωγή, Μεταφορά, Διανομή και Προμήθεια Ηλεκτρικής Ενέργειας στην Κύπρο. Ταυτόχρονα, αξιοποιώντας τις προκλήσεις που παρουσιάζονται στο νέο ανταγωνιστικό περιβάλλον, η ΑΗΚ συμβάλλει ουσιαστικά στην έλευση του φυσικού αερίου, στην ανάπτυξη έργων Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας, συνεισφέρει στη μεγάλη προσπάθεια για αντιμετώπιση του υδατικού προβλήματος της χώρας μας, πρωτοπορεί στον τομέα προώθησης της ηλεκτροκίνησης στην Κύπρο και υλοποιεί το αναπτυξιακό της πρόγραμμα σύμφωνα με τις ενεργειακές ανάγκες του τόπου. Πάντα σε συνάφεια και ευθυγράμμιση με τις οδηγίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Στον τομέα της Παραγωγής, συνεχίστηκαν τα σημαντικά έργα αντιρρυπαντικών συστημάτων στις Μονάδες Παραγωγής, σύμφωνα με τα μειωμένα όρια εκπομπών ρύπων που καθορίζει η ΕΕ. Προχώρησαν παράλληλα και οι αναγκαίες προσαρμογές των εγκαταστάσεων ώστε να λειτουργούν με τη χρήση Φυσικού Αερίου. Στον χώρο της Προμήθειας, αναβαθμίστηκαν οι χώροι εξυπηρέτησης και αναπτύχθηκαν νέες υπηρεσίες με γνώμονα την καλύτερη εξυπηρέτηση του πελάτη.

Στον δρόμο της εξέλιξης και του εκσυγχρονισμού της ΑΗΚ, το 2019 προγραμματίστηκε ή/και υλοποιήθηκε σειρά έργων, τα σημαντικότερα των οποίων είναι:

- Διαχείριση διείσδυσης Φωτοβολταϊκών Συστημάτων, που συνεισφέρουν στην αειφόρα πράσινη ανάπτυξη και τη σταδιακή απεξάρτηση της οικονομίας από τα υγρά καύσιμα.
- Ανάπτυξη και λεπτομερής σχεδιασμός συστήματος SCADA/DMS (Distribution Management System). Το Έργο περιλαμβάνει εξοπλισμό, λογισμικά και την εγκαθίδρυση του Εθνικού Κέντρου Ελέγχου Διανομής (ΕΚΕΔ), τα οποία θα προσφέρουν στον Οργανισμό τα αναγκαία εργαλεία για την ολοκληρωμένη δυναμική διαχείριση του δικτύου Διανομής.
- Σχεδιασμός για την ανάπτυξη προηγμένου ευφυούς συστήματος μέτρησης, γνωστό ως AMI, με το οποίο αναμένεται μέχρι το 2025 η μαζική αντικατάσταση 400.000 συμβατικών μετρητών με έξυπνους μετρητές. Το έργο αυτό είναι χρήσιμο για τις ανάγκες του ίδιου του Διαχειριστή αλλά και όλων των συμμετεχόντων στην Αγορά Ηλεκτρισμού. Αποτελεί τη μετεξέλιξη του δικτύου σε ένα έξυπνο σύστημα διαχείρισης του ηλεκτρικού συστήματος, με ουσιαστικά οφέλη για όλους τους εμπλεκόμενους.
- Υπογραφή συμβολαίου για την ανάπτυξη και λειτουργία ενός σύγχρονου συστήματος καταγραφής και διαχείρισης όλων των μετρητικών δεδομένων που θα εξυπηρετεί τις ανάγκες των καταναλωτών, προμηθευτών, παραγωγών και γενικά όλων των συμμετεχόντων της Αγοράς Ηλεκτρισμού. Το έργο, γνωστό ως MDMS, προγραμματίζεται να είναι σε πλήρη λειτουργία τον Ιανουάριο του 2021.

Στο Δίκτυο Μεταφοράς και στο Σύστημα Διανομής, συνεχίζεται με εντατικούς ρυθμούς η υλοποίηση των προγραμμάτων επέκτασης, αναβάθμισης και συντήρησής τους.

Αυτή είναι η εποχή που η ΑΗΚ, στην κυριολεξία, αλλάζει τα φώτα στη χώρα μας. Η αντικατάσταση του ενεργοβόρου οδικού φωτισμού όλων των κοινοτήτων της Κύπρου, αλλά και μεγάλου αριθμού Δήμων, με φωτιστικά σώματα LED

νέας τεχνολογίας, είναι το μεγαλύτερο έργο αυτής της κατηγορίας που έχει γίνει στο νησί. Η Κύπρος εισέρχεται στον δρόμο της ενεργειακής συνειδησης και αυτό είναι ένα μεγάλο βήμα προς το μέλλον της εξοικονόμησης ενέργειας. Τα οφέλη είναι σημαντικά και επεκτείνονται σε όλη την κοινωνία και την οικονομία. Υπολογίζεται μείωση της τάξης του 60% των αναγκών σε ηλεκτρική ενέργεια για τον οδικό φωτισμό, στους Δήμους και στις μεγάλες Κοινότητες όπου γίνεται αυτή η αλλαγή.

Για την ΑΗΚ, η προστασία του περιβάλλοντος αποτελεί βασική προτεραιότητα. Ο Οργανισμός εφαρμόζει πλήρως την περιβαλλοντική νομοθεσία του Κράτους, στοχεύοντας στη μείωση του περιβαλλοντικού αποτυπώματος των δραστηριοτήτων του στις περιοχές που λειτουργούν οι Μονάδες Παραγωγής του. Πέραν των απαιτήσεων της νομοθεσίας και των οδηγιών της ΕΕ, η ΑΗΚ υλοποιεί πρόσθετες δράσεις και αναλαμβάνει πρωτοβουλίες που συνεισφέρουν θετικά στην προστασία του περιβάλλοντος.

Το 2019 η ΑΗΚ παρέδωσε στις Κοινότητες Αγίων Βαβατσεινιάς και Πελενδρίου σύγχρονα και ευέλικτα πυροσβεστικά οχήματα. Οι κάτοικοι των Κοινοτήτων αυτών έχουν πλέον μαζί τους ένα πολύ σημαντικό εφόδιο στη μάχη κατά των πυρκαγιών. Για το οικοσύστημα και τη βιωσιμότητα ορεινών κοινοτήτων, όπως οι Άγιοι Βαβατσεινιάς και Πελενδρι, δεν υπάρχει τίποτα πιο πολύτιμο από το δάσος.

Στην κατεύθυνση αξιοποίησης των ΑΠΕ η ΑΗΚ, σε συνεργασία με το Υπουργείο Παιδείας, ξεκίνησε εργασίες για την εγκατάσταση ΦΒ συστημάτων στα σχολικά κτήρια σε όλη την Κύπρο. Η συμφωνία περιλαμβάνει εγκατάσταση ΦΒ συστημάτων σε 405 σχολεία, συνολικής ισχύος 4,85 MW και θερμομόνωση - υγραμόνωση εκεί όπου θα τοποθετηθούν τα ΦΒ συστήματα. Η χρηματοδότηση του έργου θα γίνει από την ΑΗΚ, ενώ το Υπουργείο Παιδείας θα αποπληρώσει την ΑΗΚ σταδιακά, σε περίοδο 20 ετών. Ο συνολικός προϋπολογισμός του έργου είναι περίπου €9,6 εκ.

Το 2019 ξεκίνησε η ανέγερση του νέου Περιφερειακού

Γραφείου Αμμοχώστου – Λάρνακας με τη μέθοδο Σχεδιασμού – Κατασκευής. Το νέο, σύγχρονο, ιδιόκτητο κτιριακό συγκρότημα αναγείρεται σε κύρια αρτηρία, στην είσοδο της Λάρνακας με κατεύθυνση από τη Λευκωσία. Η ολοκλήρωση του Έργου αναμένεται τον Ιανουάριο του 2021.

Στο πλαίσιο του προγράμματος Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης του Οργανισμού, το 2019 η ΑΗΚ στήριξε, αθόρυβα, το έργο Συνδέσμων και Οργανώσεων που είναι ευαισθητοποιημένοι στην ανακούφιση του ανθρώπινου πόνου, καθώς και πολλών άλλων που δραστηριοποιούνται στους τομείς της Υγείας, του Περιβάλλοντος, της Παιδείας και του Αθλητισμού.

Ολοκληρώνοντας και εκ μέρους της Διεύθυνσης και του προσωπικού της ΑΗΚ, θα ήθελα να εκφράσω τις ευχαριστίες μου προς τους Προέδρους του Διοικητικού Συμβουλίου κ. Ανδρέα Μαραγκό, κ. Έμιλυ Γιολίτη και κ. Μιχάλη Κωμοδρόμο, τον Αντιπρόεδρο κ. Γιώργο Νικολέττο, καθώς και τα υπόλοιπα Μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου για την αγαστή συνεργασία που είχαμε.

Στη διάρκεια της χρονιάς, με σκληρή προσπάθεια και στενή, παραγωγική συνεργασία, ο Οργανισμός εδραίωσε τη θέση του στην αιχμή των εξελίξεων, κάνοντας στέρεα βήματα προς το μέλλον.

Παναγιώτης Ολύμπιος
Γενικός Διευθυντής

Δημόσια διακυβέρνηση

Η Αρχή Ηλεκτρισμού Κύπρου ιδρύθηκε και λειτουργεί σύμφωνα με τις πρόνοιες του περί Ανάπτυξης Ηλεκτρισμού Νόμου, Κεφ. 171, ο οποίος μεταξύ άλλων προνοεί για τον βασικό τρόπο διακυβέρνησης της. Πέραν των πιο πάνω το ΔΣ της ΑΗΚ, υιοθέτησε Κώδικα Εταιρικής Διακυβέρνησης και Κώδικα Δεοντολογίας, στα πλαίσια εφαρμογής της Ρυθμιστικής Απόφασης 04/2014 της ΡΑΕΚ για το Λειτουργικό Διαχωρισμό των Δραστηριοτήτων της, στις 3 Μαρτίου 2015.

Ο Κώδικας Εταιρικής Διακυβέρνησης αποτελεί ένα περιεκτικό κείμενο που κωδικοποιεί και ενσωματώνει τις βασικές αρχές εταιρικής διακυβέρνησης, σύμφωνα με τις διεθνείς καλές πρακτικές, για εφαρμογή από τη διοίκηση της ΑΗΚ. Περιλαμβάνει μεταξύ άλλων, το Νομοθετικό πλαίσιο που διέπει τη λειτουργία της ΑΗΚ, καταγράφει τον τρόπο λειτουργίας του Διοικητικού Συμβουλίου, των Μεικτών Ειδικών Υπεπιτροπών (ΜΕΥ), των υπολοίπων Επιτροπών του Διοικητικού Συμβουλίου καθώς και το ρόλο του Γενικού Διευθυντή και των Εκτελεστικών Διευθυντών. Περιλαμβάνει επίσης τον Εσωτερικό Κανόνα Λειτουργίας των Μεικτών Ειδικών Υπεπιτροπών (ΜΕΥ), στον οποίο καταγράφονται τόσο οι εξουσίες που εκχωρούνται από το Διοικητικό Συμβούλιο όσο και αυτές που δεν εκχωρούνται.

Σύμφωνα με τις αρχές του Κώδικα Εταιρικής Διακυβέρνησης:

- Το ΔΣ βεβαιώνεται ότι οι φορολογούμενοι και οι χρήστες λαμβάνουν ανάλογης αξίας υπηρεσίες για το αντίτιμο που καταβάλλουν.
- Οι αρμοδιότητες του ΔΣ είναι σαφώς καθορισμένες και οι αρμοδιότητες και τα καθήκοντα των Μελών καθορίζονται με σαφήνεια και το ΔΣ διασφαλίζει ότι αυτά επιτελούνται.
- Οι σχέσεις μεταξύ των Μελών και του κοινού πρέπει να ρυθμίζονται με σαφήνεια.
- Το ΔΣ ορίζει τις αξίες, τις αρχές και τα πρότυπα του Οργανισμού και διασφαλίζει ότι αυτά εφαρμόζονται στην πράξη. Επιπλέον, το Διοικητικό Συμβούλιο θέτει στρατηγικούς σκοπούς και στόχους, διασφαλίζει την επάρκεια των οικονομικών πόρων και του ανθρώπινου δυναμικού και εξετάζει την απόδοση της διεύθυνσης.
- Η συμπεριφορά του κάθε Μέλους αποτελεί παράδειγμα προς μίμηση αποτελεσματικής διακυβέρνησης και το ΔΣ λαμβάνει αποφάσεις με τρόπο λεπτομερή, επιμελημένο και με διαφάνεια.

Επίσης, υπάρχει σαφής διάκριση μεταξύ της διοίκησης και διεύθυνσης του Οργανισμού.

- Το ΔΣ έχει πρόσβαση σε υψηλού επιπέδου πληροφόρηση, συμβουλές και υποστήριξη και διασφαλίζει ότι εφαρμόζεται αποτελεσματικό σύστημα διαχείρισης κινδύνων.
- Οι σύμβουλοι έχουν τις δεξιότητες, τη γνώση και την εμπειρία που χρειάζεται για να εκτελούν με επάρκεια τα καθήκοντά τους.
- Οι δεξιότητες και ικανότητες των ατόμων που κατέχουν ρόλους στη διακυβέρνηση τυγχάνουν ανάπτυξης και η απόδοσή τους αξιολογείται τόσο ξεχωριστά όσο και στο σύνολό της.
- Πρέπει να επιτυγχάνεται ισορροπία μεταξύ συνέχειας και ανανέωσης στη σύνθεση του ΔΣ.
- Όσον αφορά στη λογοδοσία του, το ΔΣ διακρίνει μεταξύ επίσημων και ανεπίσημων σχέσεων και υιοθετεί δραστήρια και προγραμματισμένη προσέγγιση στο διάλογο με το κοινό και στη λογοδοσία του προς αυτό.
- Το ΔΣ αναλαμβάνει δραστήρια και προγραμματισμένη προσέγγιση για την ευθύνη του έναντι του προσωπικού του Οργανισμού και συνεργάζεται αποτελεσματικά με θεσμικούς φορείς. Επιπλέον, το ΔΣ είναι υπεύθυνο για τις συνέπειες των πράξεων και παραλείψεών του, περιλαμβανομένης της αστικής ή άλλης ευθύνης των διοικητικών συμβούλων.
- Πέραν των πιο πάνω, τόσο η Διοίκηση όσο και η Διεύθυνση της ΑΗΚ, όπως επίσης το προσωπικό της ΑΗΚ, οφείλουν να παρακολουθούν και συμμορφώνονται με τις εκάστοτε εκδιδόμενες Νομοθεσίες, σχεδιάζοντας και εφαρμόζοντας μέτρα και παρακολουθώντας την ορθή εφαρμογή τους. Συγκεκριμένα, η ΑΗΚ οφείλει να συμμορφώνεται με όλη τη Νομοθεσία που αφορά, μεταξύ άλλων σε περιβαλλοντικά θέματα, θέματα ενέργειας, την προστασία των καταναλωτών, των εργαζόμενων, καθώς και με την προστασία προσωπικών δεδομένων.

Η ΑΗΚ βρίσκεται στην διαδικασία εναρμόνισης του Κώδικα Εταιρικής Διακυβέρνησης με τον νέο Κώδικα Δημόσιας Διακυβέρνησης όπως εγκρίθηκε από το Υπουργικό Συμβούλιο για άμεση εφαρμογή από όλους τους Κρατικούς Οργανισμούς και Κρατικές Επιχειρήσεις.

Επιτροπές / Υπεπιτροπές Διοικητικού Συμβουλίου Αρχής Ηλεκτρισμού Κύπρου

1. Συμβουλευτική Υπεπιτροπή της Αρχής για Θέματα Προσωπικού

Μιχάλης Κωμοδρόμος Πρόεδρος	Χριστίνα Ζίκκου Μέλος	Χαρίλαος Καραβάς Συντονιστής
Έμιλυ Γιολίτη Πρόεδρος (μέχρι 29.07.19)	Πολύβιος Λεμονάρης Μέλος	

Η Συμβουλευτική Υπεπιτροπή της Αρχής για Θέματα Προσωπικού, απαρτίζεται από τρία Μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου της Αρχής, εκ των οποίων το ένα είναι ο Πρόεδρος της Αρχής. Τα άλλα δύο Μέλη, καθορίζονται από το Διοικητικό Συμβούλιο της Αρχής.

Τα Μέλη της Συμβουλευτικής Υπεπιτροπής της Αρχής για Θέματα Προσωπικού, ενεργούν σύμφωνα με τον Κανονισμό 19, των περί Αρχής Ηλεκτρισμού Κύπρου (Όροι Υπηρεσίας) Κανονισμών του 1986, (Κ.Δ.Π.291/86), όπως έχουν τροποποιηθεί μέχρι σήμερα και επιλαμβάνονται θεμάτων προσωπικού, όπως για παράδειγμα είναι η πρόσληψη, ο διορισμός και η προαγωγή υπαλλήλων,

για τα οποία προβαίνουν σε σύσταση και εισήγηση προς το Διοικητικό Συμβούλιο της Αρχής.

Ο ρόλος της εν λόγω Υπεπιτροπής, είναι μόνο συμβουλευτικός, με σκοπό να βοηθήσει το Διοικητικό Συμβούλιο της Αρχής στη λήψη αποφάσεων για θέματα προσωπικού.

Κατά τη διάρκεια του 2019, η εν λόγω Υπεπιτροπή, συνεδρίασε δέκα φορές (13) φορές και προέβει σε ανάλογες συστάσεις για θέματα προσωπικού που τέθηκαν ενώπιόν της.

2. Επιτροπή Οικονομικών

(Λογαριασμοί, Προϋπολογισμοί, Οικονομικές Μελέτες, Διατιμήσεις, Ασφάλειες, Χειρισμός πελατών με καθυστερημένους/οφειλόμενους λογαριασμούς κατανάλωσης ηλεκτρισμού, κλπ)

Μιχάλης Κωμοδρόμος Πρόεδρος	Γιώργος Νικολέττος Μέλος (μέχρι 29.07.19)	Γιώργος Σιαμμάς Μέλος	Αγνή Σιάλαρου Μέλος
Χάρης Μίλλας Μέλος (από 30.07.19)	Χρυσόστομος Χρυσοστόμου Μέλος	Έλενα Τσολάκη Μέλος	Μαρία Χαραλάμπους Συντονίστρια

Η Επιτροπή Οικονομικών έχει συμβουλευτικής φύσεως αρμοδιότητες, που αφορούν ιδίως την υποβολή εισηγήσεων και διατύπωση γνώμης προς το Διοικητικό Συμβούλιο αναφορικά με θέματα οικονομικής φύσης που αφορούν την ΑΗΚ ως Κάθετα Ολοκληρωμένη Επιχείρηση.

Αποτελείται από έξι μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου και συντονίστρια είναι η Εκτελεστική Διευθύντρια

Οικονομικών. Η σύνθεση της Επιτροπής δύναται να αλλάξει με απόφαση του ΔΣ. Η Επιτροπή συνεδριάζει τακτικά τουλάχιστον μια φορά κάθε τρίμηνο ή και εκτάκτως και καλεί οποιοδήποτε μέλος της Διοίκησης, αν το θεωρεί σκόπιμο.

Κατά τη διάρκεια του έτους η Επιτροπή συνεδρίασε δεκατέσσερις (14) φορές.

3. Επιτροπή Ελέγχου

Χάρης Μίλλας Πρόεδρος	Γιώργος Νικολέττος Μέλος (από 30.07.19)	Έλενα Τσολάκη Μέλος	Ανδρέας Κωνσταντίνου Συντονιστής (μέχρι 29.07.19)
Γιώργος Νικολέττος Πρόεδρος (μέχρι 29.07.19)	Αγνή Σιάλαρου Μέλος	Μιχάλης Ιωάννου Συντονιστής	

Κύρια αποστολή της Επιτροπής Ελέγχου είναι η παροχή υποστήριξης στο Διοικητικό Συμβούλιο, για την εκπλήρωση της εποπτικής του ευθύνης και για την παρακολούθηση:

Της αποτελεσματικότητας και αποδοτικότητας των συστημάτων εσωτερικού ελέγχου, που έχουν θεσπιστεί από τη Διοίκηση και το Διοικητικό Συμβούλιο όπως της συμμόρφωσης της ΑΗΚ με το εκάστοτε ισχύον νομικό και κανονιστικό καθεστώς, καθώς και τον Κώδικα Δεοντολογίας.

Της ελεγκτικής λειτουργίας και την αξιολόγηση του έργου της Διεύθυνσης του Εσωτερικού Ελέγχου (ΔΕΕ) με σκοπό τη διασφάλιση της ανεξαρτησίας των Λειτουργιών της ΔΕΕ σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα για την Επαγγελματική Εφαρμογή του Εσωτερικού Ελέγχου. Της πληρότητας και της ορθότητας όλων των οικονομικών καταστάσεων που καταρτίζονται από την ΑΗΚ. Κατά τη διάρκεια του 2019, η Επιτροπή συνεδρίασε οκτώ (8) φορές.

4. Επιτροπή Επικοινωνιακής Πολιτικής

Αγνή Σιάλαρου Πρόεδρος	Χριστίνα Ζίκκου Μέλος	Γιάννης Κωνσταντινίδης Μέλος (μέχρι 04.02.19)
Έλενα Τσολάκη Μέλος	Γιώργος Νικολέττος Μέλος (από 05.02.19)	Χριστίνα Παπαδοπούλου Συντονίστρια

Η Επιτροπή Επικοινωνιακής Πολιτικής αποτελείται από τέσσερα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου. Συντονιστής της Επιτροπής Επικοινωνιακής Πολιτικής είναι η Εκπρόσωπος Τύπου της ΑΗΚ, όπως ορίζεται από το Διοικητικό Συμβούλιο.

Η Επιτροπή Επικοινωνιακής Πολιτικής έχει εποπτικό και συντονιστικό ρόλο και είναι υπεύθυνη για την καταγραφή, τον σχεδιασμό και την υλοποίηση των δράσεων επικοινωνίας της ΑΗΚ.

Οι αρμοδιότητες της Επιτροπής Επικοινωνιακής Πολιτικής

είναι οι ακόλουθες:

- η συνεκτίμηση της κοινής γνώμης και των απόψεων και ανησυχιών των πελατών και των άλλων ενδιαφερομένων μερών
- ο καθορισμός στρατηγικής επικοινωνίας με τους πελάτες και τα άλλα ενδιαφερόμενα μέρη μέσω των μέσων μαζικής επικοινωνίας.

Κατά τη διάρκεια του 2019, η Επιτροπή συνεδρίασε εννιά (9) φορές.

5. Μεικτή Ειδική Υπεπιτροπή (ΜΕΥ) Δικτύων

Χρυσόστομος Χρυσοστόμου Πρόεδρος	Χριστίνα Ζίκκου Μέλος
Κωνσταντίνος Κωστή Πρόεδρος (μέχρι 04.02.19)	Αδάμος Κοντός Μέλος

Η Μεικτή Ειδική Υπεπιτροπή (ΜΕΥ) Δικτύων η οποία αποτελείται από τον Εκτελεστικό Διευθυντή Δικτύων και δυο Μη Εκτελεστικά Μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου της ΑΗΚ, ασκεί τη διοίκηση της Επιχειρηματικής Μονάδας (ΕΜ) Δικτύων.

Αποστολή και σκοπός της ΜΕΥ Δικτύων είναι η διασφάλιση της ανεξαρτησίας της λειτουργίας και της λήψης των αποφάσεων των Βασικών Ρυθμιζόμενων Δραστηριοτήτων (ΒΡΔ) Μεταφοράς και Διανομής.

Η ΜΕΥ Δικτύων προβαίνει σε εισηγήσεις για βελτίωση στην οργάνωση και λειτουργία της ΕΜ Δικτύων, εγκρίνει το Επιχειρηματικό Σχέδιο, το Στρατηγικό Σχέδιο καθώς και τον Προϋπολογισμό των ΒΡΔ Δικτύων και φροντίζει για την εφαρμογή και την υλοποίηση τους χωρίς να υπεισέρχεται σε θέματα καθημερινής λειτουργίας των Βασικών Ρυθμιζόμενων Δραστηριοτήτων.

Κατά τη διάρκεια του 2019, η Υπεπιτροπή συνεδρίασε είκοσι εννιά (29) φορές.

Επιτροπές / Υπεπιτροπές Διοικητικού Συμβουλίου Αρχής Ηλεκτρισμού Κύπρου

6. Μεικτή Ειδική Υπεπιτροπή (ΜΕΥ) Παραγωγής-Προμήθειας

Γιώργος Σιαμμάς Πρόεδρος	Πολύβιος Λεμονάρης Μέλος	Αλέξης Μιχαήλ Μέλος
Μιχάλης Χατζηπαντέλα Πρόεδρος (μέχρι 04.02.19)	Μιχάλης Κωμοδρόμος Μέλος (μέχρι 04.02.19)	

Η Μεικτή Ειδική Υποεπιτροπή (ΜΕΥ) Παραγωγής - Προμήθειας, η οποία αποτελείται από τον Εκτελεστικό Διευθυντή Παραγωγής - Προμήθειας και δυο Μη Εκτελεστικά Μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου της ΑΗΚ, ασκεί τη διοίκηση της Επιχειρηματικής Μονάδας (ΕΜ) Παραγωγής - Προμήθειας.

Αποστολή και σκοπός της ΜΕΥ Παραγωγής - Προμήθειας είναι η διασφάλιση της ανεξαρτησίας της λειτουργίας και της λήψης των αποφάσεων των Βασικών Ρυθμιζόμενων Δραστηριοτήτων (ΒΡΔ) Παραγωγής και Προμήθειας.

Η ΜΕΥ Παραγωγής - Προμήθειας προβαίνει σε εισηγήσεις για βελτίωση στην οργάνωση και λειτουργία της ΕΜ Παραγωγής - Προμήθειας, εγκρίνει το Επιχειρηματικό Σχέδιο, το Στρατηγικό Σχέδιο καθώς και τον Προϋπολογισμό των ΒΡΔ Παραγωγής και Προμήθειας, και φροντίζει για την εφαρμογή και την υλοποίηση τους χωρίς να υπεισέρχεται σε θέματα καθημερινής λειτουργίας των Βασικών Ρυθμιζόμενων Δραστηριοτήτων.

Κατά τη διάρκεια του έτους 2019, η Υπεπιτροπή συνεδρίασε τριάντα τρεις (33) φορές.

7. Επιτροπή Παρακολούθησης του έργου του Φυσικού Αερίου και ΑΠΕ

Μιχάλης Κωμοδρόμος Πρόεδρος	Πολύβιος Λεμονάρης Μέλος	Κωνσταντίνος Ρούβας Συντονιστής (για θέματα ΑΠΕ)
Γιώργος Σιαμμάς Μέλος	Πέτρος Ανδρέου Συντονιστής (για θέματα Φ.Α.)	

Η Επιτροπή παρακολουθεί την πρόοδο που σημειώνεται σε όλα τα θέματα που αφορούν τη διάθεση και χρήση Φ.Α., καθώς και την ανάπτυξη έργων ΑΠΕ από την ΑΗΚ για σκοπούς ηλεκτροπαραγωγής. Πιο συγκεκριμένα η Επιτροπή παρακολουθεί τα θέματα που σχετίζονται με:

- Την Προμήθεια Φυσικού Αερίου και τη Σύναψη του Σχετικού Συμβολαίου Προμήθειας με τη ΔΕΦΑ
- Τη Συμμετοχή της ΑΗΚ στην Εταιρεία Υποδομής Φυσικού Αερίου (ΕΤΥΦΑ)

- Τη Μετατροπή των Μονάδων για χρήση Φ.Α. και την ανάπτυξη της σχετικής υποδομής Φ.Α. εντός του Ηλεκτροπαραγωγού Σταθμού Βασιλικού

Η Επιτροπή δίνει κατευθυντήριες γραμμές στις Ομάδες Φυσικού Αερίου για τον καλύτερο συντονισμό των Ενεργειών τους με τους Αρμόδιους Φορείς με στόχο την γρηγορότερη έλευση Φ.Α. στην χαμηλότερη δυνατή τιμή.

Κατά τη διάρκεια του έτους η Επιτροπή συνεδρίασε εννέα (9) φορές.

8. Επιτροπή Παρακολούθησης και Αναπτυξιακών Έργων, Κτιριακών Σχεδιασμών και Αξιοποίησης Ακίνητης Ιδιοκτησίας

Έλενα Τσολάκη Πρόεδρος	Χρυσόστομος Χρυσόστομου Μέλος	Πολύβιος Λεμονάρης Μέλος
Αγνή Σιάλαρου Μέλος	Γιώργος Νικολέττος Μέλος	Ντορίνα Παπαδοπούλου Συντονίστρια

Η Επιτροπή Παρακολούθησης Αναπτυξιακών Έργων, Κτιριακών Σχεδιασμών και Αξιοποίησης Ακίνητης Ιδιοκτησίας δημιουργήθηκε για να υποστηρίξει το Διοικητικό Συμβούλιο σε θέματα παρακολούθησης αναπτυξιακών έργων, κτιριακών σχεδιασμών και

αξιοποίησης ακίνητης ιδιοκτησίας.

Κατά τη διάρκεια του έτους η Επιτροπή συνεδρίασε έντεκα (11) φορές.

9. Επιτροπή Διαχείρισης Κινδύνων

Πολύβιος Λεμονάρης Πρόεδρος	Χριστίνα Ζίκκου Μέλος (από 05.02.19)	Έλενα Τσολάκη Μέλος	Ανδρέας Ιωαννίδης Συντονιστής
Χριστίνα Ζίκκου Πρόεδρος (μέχρι 04.02.19)	Γιάννης Κωνσταντινίδης Μέλος (μέχρι 04.02.19)	Αγνή Σιάλαρου Μέλος	

Η Επιτροπή Διαχείρισης Κινδύνου απαρτίζεται από τέσσερα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου και τον επικεφαλής της Μονάδας Διαχείρισης Κινδύνων.

Παρακολουθεί και αξιολογεί τη συμμόρφωση με τα εγκεκριμένα επίπεδα ανάληψης κινδύνων και την καταλληλότητα των ορίων έκθεσης σε κίνδυνο.

Η Επιτροπή Διαχείρισης Κινδύνων υποστηρίζει το Διοικητικό Συμβούλιο σε θέματα διαχείρισης κινδύνων. Συγκεκριμένα, ενημερώνει το Διοικητικό Συμβούλιο για τους σημαντικότερους κινδύνους και το πλαίσιο διαχείρισής τους, εποπτεύει την λειτουργία της Μονάδας Διαχείρισης Κινδύνων και παρακολουθεί και αξιολογεί το προφίλ των κινδύνων που αναλαμβάνει η ΑΗΚ και την αποτελεσματικότητα των πολιτικών διαχείρισης κινδύνων που εφαρμόζει.

Ο Πρόεδρος της Επιτροπής Διαχείρισης Κινδύνων υποβάλλει στο Διοικητικό Συμβούλιο ετήσια έκθεση απολογισμού και αξιολόγησης επί των εργασιών, προτάσεων και διαπιστώσεων της Επιτροπής Διαχείρισης Κινδύνων.

Η Επιτροπή συνεδρίασε πέντε (5) φορές κατά το έτος 2019.

10. Πειθαρχικό Συμβούλιο

Το Πειθαρχικό Συμβούλιο απαρτίζεται από όλα τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου και επιλαμβάνεται των πειθαρχικών υποθέσεων για παραπτώματα υπαλλήλων της ΑΗΚ.

Κατά τη διάρκεια του έτους το Πειθαρχικό Συμβούλιο συνεδρίασε δώδεκα (12) φορές.

Λειτουργικός διαχωρισμός των δραστηριοτήτων της ΑΗΚ

Μετά την έκδοση των Ρυθμιστικών Αποφάσεων 02/2014, 03/2014 και 04/2014, από τη Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας Κύπρου (ΡΑΕΚ), οι οποίες αφορούν τον Λογιστικό και Λειτουργικό Διαχωρισμό των Δραστηριοτήτων της ΑΗΚ, η ΑΗΚ συνέχισε μέσα στο 2019 την εφαρμογή σειράς ενεργειών για τη συμμόρφωσή της σε συνεργασία με τη ΡΑΕΚ.

Για σκοπούς συμμόρφωσης, η ΑΗΚ είναι οργανωμένη σε τέσσερις ανεξάρτητες Βασικές Ρυθμιζόμενες Δραστηριότητες (ΒΡΔ), την Παραγωγή, την Προμήθεια, την Μεταφορά (Ιδιοκτήτης Συστήματος Μεταφοράς), την Διανομή (Ιδιοκτήτης Συστήματος Διανομής και Διαχειριστής Συστήματος Διανομής) και στις Μη-Ρυθμιζόμενες Δραστηριότητες.

Σύμφωνα με τη Ρυθμιστική Απόφαση 04/2014, η οποία τροποποιήθηκε το 2019 με την απόφαση 05/2019, Κ.Δ.Π. 419/2019, οι δραστηριότητες της ΑΗΚ, που δεν εμπίπτουν στις πιο πάνω ΒΡΔ, λειτουργούν ως «Άλλες Δραστηριότητες» παρέχοντας και λαμβάνοντας υπηρεσίες από και προς τις ΒΡΔ.

Επιπρόσθετα, έχει ετοιμαστεί Πρόγραμμα Συμμόρφωσης για κάθε Βασικά Ρυθμιζόμενη Δραστηριότητα και το οποίο παρακολουθείται από τους Λειτουργούς Συμμόρφωσης οι οποίοι έχουν οριστεί για το σκοπό αυτό. Κατά τη διάρκεια του 2019, ετοιμάστηκαν και υποβλήθηκαν προς τη ΡΑΕΚ σχετικές εκθέσεις συμμόρφωσης.

Η Ανεξαρτησία Διακυβέρνησης και η Λειτουργική Ανεξαρτησία των Βασικών Ρυθμιζόμενων Δραστηριοτήτων εξασφαλίζεται:

- με την ετοιμασία Στρατηγικού Σχεδίου, Επιχειρηματικού Σχεδίου, Προγράμματος Δράσης και Προϋπολογισμού, από κάθε Δραστηριότητα ξεχωριστά,

- με την εφαρμογή Κώδικα Εταιρικής Διακυβέρνησης και Κώδικα Δεοντολογίας, καθώς και
- με την ορθή κοστολόγηση των ανθρωποωρών των παρεχόμενων πόρων και υπηρεσιών μεταξύ των Βασικών Ρυθμιζόμενων Δραστηριοτήτων και από τις Κοινές Υπηρεσίες, για την αποφυγή διεισδοτήσεων και νόθευσης του ανταγωνισμού.

Επιπρόσθετα, έχει δημιουργηθεί ανεξάρτητη Διεύθυνση Διαχειριστή Συστήματος Διανομής (ΔΣΔ) και περιχαρακωμένο «Τμήμα Εγγραφής Μετρητών και Καταγραφής Μετρήσεων» το οποίο εξυπηρετεί χωρίς διακρίσεις όλους τους Προμηθευτές.

Με τα πιο πάνω μέτρα, η ΑΗΚ επιδιώκει να επιτύχει τον αποκλεισμό διεισδοτήσεων και την προστασία του ανταγωνισμού, την αποφυγή «δυσμενούς διάκρισης» και την ισότιμη μεταχείριση των καταναλωτών, των χρηστών του συστήματος και των συμμετεχόντων στην αγορά ηλεκτρικής ενέργειας.

Από την 1η Δεκεμβρίου 2016, ημερομηνία η οποία καθορίστηκε από τη ΡΑΕΚ ως η μέρα εφαρμογής του Λειτουργικού Διαχωρισμού, η ΑΗΚ εφαρμόζει επίσημα τον Λειτουργικό Διαχωρισμό, ως μια συνεχή και δυναμική διαδικασία κατά την οποία γίνονται βελτιώσεις με βάση τις εισηγήσεις των Λειτουργών Συμμόρφωσης της ΑΗΚ και τα ευρήματα των εσωτερικών και εξωτερικών ελέγχων από ανεξάρτητους φορείς.

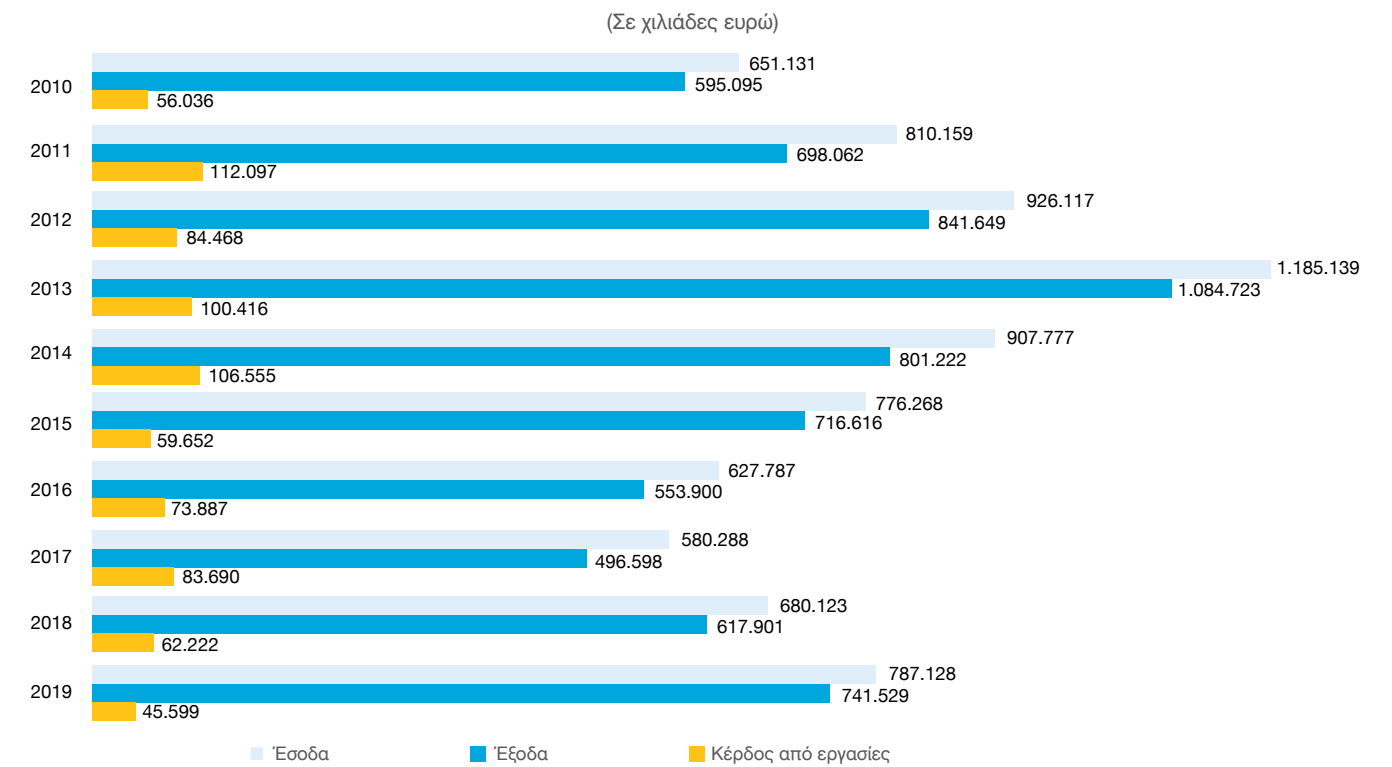
Πίνακες ετήσιας έκθεσης 2019

		2019	2018	% Αύξηση (Μείωση)
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ				
Σύνολο εσόδων	€ χιλ.	837.946	787.128	6,5
Σύνολο εξόδων	€ χιλ.	779.257	741.529	5,1
Κέρδος εργασιών	€ χιλ.	58.689	45.599	28,7
Κέρδος για το έτος	€ χιλ.	47.611	36.725	29,6
Μέσο καθαρό απασχολούμενο ενεργητικό	€ χιλ.	1.848.321	1.908.718	(3,2)
Αποδοτικότητα μέσου καθαρού απασχολούμενου ενεργητικού	%	3,2	2,4	33,3
ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ				
Προσωπικό στην ενεργό υπηρεσία κατά την 31 ^η Δεκεμβρίου		2.154	2.088	3,2

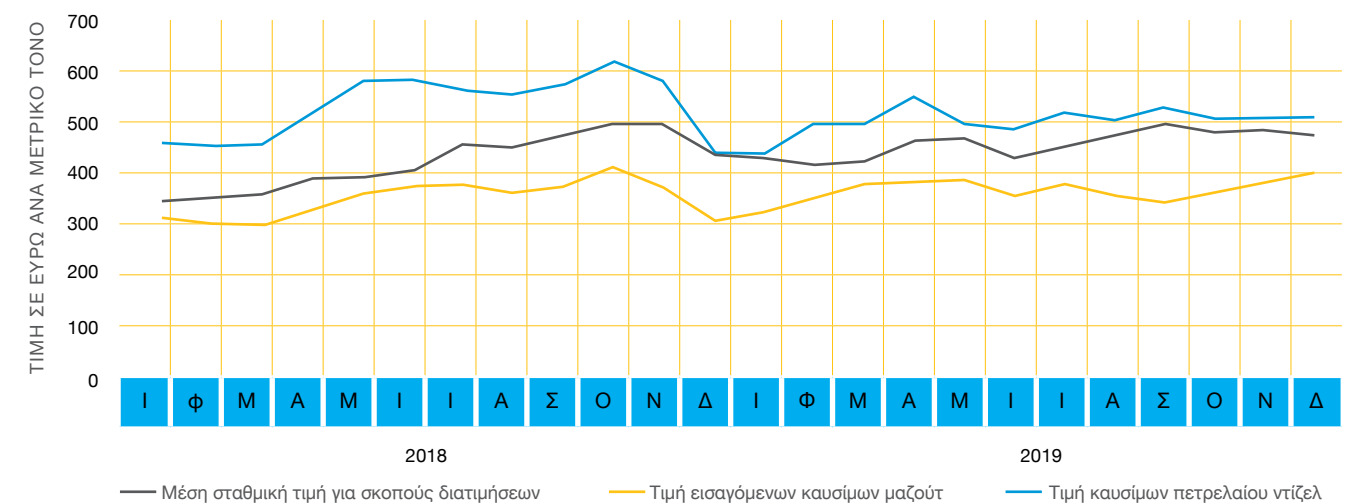
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ

Οι οικονομικές καταστάσεις της ΑΗΚ για το 2019 μαζί με τις βοηθητικές καταστάσεις βρίσκονται στις σελίδες 31 μέχρι 104.

Σχεδιάγραμμα 1
Έσοδα, έξοδα και κέρδος από εργασίες

Σχεδιάγραμμα 2
Τιμές καυσίμων και μέση σταθμική τιμή για σκοπούς διατιμήσεων (Ρήτρας καυσίμων)

Ενοποιημένος λογαριασμός αποτελεσμάτων για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2019 και μεταβολές έναντι του προηγούμενου έτους

	2019	Αύξηση (Μείωση)
	€000	€000
ΕΣΟΔΑ		
Πωλήσεις ηλεκτρικής ενέργειας	774.570	50.948
Κεφαλαιουχικές συνεισφορές καταναλωτών	23.014	473
Έσοδα αφαλάτωσης	13.685	(1.795)
Άλλα έσοδα	24.374	3.495
Χρηματοδοτικά έσοδα	<u>2.303</u>	<u>(2.303)</u>
	837.946	50.818
Άλλα κέρδη καθαρά	(1.054)	(1.117)
ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΑ ΕΞΟΔΑ	(781.366)	(36.990)
Καθαρά κέρδη απομείωσης χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων	<u>3.163</u>	<u>379</u>
Κέρδος εργασιών	58.689	13.090
Χρηματοδοτικά έξοδα	(3.025)	(635)
Μερίδιο ζημιάς σε κοινοπραξία	—	5
Κέρδος πριν τη φορολογία	55.664	12.460
Φορολογία	<u>(8.053)</u>	<u>(1.574)</u>
Κέρδος για το έτος	<u>47.611</u>	<u>10.886</u>

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΧΡΗΣΕΩΣ

Τα αποτελέσματα του έτους και οι μεταβολές από το προηγούμενο έτος, παρουσιάζονται στον πιο πάνω Πίνακα. Τα έσοδα από πωλήσεις ηλεκτρικής ενέργειας για το έτος ήταν €774.570.000 και σημείωσαν αύξηση €50.948.000 ή 7% κυρίως λόγω αύξησης της τιμής πώλησης ως αποτέλεσμα της αυτόματης αναπροσαρμογής λόγω αύξησης στην τιμή των καυσίμων. Το σύνολο των λειτουργικών εξόδων ανήλθε σε €781.366.000 και σημείωσαν αύξηση

€36.990.000 ή 5%, επίσης κυρίως ως αποτέλεσμα της αύξησης στην τιμή των καυσίμων και του κόστους δικαιωμάτων εκπομπής θερμοκηπιακών αερίων. Αφού λήφθηκαν υπόψη καθαρά κέρδη απομείωσης χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων €3.163.000 και χρηματοδοτικά έξοδα €3.025.000, το κέρδος πριν τη φορολογία έφθασε στα €55.664.000 σε σύγκριση με €43.204.000 του προηγούμενου έτους. Μετά την αφαίρεση ποσού €8.053.000 για φορολογία, το καθαρό κέρδος ήταν €47.611.000 (2018: €36.725.000).

ΑΝΑΛΥΣΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΩΝ ΕΞΟΔΩΝ

Ο Πίνακας που ακολουθεί αναλύει τα λειτουργικά έξοδα κατά κατηγορία. Οι κυριότεροι παράγοντες που συνέτειναν στις αλλαγές αναφέρονται πιο κάτω:

Η μέση τιμή καυσίμων που καταναλώθηκαν στους σταθμούς παραγωγής της ΑΗΚ αυξήθηκε κατά 2,4% στα €405,41 τον μετρικό τόνο. Η κατανάλωση μειώθηκε κατά 2% στους 1.029,5χιλ. μετρικούς τόνους παρά την αύξηση στην παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας κατά 1% περίπου. Κυρίως ως αποτέλεσμα της αύξησης της τιμής πιο πάνω η δαπάνη καυσίμων αυξήθηκε κατά €1.684.000 και έφτασε στα €417.387.000.

Η αγορά ηλεκτρικής ενέργειας από τρίτους ύψους €43.792.000 αυξήθηκε κατά 15,7% εν μέρει λόγω αύξησης της τιμής καυσίμων αλλά και λόγω αύξησης στις μονάδες που αγοράστηκαν κατά 6% περίπου.

Το κόστος δικαιωμάτων εκπομπής θερμοκηπιακών αερίων αυξήθηκε κατά €28.546.000 και ανήλθε στα €67.020.000. Η αύξηση οφείλεται κατά κύριο λόγο στην αύξηση στη μέση τιμή των δικαιωμάτων που αγοράστηκαν κατά τη διάρκεια του έτους η οποία

ανήλθε σε €24,76/δικαίωμα σε σύγκριση με €15,99/δικαίωμα κατά το προηγούμενο έτος.

Το σύνολο των μισθών και εργοδοτικών εισφορών ανήλθε σε €100.473.000 από το οποίο ποσό €12.714.000 έχει μεταφερθεί σε χρέωση του πάγιου ενεργητικού και σε ημιτελείς εργασίες. Τα ποσά που μεταφέρθηκαν στο πάγιο ενεργητικό αφορούν δαπάνες για έργα αναπτύξεως που εκτελέστηκαν κατά τη διάρκεια του έτους από το προσωπικό της Αρχής. Ποσό €87.759.000 ή 87,3% επιβάρυνε τα αποτελέσματα χρήσεως. Η αύξηση στη συνολική δαπάνη μισθοδοσίας €5.397.000 ή 5,7% οφείλεται κυρίως στην αύξηση στον αριθμό προσωπικού σε συνδυασμό με αύξηση λόγω προσαυξήσεων και προαγωγών.

Η δαπάνη για υλικά, υπηρεσίες και άλλες δαπάνες ήταν €31.949.000 (αύξηση €4.646.000 ή 17%).

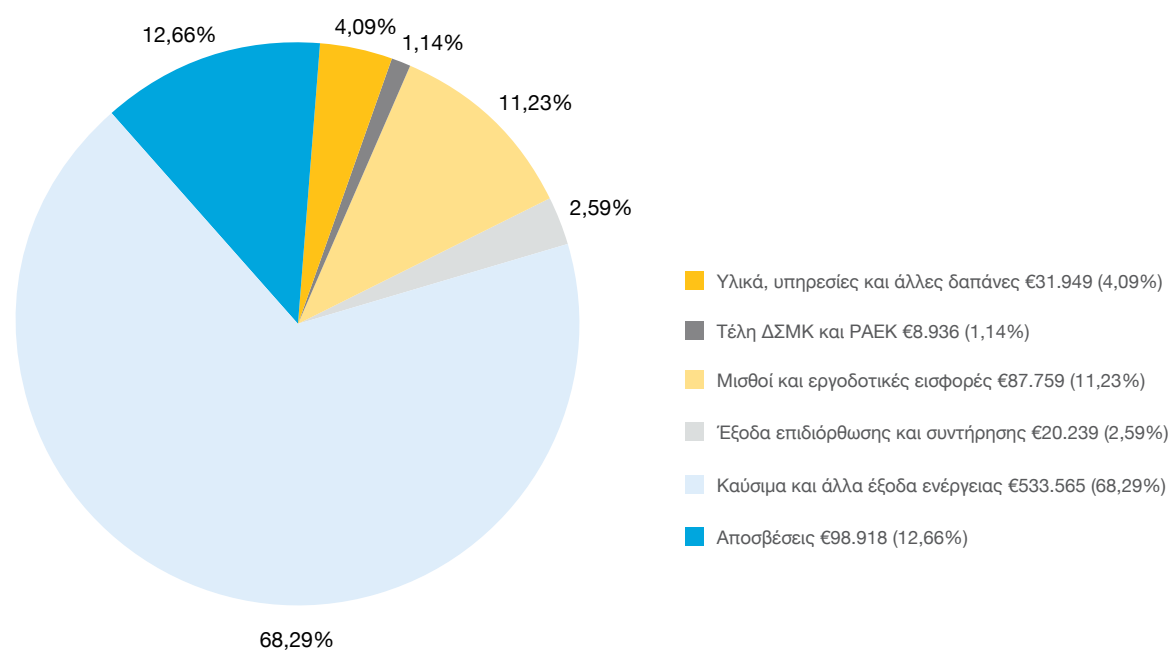
Οι αποσβέσεις έφθασαν τα €98.918.000 (αύξηση €782.000 ή 0,8%). Στις αποσβέσεις περιλαμβάνεται ποσό €511.000 (2018: €0) αναφορικά με περιουσιακά στοιχεία με δικαίωμα χρήσης.

Ανάλυση Λειτουργικών Εξόδων

	2019		Αύξηση / (Μείωση) έναντι 2018	
	€000	%	€000	%
Καύσιμα	417.387	53,4	1.684	0,4
Αγορά ηλεκτρικής ενέργειας από τρίτους	43.792	5,6	5.927	15,7
Κόστος δικαιωμάτων εκπομπής θερμοκηπιακών αερίων	67.020	8,6	28.546	74,2
Συνδρομή ΚΟΔΑΠ	5.366	0,7	69	1,3
Μισθοί και εργοδοτικές εισφορές	87.759	11,2	(233)	(0,3)
Επισκευές και συντήρηση	20.239	2,6	(4.816)	(19,2)
Τέλος Διαχειριστή Συστήματος Μεταφοράς Κύπρου	7.063	0,9	418	6,3
Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας Κύπρου	1.873	0,2	(33)	(1,7)
Υλικά, υπηρεσίες και άλλες δαπάνες	31.949	4,1	4.646	17,0
Αποσβέσεις	<u>98.918</u>	<u>12,7</u>	<u>782</u>	<u>0,8</u>
ΣΥΝΟΛΟ	<u>781.366</u>	<u>100,0</u>	<u>36.990</u>	<u>5,0</u>

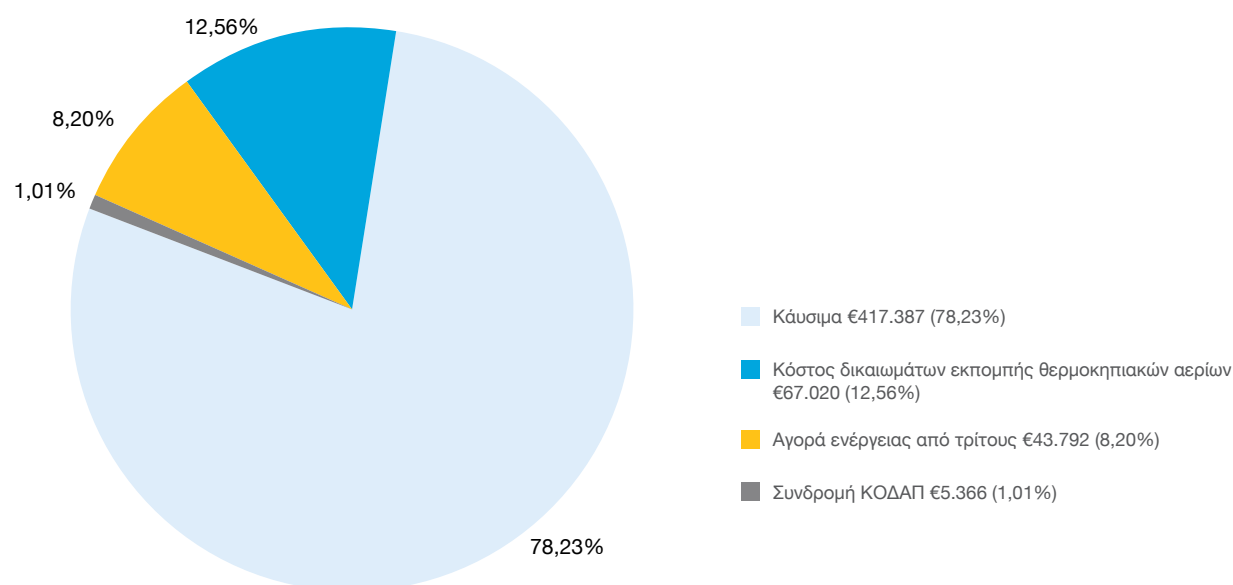
Σχεδιάγραμμα 3
Λειτουργικά Έξοδα
(Σε χιλιάδες ευρώ)

Ως ποσοστό του συνόλου των λειτουργικών εξόδων

Σχεδιάγραμμα 4
Καύσιμα και άλλα έξοδα ενέργειας
(Σε χιλιάδες ευρώ)

Ως ποσοστό του συνολικού κόστους καυσίμων και άλλων εξόδων ενέργειας

ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΚΑΙ ΠΗΓΕΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ

Οι επενδύσεις σε στοιχεία πάγιου ενεργητικού κατά τη διάρκεια του έτους έφθασαν τα €90.388.000 σε σύγκριση με €49.392.000 το 2018 (αύξηση €40.996.000).

Κατά τη διάρκεια του έτους αναγνωρίστηκαν περιουσιακά στοιχεία με δικαίωμα χρήσης ύψους €8.358.000 λόγω εφαρμογής του προτύπου ΔΠΧΑ 16.

Ποσό €532.000 πληρώθηκε κατά το 2019 αναφορικά με φορολογία (2018: €18.566.000).

Οι αποπληρωμές δανείων, υποχρεώσεων από μισθώσεις και οι τόκοι που πληρώθηκαν ανήλθαν σε €40.815.000 (2018: €44.971.000).

Το σύνολο των αναγκών χρηματοδότησης που ανήλθαν σε €131.735.000 καλύφθηκε από τα ίδια διαθέσιμα και από συμμετοχές καταναλωτών. Στον πιο κάτω Πίνακα δίδονται οι χρηματοδοτικές ανάγκες της Αρχής και οι πηγές χρηματοδότησής τους.

Χρηματοδοτικές ανάγκες και πηγές χρηματοδότησης

	2019		2018	
	€000	%	€000	%
ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ				
Φορολογία	532	0,4	18.566	16,4
Στοιχεία πάγιου ενεργητικού	90.388	68,6	49.392	43,8
Εξυπηρέτηση δανείων και υποχρεώσεων από μισθώσεις	40.815	31,0	44.971	39,8
	<u>131.735</u>	<u>100,0</u>	<u>112.929</u>	<u>100,0</u>
ΠΗΓΕΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ				
Κέρδος πριν τους τόκους, τη φορολογία και τις αποσβέσεις	130.265	98,9	117.477	104,0
Είσπραξη από εκποίηση στοιχείων πάγιου ενεργητικού και επενδύσεων	1	0,0	462	0,4
Τόκοι που εισπράχθηκαν	2.575	1,9	5.014	4,4
Συμμετοχές καταναλωτών	30.675	23,3	22.553	20,0
Μεταβολές κεφαλαίου κινήσεως	(31.781)	(24,1)	(32.577)	(28,8)
	<u>131.735</u>	<u>100,0</u>	<u>112.929</u>	<u>100,0</u>

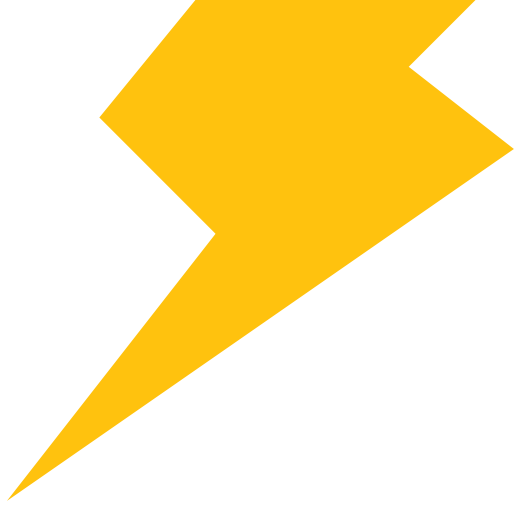
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΑΤΑ ΤΟ ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ ΧΡΟΝΟΥ

Το ιστορικό κόστος των εγκαταστάσεων σε υπηρεσία στις 31 Δεκεμβρίου 2019, ήταν €3.255.162.000 και το σύνολο των αποσβέσεων €1.636.523.000. Συνεπώς, η καθαρή αξία των εγκαταστάσεων σε υπηρεσία

ήταν 49,7% του ιστορικού κόστους. Το σύνολο του καθαρού ενεργητικού στις 31 Δεκεμβρίου 2019, ήταν €1.801.588.000 και χρηματοδοτήθηκε από δάνεια (€228.628.000 ή 12,7%), άλλες μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις (€534.180.000 ή 29,7%), το δε υπόλοιπο (€1.038.780.000 ή 57,6%) από ίδια κεφάλαια.

**Έκθεση και Ενοποιημένες
Οικονομικές Καταστάσεις
31 Δεκεμβρίου 2019**

Περιεχόμενα

34

Διοικητικό Συμβούλιο και άλλοι αξιωματούχοι

35

Ενοποιημένη Έκθεση Διαχείρισης

38

Έκθεση ανεξάρτητου ελεγκτή

42

Ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων

43

Ενοποιημένη κατάσταση συνολικών εισοδημάτων

44

Ενοποιημένη κατάσταση οικονομικής θέσης

45

Ενοποιημένη κατάσταση μεταβολών ιδίων κεφαλαίων

46

Ενοποιημένη κατάσταση ταμειακών ροών

47

Σημειώσεις στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις

Διοικητικό Συμβούλιο και άλλοι Αξιωματούχοι

Πρόεδρος:
Μιχάλης Κωμοδρόμος
(από 30.7.2019)

Έμιλυ Γιολίτη
(από 1.2.2019 μέχρι 3.7.2019)

Ανδρέας Μαραγκός
(μέχρι 17.1.2019)

Αντιπρόεδρος:
Γιώργος Νικολέττος
(από 30.7.2019)

Μιχάλης Κωμοδρόμος
(από 1.2.2019 μέχρι 29.7.2019)

Μιχάλης Χατζηπαντέλα
(μέχρι 17.1.2019)

Μέλη:

Έλενα Τσολάκη (μέχρι 17.1.2019 και από 1.2.2019)	Χάρης Μίλλας (από 30.7.2019)
Αγνή Σιάλαρου (μέχρι 17.1.2019 και από 1.2.2019)	Κυριάκος Κυριάκου (από 5.2.2020)
Χριστίνα Ζίκκου (μέχρι 17.1.2019 και από 1.2.2019)	Κωνσταντίνος Κωστή (μέχρι 17.1.2019)
Γιώργος Νικολέττος (από 1.2.2019 μέχρι 29.7.2019)	Μιχάλης Κωμοδρόμος (μέχρι 17.1.2019)
Χρυσόστομος Χρυσόστομος (από 1.2.2019)	Χαράλαμπος Αρτέμη (μέχρι 17.1.2019)
Πολύβιος Λεμονάρης (από 1.2.2019)	Γιάννης Κωνσταντινίδης (μέχρι 17.1.2019)
Γεώργιος Σιαμμάς (από 1.2.2019 μέχρι 4.2.2020)	

Νομικοί Σύμβουλοι:
Ιωαννίδης Δημητρίου, Δ.Ε.Π.Ε., Λευκωσία

Ελεγκτές:
PricewaterhouseCoopers Limited

Ενοποιημένη Έκθεση Διαχείρισης

Ετήσια Έκθεση 2019 ⚡

1. Το Διοικητικό Συμβούλιο παρουσιάζει την έκθεσή του μαζί με τις ελεγμένες ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις της Αρχής Ηλεκτρισμού Κύπρου (η "Αρχή") και των θυγατρικών της Ηλεκτρική Ανανεώσιμες Λίμιτεδ, EAC LNG Investments Company Λίμιτεδ και ESCO AHK Ltd (μαζί "το Συγκρότημα") για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2019.

Κύριες δραστηριότητες και φύση εργασιών του Συγκροτήματος

2. Οι κύριες δραστηριότητες του Συγκροτήματος, που δεν έχουν αλλάξει από τον προηγούμενο χρόνο, είναι η παραγωγή, μεταφορά, διανομή και προμήθεια ηλεκτρικής ενέργειας στην Κύπρο. Μετά από τροποποίηση στο Νόμο στις 24 Νοεμβρίου 2000, η Αρχή εξουσιοδοτήθηκε να διεξάγει και δραστηριότητες σε τομείς που έχουν σχέση με την εκμετάλλευση και ανάπτυξη των περιουσιακών της στοιχείων, των τεχνικών της δυνατοτήτων, των εγκαταστάσεων, των υπηρεσιών, της τεχνογνωσίας της και ανανεώσιμων πηγών ενέργειας.

Αλλαγές στο Συγκρότημα

3. Κατά τη διάρκεια του έτους, η Αρχή Ηλεκτρισμού Κύπρου μεταβίβασε στην Ιερά Αρχιεπισκοπή Κύπρου (ΙΑΚ) 101 μετοχές που κατείχε στην εταιρεία ΑΗΚ – ΙΑΚ ΑΧΕΡΑ Ανανεώσιμες Λτδ με αποτέλεσμα το μερίδιο της στην εν λόγω εταιρεία να μειωθεί από 51% σε 49,99%. Το Διοικητικό Συμβούλιο της εταιρείας αποτελείται από 5 μέλη εκ των οποίων δύο διορίζονται από την Αρχή, δύο από την ΙΑΚ και ο Πρόεδρος διορίζεται από κοινού. Με βάση σχετική συμφωνία Κοινής Ανάπτυξης μεταξύ της Αρχής και της ΙΑΚ, σκοπός της εταιρείας είναι η σταδιακή (σε φάσεις) ανάπτυξη, αδειοδότηση, χρηματοδότηση, κατασκευή, λειτουργία και συντήρηση ενός ή περισσότερων φωτοβολταϊκών πάρκων. Η επένδυση της ΑΗΚ στην εταιρεία ΑΗΚ-ΙΑΚ ΑΧΕΡΑ Ανανεώσιμες Λτδ αποτελεί επένδυση σε Κοινοπραξία.

Η Αρχή, στις 29 Απριλίου 2020, απέκτησε 4.285 μετοχές (ποσοστό 30% των μετοχών) στην Εταιρεία Υποδομών Φυσικού Αερίου (ΕΤΥΦΑ) Λτδ, καταβάλλοντας το ποσό των €43.000.000. Το υπόλοιπο 70% του μετοχικού κεφαλαίου της ΕΤΥΦΑ κατέχει η Δημόσια Εταιρεία Φυσικού Αερίου (ΔΕΦΑ) η οποία θα είναι ο μοναδικός εισαγωγέας φυσικού αερίου στην Κύπρο, εντός μιας αναδυόμενης αγοράς. Η ΕΤΥΦΑ θα κατέχει και θα διαχειρίζεται την υποδομή φυσικού αερίου που θα αναπτυχθεί στην Κύπρο.

Ανασκόπηση των εξελίξεων, της τρέχουσας κατάστασης και της επίδοσης των δραστηριοτήτων του Συγκροτήματος

4. Το κέρδος του Συγκροτήματος για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2019 ήταν €47.611 χιλιάδες (2018: €36.725 χιλιάδες). Στις 31 Δεκεμβρίου 2019 το σύνολο των περιουσιακών στοιχείων του Συγκροτήματος ήταν €2.378.367 χιλιάδες (2018: €2.318.715 χιλιάδες) και τα ίδια κεφάλαια ήταν €1.038.780 χιλιάδες (2018: €1.120.663 χιλιάδες). Η οικονομική κατάσταση του Συγκροτήματος όπως παρουσιάζεται στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις θεωρείται ικανοποιητική. Το Διοικητικό Συμβούλιο της Αρχής δεν αναμένει οποιεσδήποτε σημαντικές αλλαγές στις δραστηριότητες του Συγκροτήματος στο προσεχές μέλλον.

5. Κατά την 31η Δεκεμβρίου 2019, το Συγκρότημα είχε 2.154 υπαλλήλους (2018: 2.088) και 581.708 καταναλωτές ηλεκτρικής ενέργειας (2018: 576.223).

Κυριότεροι κίνδυνοι και αβεβαιότητες

6. Οι κυριότεροι κίνδυνοι και αβεβαιότητες που αντιμετωπίζει το Συγκρότημα περιγράφονται στις σημειώσεις 6, 7 και 27 των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων.

7. Το Συγκρότημα παρακολουθεί συνεχώς τις εξελίξεις και ελέγχει τους κινδύνους που μπορεί να έχουν αρνητικό αποτέλεσμα στο Συγκρότημα λόγω της ραγδαίας εξάπλωσης του ιού SARS-CoV-2 παγκοσμίως. Η Διεύθυνση λαμβάνει τα αναγκαία μέτρα για να διαφυλαχθεί η βιωσιμότητα των δραστηριοτήτων του Συγκροτήματος, ωστόσο, οι μελλοντικές επιπτώσεις της τρέχουσας οικονομικής κατάστασης είναι δύσκολο να προβλεφθούν, και οι τρέχουσες προβλέψεις της Διεύθυνσης θα μπορούσαν να διαφέρουν από τα πραγματικά αποτελέσματα.

8. Η Διεύθυνση του Συγκροτήματος έχει προσδιορίσει προβλέψεις απομείωσης για τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία που αναγνωρίζονται σε αποσβεσμένο κόστος, χρησιμοποιώντας το μοντέλο "αναμενόμενη πιστωτική ζημία" που απαιτείται από το ΔΠΧΑ 9. Η πρόβλεψη ζημιάς με βάση το ΔΠΧΑ 9 βασίζεται σε παραδοχές σχετικά με τους κινδύνους αθέτησης και λαμβάνει υπόψη το ιστορικό του Συγκροτήματος, τις υπάρχουσες συνθήκες της αγοράς καθώς και εκτιμήσεις για τις μελλοντικές συνθήκες αγοράς. Ως αποτέλεσμα οι τελικές ζημιές απομείωσης από χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία μπορεί να διαφέρουν από αυτές τις εκτιμήσεις.

Ενοποιημένη Έκθεση Διαχείρισης (συνέχεια)

Διαχείριση χρηματοοικονομικού κινδύνου

9. Οι εργασίες του Συγκροτήματος το εκθέτουν σε ποικίλους χρηματοοικονομικούς κινδύνους: κίνδυνο αγοράς (περιλαμβανομένου συναλλαγματικού κινδύνου και κινδύνου επιτοκίου που αφορά τις ταμειακές ροές), πιστωτικό κίνδυνο και κίνδυνο ρευστότητας.

10. Το πρόγραμμα διαχείρισης κινδύνου του Συγκροτήματος επικεντρώνεται στη μη προβλεψιμότητα των χρηματαγορών και αποσκοπεί στη μείωση των πιθανών αρνητικών επιπτώσεων στην οικονομική επίδοση του Συγκροτήματος. Η διαχείριση κινδύνου διενεργείται από ένα κεντρικό γενικό λογιστήριο σύμφωνα με αρχές που εγκρίνονται από το Διοικητικό Συμβούλιο. Το λογιστήριο αναγνωρίζει, αξιολογεί και αντισταθμίζει τους χρηματοοικονομικούς κινδύνους σε στενή συνεργασία με τις λειτουργικές μονάδες του Συγκροτήματος.

Κίνδυνος αγοράς

11. Ο κίνδυνος αγοράς είναι ο κίνδυνος όπου μεταβολές στις τιμές αγοράς, όπως συναλλαγματικές αξίες, αξίες επιτοκίων και τιμές μετοχών, θα επηρεάσουν το εισόδημα ή την αξία των χρηματοοικονομικών μέσων που κατέχει το Συγκρότημα.

12. Ο σκοπός της διαχείρισης κινδύνου της αγοράς είναι η διαχείριση και ο έλεγχος της έκθεσης σε κίνδυνο της αγοράς στο πλαίσιο αποδεκτών παραμέτρων, με παράλληλη βελτιστοποίηση της απόδοσης.

Συναλλαγματικός κίνδυνος

13. Ο συναλλαγματικός κίνδυνος είναι ο κίνδυνος, η αξία των χρηματοοικονομικών μέσων να κυμαίνεται λόγω αλλαγών στις συναλλαγματικές ισοτιμίες. Ο συναλλαγματικός κίνδυνος προκύπτει όταν μελλοντικές εμπορικές συναλλαγές και τα αναγνωρισμένα περιουσιακά στοιχεία και υποχρεώσεις είναι σε νόμισμα διαφορετικό από το νόμισμα λειτουργίας του Συγκροτήματος. Το Συγκρότημα υπόκειται σε συναλλαγματικό κίνδυνο που προκύπτει από συναλλαγές και υπόλοιπα σε Δολάρια Ηνωμένων Πολιτειών αλλά θεωρεί ότι οι οποιοσδήποτε αλλαγές στις ισοτιμίες δεν θα επιφέρουν σημαντική επίδραση στα αποτελέσματά του.

Η Διεύθυνση παρακολουθεί τις διακυμάνσεις στις συναλλαγματικές ισοτιμίες σε συνεχή βάση και ενεργεί ανάλογα.

Κίνδυνος επιτοκίου που αφορά τις ταμειακές ροές

14. Ο κίνδυνος επιτοκίου είναι ο κίνδυνος, η αξία των χρηματοοικονομικών μέσων να διακυμαίνεται εξαιτίας

αλλαγών στα επιτόκια της αγοράς. Τα έσοδα και ροή μετρητών από εργασίες του Συγκροτήματος είναι εξαρτημένα από αλλαγές στα επιτόκια της αγοράς.

Ο κίνδυνος επιτοκίου του Συγκροτήματος προέρχεται από μακροπρόθεσμο δανεισμό. Ο δανεισμός που εκδόθηκε σε κυμαινόμενα επιτόκια εκθέτει το Συγκρότημα σε κίνδυνο επιτοκίου που αφορά τις ταμειακές ροές. Ο δανεισμός που εκδόθηκε σε σταθερά επιτόκια εκθέτει το Συγκρότημα σε κίνδυνο επιτοκίου που αφορά τη δίκαιη αξία. Βλέπετε Σημείωση 6 για περαιτέρω πληροφορίες αναφορικά με τον κίνδυνο επιτοκίου.

Πιστωτικός κίνδυνος

15. Ο πιστωτικός κίνδυνος προκύπτει όταν η αδυναμία των συμβαλλόμενων μερών να εξοφλήσουν τις υποχρεώσεις τους, θα μπορούσε να μειώσει το ποσό των μελλοντικών ταμειακών εισροών από χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού κατά την ημερομηνία αναφοράς. Το Συγκρότημα δεν έχει σημαντικές συγκεντρώσεις πιστωτικού κινδύνου. Η λογιστική αξία των χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού αντιπροσωπεύει τη μέγιστη έκθεση στον πιστωτικό κίνδυνο.

Ο πιστωτικός κίνδυνος προκύπτει από μετρητά και μετρητά στην τράπεζα, βραχυπρόθεσμες τραπεζικές καταθέσεις, καθώς και από έκθεση σε πιστώσεις προς πελάτες, περιλαμβανομένων εκκρεμών εισπρακτέων.

Οι πωλήσεις σε πελάτες διευθετούνται σε μετρητά, τραπεζικές εντολές ή χρησιμοποιώντας πιστωτικές κάρτες. Βλέπετε Σημείωση 6 για περαιτέρω πληροφορίες αναφορικά με τον πιστωτικό κίνδυνο.

Κίνδυνος ρευστότητας

16. Ο κίνδυνος ρευστότητας είναι ο κίνδυνος που προκύπτει όταν οι λήξεις των στοιχείων ενεργητικού και υποχρεώσεων δεν συμπίπτουν. Όταν οι λήξεις δεν συμπίπτουν, η αποδοτικότητα μπορεί να αυξηθεί αλλά ταυτόχρονα μπορεί να αυξηθεί ο κίνδυνος ζημιών. Βλέπετε Σημείωση 6 για περαιτέρω πληροφορίες αναφορικά με τον κίνδυνο ρευστότητας.

Προβλεπόμενη εξέλιξη του Συγκροτήματος

17. Το Διοικητικό Συμβούλιο της Αρχής δεν αναμένει οποιοσδήποτε σημαντικές αλλαγές ή εξελίξεις στις δραστηριότητες, στην οικονομική κατάσταση και στην επίδοση του Συγκροτήματος για το άμεσο μέλλον.

Αποτελέσματα

18. Τα αποτελέσματα του Συγκροτήματος για το έτος

παρουσιάζονται στη σελίδα 42. Το καθαρό κέρδος για το έτος μεταφέρεται στα αποθεματικά.

Διοικητικό Συμβούλιο

19. Τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου στις 31 Δεκεμβρίου 2019 και την ημερομηνία αυτής της έκθεσης, καθώς και οποιοσδήποτε αλλαγές κατά τη διάρκεια του έτους, παρουσιάζονται στη σελίδα 34.

20. Δεν υπήρχαν αλλαγές στην κατανομή των αρμοδιοτήτων του Διοικητικού Συμβουλίου.

Γεγονότα μετά την περίοδο αναφοράς

21. Στις 9 Μαρτίου 2020, η Αρχή υπέγραψε συμφωνία συμμετοχής στο μετοχικό κεφάλαιο της Εταιρείας Υποδομών Φυσικού Αερίου (ΕΤΥΦΑ) Λτδ αποκτώντας 4.285 μετοχές για το ποσό των €43εκ. οι οποίες αντιστοιχούν στο 30% του μετοχικού κεφαλαίου της ΕΤΥΦΑ.

22. Στις 11 Μαρτίου 2020, ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας ανακήρυξε την έξαρση του Κορωνοϊού SARS-CoV-2 ως πανδημία (COVID-19), αναγνωρίζοντας την ταχεία εξάπλωσή του σε ολόκληρο τον κόσμο. Πολλές κυβερνήσεις, μεταξύ των οποίων και της Κύπρου, έλαβαν και λαμβάνουν αυστηρά μέτρα με σκοπό τη συγκράτηση της μετάδοσης του ιού. Αυτά τα μέτρα περιλαμβάνουν: αυτοπεριορισμό/καραντίνα ατόμων που έχουν νοσήσει ή ενδεχομένως να έχουν εκτεθεί στον ιό, κοινωνική αποστασιοποίηση, έλεγχο ή κλείσιμο των συνόρων καθώς και καθολικό “κλείσιμο” πόλεων/περιοχών ή ακόμα και ολόκληρων χωρών. Τα μέτρα αυτά έχουν επιβραδύνει την οικονομία τόσο της Κύπρου όσο και την παγκόσμια οικονομία και υπάρχει πιθανότητα να συντελέσουν σε ευρύτερες επιπτώσεις στις αντίστοιχες οικονομίες καθώς τα μέτρα εξακολουθούν να ισχύουν για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα.

23. Δεν υπήρξαν άλλα σημαντικά γεγονότα μετά την περίοδο αναφοράς που να έχουν σχέση με την κατανόηση των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων.

Υποκαταστήματα

24. Το Συγκρότημα δεν λειτουργούσε μέσω οποιωνδήποτε υποκαταστημάτων κατά τη διάρκεια του έτους.

Ανεξάρτητοι Ελεγκτές

25. Οι Ανεξάρτητοι Ελεγκτές, PricewaterhouseCoopers Limited, έχουν εκδηλώσει επιθυμία να συνεχίσουν να παρέχουν τις υπηρεσίες τους.

**Με εντολή του Διοικητικού Συμβουλίου
Μιχάλης Κωμοδρόμος
Πρόεδρος**

**30 Ιουνίου 2020,
Λευκωσία.**

Έκθεση Ανεξάρτητου Ελεγκτή

Προς: Διοικητικό Συμβούλιο της Αρχής Ηλεκτρισμού Κύπρου, Υπουργό Ενέργειας, Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού, Βουλή των Αντιπροσώπων και Γενικό Ελεγκτή της Δημοκρατίας

Έκθεση επί του Ελέγχου των Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων

Γνώμη

Έχουμε ελέγξει τις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις της Αρχής Ηλεκτρισμού Κύπρου (η 'Αρχή') και των θυγατρικών της ('το Συγκρότημα'), όπως παρουσιάζονται στις σελίδες 42 μέχρι 104 και οι οποίες αποτελούνται από την ενοποιημένη κατάσταση οικονομικής θέσης στις 31 Δεκεμβρίου 2019, τις ενοποιημένες καταστάσεις λογαριασμού αποτελεσμάτων, συνολικών εισοδημάτων, μεταβολών ιδίων κεφαλαίων και ταμειακών ροών του έτους που έληξε την ημερομηνία αυτή, καθώς και περιλήψη σημαντικών λογιστικών πολιτικών και σημειώσεις στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις.

Κατά τη γνώμη μας, οι συνημμένες ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις δίνουν αληθινή και δίκαιη εικόνα της ενοποιημένης χρηματοοικονομικής θέσης του Συγκροτήματος στις 31 Δεκεμβρίου 2019 και της ενοποιημένης χρηματοοικονομικής του επίδοσης και των ενοποιημένων ταμειακών ροών του, για το έτος που έληξε την ημερομηνία αυτή, σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς (ΔΠΧΑ), όπως αυτά υιοθετήθηκαν από την Ευρωπαϊκή Ένωση, τις απαιτήσεις των περί αναπτύξεως Ηλεκτρισμού Νόμων, Κεφ. 171, τις απαιτήσεις των περί Ρύθμισης της Αγοράς Ηλεκτρισμού Νόμων του 2003-2018, και τις απαιτήσεις του περί Εταιρειών Νόμου της Κύπρου, Κεφ. 113.

Βάση Γνώμης

Ο έλεγχός μας έχει διενεργηθεί σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Ελέγχου (ΔΠΕ). Οι ευθύνες μας, με βάση αυτά τα πρότυπα περιγράφονται περαιτέρω στην παράγραφο Ευθύνες του Ελεγκτή για τον έλεγχο των Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων της έκθεσής μας. Είμαστε ανεξάρτητοι από το Συγκρότημα, σύμφωνα με τον Διεθνή Κώδικα Δεοντολογίας Λογιστών (συμπεριλαμβανομένων των Διεθνών Προτύπων Ανεξαρτησίας), που εκδίδεται από το Διεθνές Συμβούλιο Προτύπων Δεοντολογίας για Επαγγελματίες Λογιστές (Κώδικας ΔΣΠΔΕΛ), και τις απαιτήσεις δεοντολογίας, που σχετίζονται με τον έλεγχο ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων στην Κύπρο και έχουμε συμμορφωθεί με τις άλλες ευθύνες δεοντολογίας, που απορρέουν από τις απαιτήσεις αυτές και τον Κώδικα ΔΣΠΔΕΛ. Πιστεύουμε, ότι τα ελεγκτικά τεκμήρια, που έχουμε αποκτήσει είναι επαρκή και κατάλληλα για να αποτελέσουν βάση για την ελεγκτική μας γνώμη.

Άλλες Πληροφορίες

Το Διοικητικό Συμβούλιο είναι υπεύθυνο για τις άλλες πληροφορίες. Οι άλλες πληροφορίες αποτελούνται από τις πληροφορίες που περιλαμβάνονται στην ενοποιημένη έκθεση διαχείρισης, αλλά δεν περιλαμβάνουν τις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις και την έκθεση ελεγκτή επί αυτών.

Η γνώμη μας επί των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων δεν καλύπτει τις άλλες πληροφορίες και δεν εκφέρουμε οποιοδήποτε συμπέρασμα διασφάλισης επί αυτών.

Σχετικά με τον έλεγχο των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων, η ευθύνη μας είναι να διαβάσουμε τις άλλες πληροφορίες, έτσι ώστε να αξιολογήσουμε, κατά πόσο αυτές δεν συνάδουν ουσιωδώς με τις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις ή με τη γνώση που έχουμε αποκτήσει κατά τη διάρκεια του ελέγχου, ή διαφαίνεται να είναι ουσιωδώς εσφαλμένες. Εάν, με βάση τις διαδικασίες που έχουμε πραγματοποιήσει, συμπεράνουμε ότι υπάρχει ουσιώδης σφάλμα σε αυτές τις άλλες πληροφορίες, είμαστε υποχρεωμένοι να αναφέρουμε το γεγονός αυτό. Δεν έχουμε να αναφέρουμε τίποτα επί αυτού.

Ευθύνες του Διοικητικού Συμβουλίου για τις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις

Το Διοικητικό Συμβούλιο είναι υπεύθυνο για την κατάρτιση των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων, που δίνουν αληθινή και δίκαιη εικόνα σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς, όπως αυτά υιοθετήθηκαν από την Ευρωπαϊκή Ένωση και τις απαιτήσεις του περί Εταιρειών Νόμου της Κύπρου, Κεφ. 113, και για εκείνες τις δικλίδες εσωτερικού ελέγχου που το Διοικητικό Συμβούλιο καθορίζει ως απαραίτητες, ώστε να καθίσταται δυνατή η κατάρτιση ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων απαλλαγμένων από ουσιώδες σφάλμα, οφειλόμενου είτε σε απάτη είτε σε λάθος.

Κατά την κατάρτιση των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων, το Διοικητικό Συμβούλιο είναι υπεύθυνο να αξιολογήσει την ικανότητα του Συγκροτήματος να συνεχίσει ως συνεχιζόμενη δραστηριότητα, γνωστοποιώντας όπου αυτό κρίνεται απαραίτητο, θέματα που σχετίζονται με τη συνέχιση της δραστηριότητας του Συγκροτήματος και την υιοθέτηση της αρχής της συνεχιζόμενης δραστηριότητας, εκτός εάν το Διοικητικό Συμβούλιο προτίθεται, είτε να θέσει το Συγκρότημα σε εκκαθάριση ή να παύσει τις δραστηριότητες, ή όταν δεν έχει ρεαλιστικές εναλλακτικές επιλογές από το να προχωρήσει σε αυτές τις ενέργειες. Το Διοικητικό Συμβούλιο είναι υπεύθυνο για την επίβλεψη της διαδικασίας χρηματοοικονομικής αναφοράς του Συγκροτήματος.

Ευθύνες του Ελεγκτή για τον Έλεγχο των Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων

Οι στόχοι μας, είναι να αποκτήσουμε λελογισμένη διασφάλιση για το κατά πόσον οι ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις στο σύνολο τους είναι απαλλαγμένες από ουσιώδες σφάλμα, οφειλόμενου είτε σε απάτη είτε σε λάθος και η έκδοση έκθεσης ελεγκτή, η οποία να περιλαμβάνει τη γνώμη μας. Λελογισμένη διασφάλιση συνιστά υψηλού βαθμού διασφάλιση, αλλά όχι εγγύηση, ότι ο έλεγχος όπως αυτός πραγματοποιήθηκε με βάση τα ΔΠΕ πάντοτε θα εντοπίζει ένα ουσιώδες σφάλμα, όταν αυτό υπάρχει. Σφάλματα δύναται να προκύψουν, είτε από απάτη, είτε από λάθος και θεωρούνται ουσιώδη εάν, μεμονωμένα ή αθροιστικά, θα μπορούσε εύλογα να αναμενόταν ότι θα επηρεάσουν τις οικονομικές αποφάσεις των χρηστών, που λήφθηκαν με βάση αυτές τις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις.

Ως μέρος ενός ελέγχου σύμφωνα με τα ΔΠΕ, ασκούμε επαγγελματική κρίση και διατηρούμε επαγγελματικό σκεπτικισμό καθ' όλη τη διάρκεια του ελέγχου. Επίσης:

- Αναγνωρίζουμε και αξιολογούμε τους κινδύνους για ουσιώδη σφάλματα στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις που οφείλονται είτε σε απάτη είτε σε λάθος, σχεδιάζουμε και εφαρμόζουμε ελεγκτικές διαδικασίες, οι οποίες ανταποκρίνονται στους κινδύνους αυτούς και λαμβάνουμε ελεγκτικά τεκμήρια, τα οποία είναι επαρκή και κατάλληλα για να αποτελέσουν τη βάση της γνώμης μας. Ο κίνδυνος μη εντοπισμού ενός ουσιώδους σφάλματος που οφείλεται σε απάτη είναι μεγαλύτερο από αυτόν που οφείλεται σε λάθος, λόγω του ότι η απάτη μπορεί να περιλαμβάνει συμπαιγνία, πλαστογραφία, εσκεμμένες παραλείψεις, ψευδείς δηλώσεις ή την παράκαμψη των δικλίδων εσωτερικού ελέγχου.

- Κατανοούμε τις δικλίδες εσωτερικού ελέγχου που είναι σχετικές με τον έλεγχο, προκειμένου να σχεδιάσουμε ελεγκτικές διαδικασίες που είναι κατάλληλες υπό τις περιστάσεις, αλλά όχι με σκοπό την έκφραση γνώμης επί της αποτελεσματικότητας των δικλίδων εσωτερικού ελέγχου του Συγκροτήματος.

- Αξιολογούμε την καταλληλότητα των λογιστικών πολιτικών που χρησιμοποιήθηκαν και του λελογισμένου των λογιστικών εκτιμήσεων και των σχετικών γνωστοποιήσεων που έγιναν από το Διοικητικό Συμβούλιο.

- Συμπεραίνουμε για την καταλληλότητα της χρήσης από το Διοικητικό Συμβούλιο της αρχής της συνεχιζόμενης δραστηριότητας και με βάση τα

ελεγκτικά τεκμήρια που αποκτήθηκαν, κατά πόσον υπάρχει ουσιώδης αβεβαιότητα που να σχετίζεται με γεγονότα ή συνθήκες που να υποδηλώνουν την ύπαρξη ουσιώδους αβεβαιότητας, που ενδέχεται να φανερώσει σημαντική αμφιβολία ως προς την ικανότητα του Συγκροτήματος να συνεχίσει ως συνεχιζόμενη δραστηριότητα. Εάν συμπεράνουμε, ότι υφίσταται ουσιώδης αβεβαιότητα, είμαστε υποχρεωμένοι στην έκθεση μας να επισύρουμε την προσοχή στις σχετικές γνωστοποιήσεις στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις, ή εάν τέτοιες γνωστοποιήσεις είναι ανεπαρκείς, να τροποποιήσουμε τη γνώμη μας. Τα συμπεράσματά μας βασίζονται στα ελεγκτικά τεκμήρια που αποκτήθηκαν μέχρι την ημερομηνία της έκθεσης ελεγκτή. Ωστόσο, μελλοντικά γεγονότα ή συνθήκες ενδέχεται να έχουν ως αποτέλεσμα το Συγκρότημα να παύσει να λειτουργεί ως συνεχιζόμενη δραστηριότητα.

- Αξιολογούμε τη συνολική παρουσίαση, δομή και περιεχόμενο των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων, συμπεριλαμβανομένων των γνωστοποιήσεων, και κατά πόσο οι ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις αντικατοπτρίζουν τις συναλλαγές και γεγονότα με τρόπο που να επιτυγχάνεται η αληθινή και δίκαιη εικόνα.

- Λαμβάνουμε επαρκή και κατάλληλα ελεγκτικά τεκμήρια αναφορικά με τις οικονομικές πληροφορίες των οντοτήτων ή επιχειρηματικών δραστηριοτήτων εντός του Συγκροτήματος για να εκφράσουμε γνώμη επί των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων. Είμαστε υπεύθυνοι για την καθοδήγηση, επίβλεψη και εκτέλεση του ελέγχου των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων. Παραμένουμε αποκλειστικά υπεύθυνοι για την ελεγκτική μας γνώμη.

Μεταξύ άλλων θεμάτων, κοινοποιούμε στο Διοικητικό Συμβούλιο θέματα σχετικά με το προβλεπόμενο πεδίο και χρονοδιάγραμμα του ελέγχου και σημαντικά ευρήματα από τον έλεγχο, συμπεριλαμβανομένων τυχόν σημαντικών ελλείψεων στις δικλίδες εσωτερικού ελέγχου, που εντοπίσαμε κατά τη διάρκεια του ελέγχου μας.

Έκθεση επί Άλλων Νομικών Απαιτήσεων

Σύμφωνα με τις επιπρόσθετες απαιτήσεις του περί Ελεγκτών Νόμου του 2017, αναφέρουμε τα πιο κάτω:

- Κατά τη γνώμη μας, η Ενοποιημένη Έκθεση Διαχείρισης έχει καταρτιστεί σύμφωνα με τις απαιτήσεις του περί Εταιρειών Νόμου της Κύπρου, Κεφ. 113 και οι πληροφορίες που δίνονται στην έκθεση αυτή συνάδουν με τις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις.

Έκθεση Ανεξάρτητου Ελεγκτή

(συνέχεια)

- Κατά τη γνώμη μας και σύμφωνα με την κατανόηση της επιχείρησης και του περιβάλλοντος του Συγκροτήματος που αποκτήσαμε κατά τον έλεγχο ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων, δεν εντοπίσαμε οποιεσδήποτε ουσιώδεις ανακρίβειες στην Ενοποιημένη Έκθεση Διαχείρισης.

Άλλο Θέμα

Αυτή η έκθεση, περιλαμβανομένης και της γνώμης, ετοιμάστηκε για το Διοικητικό Συμβούλιο της Αρχής ως σώμα, τον Υπουργό Ενέργειας, Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού, τη Βουλή των Αντιπροσώπων και τον Γενικό Ελεγκτή της Δημοκρατίας και μόνο σύμφωνα με το Άρθρο 69 του περί Ελεγκτών Νόμου του 2017 και για κανένα άλλο σκοπό. Δίνοντας αυτή τη γνώμη δεν αποδεχόμαστε και δεν αναλαμβάνουμε ευθύνη για οποιοδήποτε άλλο σκοπό ή προς οποιοδήποτε άλλο πρόσωπο στη γνώση του οποίου αυτή η έκθεση δυνατόν να περιέλθει.

Λοίζος Α. Μαρκίδης
Εγκεκριμένος Λογιστής και Εγγεγραμμένος Ελεγκτής
εκ μέρους και για λογαριασμό της

PricewaterhouseCoopers Limited

Εγκεκριμένοι Λογιστές και Εγγεγραμμένοι Ελεγκτές

Λευκωσία,
30 Ιουνίου 2020.

Ενοποιημένη Κατάσταση Λογαριασμού Αποτελεσμάτων για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2019

		2019	2018
	Σημείωση	€000	€000
Εισόδημα	8	819.957	768.096
Άλλα λειτουργικά έσοδα καθαρά	9	17.989	19.032
Άλλες (ζημιές) / έσοδα καθαρά	10	(1.054)	63
Λειτουργικά έξοδα	11	(781.366)	(744.376)
Καθαρά κέρδη απομείωσης χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων		3.163	2.784
Κέρδος εργασιών		58.689	45.599
Χρηματοδοτικά έξοδα	13	(3.025)	(2.390)
Μερίδιο ζημίας σε κοινοπραξία		-	(5)
Κέρδος πριν τη φορολογία		55.664	43.204
Χρέωση φορολογίας	14	(8.053)	(6.479)
Κέρδος για το έτος		47.611	36.725

Οι σημειώσεις στις σελίδες 47 μέχρι 104 αποτελούν αναπόσπαστο μέρος αυτών των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων.

Ενοποιημένη Κατάσταση Συνολικών Εισοδημάτων για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2019

		2019	2018
	Σημείωση	€000	€000
Κέρδος για το έτος		47.611	36.725
Άλλες συνολικές ζημιές για το έτος, μετά τη φορολογία Ποσά που δεν θα αναταξινομηθούν στην κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων σε μεταγενέστερες περιόδους: Επανακαταμέτρηση υποχρέωσης σχεδίου αφυπηρέτησης	12	(117.274)	(22.781)
Συνολική (ζημία) / εισόδημα για το έτος		(69.663)	13.944

Οι άλλες συνολικές ζημιές παρουσιάζονται μετά την αφαίρεση φορολογίας. Η φορολογία που σχετίζεται με κάθε στοιχείο των άλλων συνολικών εισοδημάτων παρουσιάζεται στη σημείωση 14.

Οι σημειώσεις στις σελίδες 47 μέχρι 104 αποτελούν αναπόσπαστο μέρος αυτών των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων.

Ενοποιημένη Κατάσταση Οικονομικής Θέσης στις 31 Δεκεμβρίου 2019

	Σημείωση	2019 €000	2018 €000
Περιουσιακά στοιχεία			
Μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία			
Ακίνητα, εγκαταστάσεις και εξοπλισμός	15	1.618.639	1.627.635
Περιουσιακά στοιχεία με δικαίωμα χρήσης	16	8.358	-
Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία σε αποσβεσμένο κόστος	18	122	131
		1.627.119	1.627.766
Κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία			
Αποθέματα	19	144.991	132.891
Εμπορικά εισπρακτέα	18	117.167	116.118
Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία σε αποσβεσμένο κόστος	18	24.903	14.961
Άλλα μη χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία	18	12.213	16.431
Δικαιώματα εκπομπής θερμοκηπιακών αερίων		3.086	1.673
Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία στη δίκαιη αξία μέσω των αποτελεσμάτων	18	272	351
Φορολογία εισπρακτέα	20	4.287	4.287
Βραχυπρόθεσμες καταθέσεις	21	334.078	357.637
Μετρητά και μετρητά στην τράπεζα	21	110.251	46.600
		751.248	690.949
Σύνολο περιουσιακών στοιχείων		2.378.367	2.318.715
Αποθεματικά και υποχρεώσεις			
Αποθεματικό κεφαλαίου		15.555	15.555
Αποθεματικό αναλογιστικών ζημιών		(353.708)	(236.434)
Αποθεματικό εσόδων		1.376.933	1.341.542
Σύνολο ιδίων κεφαλαίων		1.038.780	1.120.663
Μη βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις			
Δανεισμός	22	228.628	262.682
Υποχρεώσεις από μισθώσεις	16	7.980	-
Αναβαλλόμενες φορολογικές υποχρεώσεις	23	94.646	87.125
Αναβαλλόμενα έσοδα	24	431.554	424.584
		762.808	774.391
Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις			
Εμπορικοί και άλλοι πιστωτές	25	175.857	151.318
Καθαρή υποχρέωση Ταμείου Συντάξεων	12	330.535	212.194
Φορολογική υποχρέωση	20	12.220	-
Δανεισμός	22	34.055	37.135
Αναβαλλόμενα έσοδα	24	23.705	23.014
Υποχρεώσεις από μισθώσεις	16	407	-
		576.779	423.661
Σύνολο υποχρεώσεων		1.339.587	1.198.052
Σύνολο αποθεματικών και υποχρεώσεων		2.378.367	2.318.715

Οι παρούσες ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις υπογράφονται σήμερα, 30 Ιουνίου 2020, κατόπιν έγκρισής τους και απόφασης του Διοικητικού Συμβουλίου.

Μ. ΚΩΜΟΔΡΟΜΟΣ
Πρόεδρος

Π. ΟΛΥΜΠΙΟΣ
Γενικός Διευθυντής

Μ. ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΥΣ
Εκτελεστική Διευθύντρια Οικονομικών

Οι σημειώσεις στις σελίδες 47 μέχρι 104 αποτελούν αναπόσπαστο μέρος αυτών των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων.

Ενοποιημένη Κατάσταση Μεταβολών Ιδίων Κεφαλαίων για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2019

Ετήσια Έκθεση 2019

	Σημείωση	Αποθεματικό κεφαλαίου €000	Αποθεματικό αναλογιστικών ζημιών €000	Αποθεματικό Εσόδων €000	Σύνολο €000
Υπόλοιπο την 1^η Ιανουαρίου 2018		15.555	(213.653)	1.312.660	1.114.562
Επίδραση εφαρμογής ΔΠΧΑ 9 την 1 ^η Ιανουαρίου 2018		-	-	(7.843)	(7.843)
Υπόλοιπο την 1^η Ιανουαρίου 2018 όπως αναπροσαρμόστηκε		15.555	(213.653)	1.304.817	1.106.719
Συνολικό εισόδημα					
Κέρδος για το έτος		-	-	36.725	36.725
Άλλα συνολικά εισοδήματα					
Επανακαταμέτρηση υποχρέωσης σχεδίου αφυπηρέτησης	12	-	(22.781)	-	(22.781)
Σύνολο άλλων συνολικών εξόδων		-	(22.781)	-	(22.781)
Συνολικά (έξοδα) / έσοδα για το έτος		-	(22.781)	36.725	13.944
Υπόλοιπο στις 31 Δεκεμβρίου 2018 / 1 Ιανουαρίου 2019		15.555	(236.434)	1.341.542	1.120.663
Συνολικό εισόδημα					
Κέρδος για το έτος		-	-	47.611	47.611
Επανακαταμέτρηση υποχρέωσης σχεδίου αφυπηρέτησης	12	-	(117.274)	-	(117.274)
Σύνολο άλλων συνολικών εξόδων		-	(117.274)	-	(117.274)
Συνολικά έξοδα για το έτος		-	(117.274)	47.611	(69.663)
Εισφορές και διανομές					
Αμυντική εισφορά σε λογιζόμενη διανομή μερίσματος		-	-	(12.220)	(12.220)
Συνολικές εισφορές και διανομές		-	-	(12.220)	(12.220)
Υπόλοιπο στις 31 Δεκεμβρίου 2019		15.555	(353.708)	1.376.933	1.038.780

(1) Το αποθεματικό κεφαλαίου αντιπροσωπεύει κρατική χορηγία.

(2) Οργανισμοί που δεν διανέμουν 70% των κερδών τους μετά τη φορολογία, όπως προσδιορίζονται από τον περί Εκτάκτου Εισφοράς για την Άμυνα της Δημοκρατίας Νόμο, κατά το τέλος των δύο ετών από το τέλος του φορολογικού έτους στο οποίο τα κέρδη αναφέρονται, θα θεωρείται πως έχουν διανέμει αυτό το ποσό σαν μέρισμα. Έκτακτη αμυντική εισφορά θα είναι πληρωτέα πάνω σε αυτή τη λογιζόμενη διανομή μερίσματος κατά το τέλος της περιόδου των δύο ετών από το τέλος του φορολογικού έτους στο οποίο τα κέρδη αναφέρονται. Το ποσοστό της έκτακτης εισφοράς για την άμυνα αυξήθηκε από 15% στο 17% για κέρδη για το φορολογικό έτος 2009 και στο 20% για κέρδη για τα φορολογικά έτη 2010 και 2011 και μειώθηκε πίσω στο 17% για κέρδη για τα φορολογικά έτη 2012 και μετέπειτα. Το ποσό της λογιζόμενης διανομής μερίσματος μειώνεται με οποιοδήποτε πραγματικό μέρισμα που ήδη διανεμήθηκε για το έτος στο οποίο τα κέρδη αναφέρονται μέχρι το τέλος των δύο ετών από το τέλος του φορολογικού έτους στο οποίο τα κέρδη αναφέρονται. Αυτή η έκτακτη αμυντική εισφορά καταβάλλεται από το Συγκρότημα για λογαριασμό της Κυπριακής Δημοκρατίας.

(3) Το αποθεματικό αναλογιστικών ζημιών αντιπροσωπεύει τις συσσωρευμένες ζημιές από το σχέδιο καθορισμένου ωφελήματος που έχουν αναγνωριστεί στην ενοποιημένη κατάσταση συνολικών εισοδημάτων. Οι αναλογιστικές ζημιές προκύπτουν από μεταβολές στην παρούσα αξία της υποχρέωσης καθορισμένων παροχών που προέρχονται από εμπειρικές αναπροσαρμογές και τις επιπτώσεις των μεταβολών στις αναλογιστικές παραδοχές.

Οι σημειώσεις στις σελίδες 47 μέχρι 104 αποτελούν αναπόσπαστο μέρος αυτών των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων.

Ενοποιημένη Κατάσταση Ταμειακών Ροών για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2019

	Σημείωση	2019 €000	2018 €000
Ροή μετρητών από εργασίες			
Κέρδος πριν τη φορολογία		55.664	43.204
Αναπροσαρμογές για:			
Αποσβέσεις ακινήτων, εγκαταστάσεων και εξοπλισμού	15	98.408	98.136
Αποσβέσεις περιουσιακών στοιχείων με δικαίωμα χρήσης	16	511	-
Αποσβέσεις κεφαλαιουχικών συνεισφορών	24	(23.014)	(22.541)
Ζημιά / (κέρδος) από πώληση ακινήτων, εγκαταστάσεων και εξοπλισμού	10	112	(269)
Χρέωση για απομείωση στην αξία των ακινήτων, εγκαταστάσεων και εξοπλισμού	15	863	-
Καθαρά κέρδη απομείωσης χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων	6	(3.163)	(2.784)
Κέρδος από πώληση μετοχών σε εξαρτημένη εταιρεία		-	(6)
Μερίδιο ζημιάς σε κοινοπραξία	17	-	5
Χρεωστικοί τόκοι	13	3.187	3.284
Πιστωτικοί τόκοι	9	(2.303)	(4.606)
		130.265	114.423
Αλλαγές στο κεφάλαιο κίνησης:			
Αποθέματα		(12.100)	(13.819)
Εμπορικά εισπρακτέα		(288)	(36.705)
Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία σε αποσβεσμένο κόστος		(10.172)	3.603
Άλλα μη χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία		4.218	(8.953)
Δικαιώματα εκπομπής θερμοκηπιακών αερίων		(1.413)	(1.324)
Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία στη δίκαιη αξία μέσω των αποτελεσμάτων	10	79	206
Εμπορικοί και άλλοι πιστωτές		24.551	23.102
Υποχρέωση Ταμείου Συντάξεων		1.067	1.672
Μετρητά που προήλθαν από εργασίες		136.207	82.205
Φορολογία που πληρώθηκε		(532)	(18.566)
Καθαρά μετρητά από εργασίες		135.675	63.639
Ροή μετρητών για επενδυτικές δραστηριότητες			
Αγορά ακινήτων, εγκαταστάσεων και εξοπλισμού	15	(90.388)	(49.392)
Είσπραξη από πώληση μετοχών σε συνδεδεμένη εταιρεία	17	-	5
Βραχυπρόθεσμες καταθέσεις		25.952	15.901
Εισπράξεις από πώληση ακινήτων, εγκαταστάσεων και εξοπλισμού	15	1	457
Προσθήκες στις συνεισφορές καταναλωτών	24	30.675	22.553
Τόκοι που εισπράχθηκαν		2.575	5.014
Καθαρά μετρητά για επενδυτικές δραστηριότητες		(31.185)	(5.462)
Ροή μετρητών από χρηματοδοτικές δραστηριότητες			
Πληρωμές μακροπρόθεσμων δανείων	21	(37.134)	(41.680)
Αποπληρωμή κεφαλαίου χρηματοδοτικών μισθώσεων	21	(482)	-
Τόκοι που πληρώθηκαν		(3.199)	(3.291)
Καθαρά μετρητά για χρηματοδοτικές δραστηριότητες		(40.815)	(44.971)
Καθαρή αύξηση στα μετρητά και αντίστοιχα μετρητών		63.675	13.206
Μετρητά και αντίστοιχα μετρητών στην αρχή του έτους		46.600	33.397
Πρόβλεψη ζημιάς στο τέλος του έτους		(24)	(3)
Μετρητά και αντίστοιχα μετρητών στο τέλος του έτους	21	110.251	46.600

Οι σημειώσεις στις σελίδες 47 μέχρι 104 αποτελούν αναπόσπαστο μέρος αυτών των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων.

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2019

Ετήσια Έκθεση 2019

1. Γενικές Πληροφορίες

Η Αρχή Ηλεκτρισμού Κύπρου (η "Αρχή") είναι Οργανισμός Δημοσίου Δικαίου ο οποίος εγκαθιδρύθηκε στην Κύπρο σύμφωνα με τον περί Αναπτύξεως Ηλεκτρισμού Νόμο Κεφ. 171 του 1952. Διοικείται από Διοικητικό Συμβούλιο που αποτελείται από τον Πρόεδρο, τον Αντιπρόεδρο και επτά μέλη, οι οποίοι διορίζονται από το Υπουργικό Συμβούλιο.

Η διεύθυνση των Κεντρικών Γραφείων της Αρχής είναι Αμφιπόλεως 11, Στρόβολος Τ.Θ.24506, 1399 Λευκωσία, Κύπρος.

Σύμφωνα με τον πιο πάνω Νόμο το Συγκρότημα διεξάγει τις δραστηριότητες της παραγωγής, μεταφοράς, διανομής και παροχής ηλεκτρικής ενέργειας. Μετά από τροποποίηση στον Νόμο στις 24 Νοεμβρίου 2000, η Αρχή εξουσιοδοτήθηκε να διεξάγει και δραστηριότητες σε τομείς που έχουν σχέση με την εκμετάλλευση και ανάπτυξη των περιουσιακών της στοιχείων, των τεχνικών της δυνατοτήτων, των εγκαταστάσεων, των υπηρεσιών και της τεχνολογίας της.

Με την ένταξη της Κύπρου στην Ευρωπαϊκή Ένωση και την απελευθέρωση της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας, η Αρχή Ηλεκτρισμού Κύπρου έλαβε όλα τα αναγκαία μέτρα για την εναρμόνισή της με την Ευρωπαϊκή Ένωση και τη συμμόρφωσή της με την Οδηγία 2003/54 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 19ης Δεκεμβρίου 1996, σχετικά με τους κοινούς κανόνες για την εσωτερική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας.

Το Συγκρότημα ετοιμάζει χωριστούς λογαριασμούς για τις δραστηριότητες παραγωγής, μεταφοράς, διανομής, προμήθειας και για τις άλλες δραστηριότητες σύμφωνα με τους περί Ρύθμισης της Αγοράς Ηλεκτρισμού Νόμους του 2003-2018 και τις σχετικές Αποφάσεις της Ρυθμιστικής Αρχής Ενέργειας Κύπρου (ΡΑΕΚ) για λειτουργικό και λογιστικό διαχωρισμό.

Λειτουργικό περιβάλλον του Συγκροτήματος

Η κυπριακή οικονομία σημείωσε θετική ανάπτυξη το 2018 και το 2019, αφού ξεπέρασε την οικονομική ύφεση των τελευταίων ετών. Σε γενικές γραμμές οι οικονομικές προοπτικές παραμένουν ευνοϊκές, ωστόσο εξακολουθούν να υπάρχουν κίνδυνοι ύφεσης από τα ακόμη υψηλά επίπεδα μη εξυπηρετούμενων δανείων, από τον δείκτη δημόσιου χρέους, καθώς και την ενδεχόμενη επιδείνωση του εξωτερικού περιβάλλοντος της Κύπρου.

Στις 11 Μαρτίου 2020, ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας ανακήρυξε την έξαρση του Κορωνοϊού SARS

CoV 2 ως πανδημία (COVID 19), αναγνωρίζοντας την ταχεία εξάπλωσή του σε ολόκληρο τον κόσμο. Πολλές κυβερνήσεις, μεταξύ των οποίων και της Κύπρου, έλαβαν και λαμβάνουν αυστηρά μέτρα με σκοπό να συμβάλουν στη συγκράτηση της μετάδοσης του ιού. Αυτά τα μέτρα περιλαμβάνουν: αυτοπεριορισμό / καραντίνα ατόμων που έχουν νοσήσει ή ενδεχομένως να έχουν εκτεθεί στον ιό, κοινωνική αποστασιοποίηση, έλεγχο ή κλείσιμο των συνόρων καθώς και καθολικό "κλείσιμο" πόλεων/ περιοχών ή ακόμα και ολόκληρων χωρών. Τα μέτρα αυτά έχουν επιβραδύνει την οικονομία τόσο της Κύπρου όσο και την παγκόσμια οικονομία, και υπάρχει πιθανότητα να συντελέσουν σε ευρύτερες επιπτώσεις στις αντίστοιχες οικονομίες καθώς τα μέτρα εξακολουθούν να ισχύουν για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα.

Αυτό το λειτουργικό περιβάλλον ενδέχεται να έχει σημαντικές επιπτώσεις στις δραστηριότητες του Συγκροτήματος και την οικονομική του κατάσταση. Η Διεύθυνση λαμβάνει τα αναγκαία μέτρα να διαφυλαχθεί η βιωσιμότητα των δραστηριοτήτων του Συγκροτήματος, ωστόσο, οι μελλοντικές επιπτώσεις της τρέχουσας οικονομικής κατάστασης είναι δύσκολο να προβλεφθούν, και οι τρέχουσες προβλέψεις της Διεύθυνσης θα μπορούσαν να διαφέρουν από τα πραγματικά αποτελέσματα.

2. Βάση ετοιμασίας

Οι ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις της Αρχής Ηλεκτρισμού Κύπρου έχουν ετοιμαστεί σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς (ΔΠΧΑ) όπως αυτά υιοθετήθηκαν από την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ), τις απαιτήσεις των περί Αναπτύξεως Ηλεκτρισμού Νόμων, Κεφ. 171, τις απαιτήσεις των περί Ρύθμισης της Αγοράς Ηλεκτρισμού Νόμων του 2003 - 2018 και τις απαιτήσεις του Περί Εταιρειών Νόμου της Κύπρου, Κεφ. 113.

Κατά την ημερομηνία της έγκρισης των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων, όλα τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς που έχουν εκδοθεί από το Συμβούλιο Διεθνών Λογιστικών Προτύπων (ΣΔΛΠ) και είναι εφαρμόσιμα από την 1 Ιανουαρίου 2019 και σχετίζονται με τις δραστηριότητες του Συγκροτήματος έχουν υιοθετηθεί από την ΕΕ μέσω της διαδικασίας υιοθέτησης που καθορίστηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

Οι κυριότερες λογιστικές πολιτικές που υιοθετήθηκαν στην ετοιμασία αυτών των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων αναφέρονται πιο κάτω στη Σημείωση 4. Εκτός από τις αλλαγές στις λογιστικές πολιτικές που απορρέουν από την υιοθέτηση του ΔΠΧΑ 16, οι οποίες

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2019 (συνέχεια)

ισχύουν από την 1η Ιανουαρίου 2019, οι πολιτικές αυτές έχουν εφαρμοστεί με συνέπεια για όλα τα έτη που παρουσιάζονται σε αυτές τις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις, εκτός εάν δηλώνεται διαφορετικά.

Οι ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις έχουν ετοιμαστεί με βάση την αρχή του ιστορικού κόστους, όπως έχει τροποποιηθεί με την επανεκτίμηση σε δίκαιη αξία των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων που αποτιμούνται σε δίκαιη αξία μέσω των αποτελεσμάτων και της υποχρέωσης καθορισμένων παροχών που αναγνωρίζεται ως περιουσιακά στοιχεία του προγράμματος μείον την παρούσα αξία της υποχρέωσης καθορισμένων παροχών.

Η κατάρτιση των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων σύμφωνα με τα ΔΠΧΑ απαιτεί τη χρήση ορισμένων σημαντικών λογιστικών εκτιμήσεων και την άσκηση κρίσης από τη Διεύθυνση στη διαδικασία εφαρμογής των λογιστικών πολιτικών του Συγκροτήματος. Οι τομείς που απαιτούν μεγαλύτερο βαθμό κρίσης ή είναι πιο πολύπλοκοι ή τομείς όπου οι παραδοχές και οι υπολογισμοί έχουν σημαντική επίδραση στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις παρουσιάζονται στη Σημείωση 7.

3. Υιοθέτηση νέων ή αναθεωρημένων Προτύπων και διερμηνειών

Κατά το τρέχον έτος, το Συγκρότημα υιοθέτησε όλα τα νέα και αναθεωρημένα ΔΠΧΑ τα οποία σχετίζονται με τις δραστηριότητές του και είναι εφαρμόσιμα για λογιστικές περιόδους που αρχίζουν από την 1 Ιανουαρίου 2019. Η υιοθέτηση αυτή δεν έχει επιφέρει σημαντικές μεταβολές στις λογιστικές πολιτικές του Συγκροτήματος με εξαίρεση το ΔΠΧΑ 16 “Μισθώσεις”.

Το ΔΠΧΑ 16 καθορίζει τις αρχές για την αναγνώριση, τη μέτρηση, την παρουσίαση και τη γνωστοποίηση των μισθώσεων. Όλες οι μισθώσεις έχουν ως αποτέλεσμα ο μισθωτής να αποκτά το δικαίωμα χρήσης ενός περιουσιακού στοιχείου κατά την έναρξη της μίσθωσης και εάν οι πληρωμές μισθωμάτων γίνονται με την πάροδο του χρόνου, επίσης να λάβει χρηματοδότηση. Κατά συνέπεια, το ΔΠΧΑ 16 καταργεί την ταξινόμηση των μισθώσεων είτε ως λειτουργικές μισθώσεις είτε ως χρηματοδοτικές μισθώσεις όπως απαιτείται από το ΔΛΠ 17 και εισάγει, αντί αυτού, ένα ενιαίο λογιστικό μοντέλο μισθωτή. Οι μισθωτές θα πρέπει να αναγνωρίζουν: (α) περιουσιακά στοιχεία και υποχρεώσεις για όλες τις μισθώσεις με διάρκεια μεγαλύτερη των 12 μηνών, εκτός εάν το υποκείμενο περιουσιακό στοιχείο είναι χαμηλής αξίας και (β) αποσβέσεις των περιουσιακών στοιχείων της μίσθωσης ξεχωριστά από τους τόκους των υποχρεώσεων από μισθώσεις στην κατάσταση

λογαριασμού αποτελεσμάτων. Το ΔΠΧΑ 16 συνεχίζει ουσιαστικά τις λογιστικές απαιτήσεις του ΔΛΠ 17 για εκμισθωτές. Κατά συνέπεια, ένας εκμισθωτής συνεχίζει να ταξινομεί μισθώσεις ως λειτουργικές μισθώσεις ή χρηματοδοτικές μισθώσεις, και να αντιμετωπίζει λογιστικά τα δύο αυτά είδη μισθώσεων με διαφορετικό τρόπο.

Το Συγκρότημα έχει υιοθετήσει το ΔΠΧΑ 16 αναδρομικά από την 1η Ιανουαρίου 2019, αλλά δεν έχει επαναδιατυπώσει τα συγκριτικά στοιχεία για την περίοδο αναφοράς 2018, όπως επιτρέπεται από τις μεταβατικές διατάξεις του προτύπου. Οι αναταξινομήσεις και οι προσαρμογές που προκύπτουν από τους νέους κανόνες για μισθώσεις αναγνωρίζονται στον αρχικό ισολογισμό την 1η Ιανουαρίου 2019. Συνεπώς, οι συγκριτικές πληροφορίες καταρτίζονται και γνωστοποιούνται σύμφωνα με το ΔΛΠ 17 “Μισθώσεις”.

Η υιοθέτηση του ΔΠΧΑ 16 επηρέασε τις λογιστικές πολιτικές του Συγκροτήματος για μισθώσεις στις οποίες ενεργεί ως μισθωτής. Οι νέες λογιστικές πολιτικές του Συγκροτήματος μετά την υιοθέτηση του ΔΠΧΑ 16 την 1η Ιανουαρίου 2019 παρατίθενται στη Σημείωση 4.

Κατά την υιοθέτηση του ΔΠΧΑ 16, το Συγκρότημα αναγνώρισε υποχρεώσεις από μισθώσεις σε σχέση με μισθώσεις που είχαν προηγουμένως ταξινομηθεί ως “λειτουργικές μισθώσεις” σύμφωνα με τις αρχές του ΔΛΠ 17 για τις οποίες ενεργούσε ως μισθωτής. Αυτές οι υποχρεώσεις αποτιμήθηκαν στην παρούσα αξία των υπόλοιπων πληρωμών των μισθώσεων, προεξοφλημένες με το διαφορικό επιτόκιο δανεισμού του μισθωτή κατά την 1η Ιανουαρίου 2019. Το σταθμισμένο μέσο διαφορικό επιτόκιο δανεισμού του μισθωτή που εφαρμόστηκε στις υποχρεώσεις από μισθώσεις την 1η Ιανουαρίου 2019 ήταν 2%.

Το Συγκρότημα δεν είχε προηγουμένως μισθώσεις ταξινομημένες ως χρηματοδοτικές μισθώσεις επομένως δε χρειάστηκε να γίνουν οποιεσδήποτε αναπροσαρμογές.

Πρακτικές λύσεις που εφαρμόστηκαν

Κατά την εφαρμογή του ΔΠΧΑ 16 για πρώτη φορά, το Συγκρότημα έχει χρησιμοποιήσει τις ακόλουθες πρακτικές λύσεις που επιτρέπονται από το πρότυπο:

- τη χρήση ενός ενιαίου προεξοφλητικού επιτοκίου σε ένα χαρτοφυλάκιο μισθώσεων με ευλόγως όμοια χαρακτηριστικά γνωρίσματα,
- εξάρτηση σε προηγούμενες αξιολογήσεις σχετικά με το αν οι μισθώσεις είναι επαχθείς για την εκτίμηση της απομείωσης του περιουσιακού στοιχείου με δικαίωμα χρήσης,

- τον λογιστικό χειρισμό λειτουργικών μισθώσεων με εναπομένουσα διάρκεια μίσθωσης μικρότερη των 12 μηνών την 1^η Ιανουαρίου 2019 ως βραχυπρόθεσμες μισθώσεις,
- την εξαίρεση των αρχικών άμεσων δαπανών για τη μέτρηση του περιουσιακού στοιχείου με δικαίωμα χρήσης κατά την ημερομηνία της αρχικής εφαρμογής, και
- τη χρήση εκ των υστέρων αποκτηθείσας γνώσης για τον καθορισμό της διάρκειας της μίσθωσης όταν η σύμβαση περιέχει επιλογές επέκτασης ή λήξης της μίσθωσης.

Το Συγκρότημα έχει επίσης επιλέξει να μην επαναξιολογήσει εάν μια σύμβαση είναι ή περιέχει μίσθωση κατά την ημερομηνία της αρχικής εφαρμογής. Αντ’ αυτού, για τις συμβάσεις που είχαν συναφθεί πριν από την ημερομηνία μετάβασης, το Συγκρότημα βασίστηκε στην εκτίμησή του που έγινε σύμφωνα με το ΔΛΠ 17 και την ΕΔΔΠΧΑ 4 “Προσδιορισμός του εάν μια συμφωνία εμπεριέχει μίσθωση”.

Ο ακόλουθος πίνακας απεικονίζει την αντιστοίχιση των δεσμεύσεων λειτουργικών μισθώσεων κατά την 31^η Δεκεμβρίου 2018 και των υποχρεώσεων από μισθώσεις που αναγνωρίστηκαν την 1η Ιανουαρίου 2019:

	1 ^η Ιανουαρίου 2019
	€000
Δεσμεύσεις λειτουργικών μισθώσεων που γνωστοποιήθηκαν στις 31 Δεκεμβρίου 2018 (Σημείωση 28)	756
Προεξοφλημένο ποσό με χρήση διαφορικού επιτοκίου δανεισμού του μισθωτή κατά την ημερομηνία της αρχικής εφαρμογής	741
Προσθήκη / (μείωση): προσαρμογές ως αποτέλεσμα διαφορετικής αντιμετώπισης των επιλογών επέκτασης και τερματισμού των μισθώσεων	7.447
	8.188
Υποχρεώσεις από μισθώσεις που αναγνωρίστηκαν την 1^η Ιανουαρίου 2019	8.188
Από τις οποίες:	
Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις	477
Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις	7.711
	8.188

Το Συγκρότημα αναγνώρισε περιουσιακά στοιχεία με δικαίωμα χρήσης αξίας €8.188 χιλιάδων την 1^η Ιανουαρίου 2019. Αυτά αναγνωρίστηκαν σε ποσό ίσο με τις υποχρεώσεις από μισθώσεις, προσαρμοσμένο από τυχόν προπληρωμένα ή δεδουλευμένα μισθώματα

που αφορούν τη μίσθωση που αναγνωρίστηκε στον ισολογισμό στις 31 Δεκεμβρίου 2018.

Η αλλαγή στη λογιστική πολιτική επηρέασε τα ακόλουθα στοιχεία στον ισολογισμό την 1η Ιανουαρίου 2019:

	Αύξηση / (Μείωση)
	€000
Περιουσιακά στοιχεία με δικαίωμα χρήσης	8.188
Υποχρεώσεις από μισθώσεις	8.188

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2019 (συνέχεια)

Το Συγκρότημα δεν χρειάστηκε να πραγματοποιήσει προσαρμογές στο λογιστικό χειρισμό των περιουσιακών στοιχείων που κατέχει ως εκμισθωτής κάτω από λειτουργικές μισθώσεις ως αποτέλεσμα της υιοθέτησης του ΔΠΧΑ 16.

Η εκτίμηση του αντίκτυπου της υιοθέτησης του ΔΠΧΑ 16 στις λογιστικές πολιτικές του Συγκροτήματος καθώς και ο υπολογισμός της υποχρέωσης από μισθώσεις και των σχετικών περιουσιακών στοιχείων με δικαίωμα χρήσης κατά την ημερομηνία μετάβασης απαιτούσε από τη Διεύθυνση να προβεί σε ορισμένες σημαντικές κρίσεις σχετικά με τη διαδικασία εφαρμογής των αρχών του νέου προτύπου. Οι κρίσεις που είχαν τη σημαντικότερη επίδραση στα συμπεράσματα της Διεύθυνσης παρουσιάζονται στη Σημείωση 7.

4. Περίληψη σημαντικών λογιστικών πολιτικών

Οι κυριότερες λογιστικές πολιτικές που εφαρμόστηκαν στην κατάρτιση αυτών των οικονομικών καταστάσεων εκτίθενται πιο κάτω. Εκτός από τις αλλαγές στις λογιστικές πολιτικές που απορρέουν από την υιοθέτηση του ΔΠΧΑ 16, οι οποίες ισχύουν από την 1η Ιανουαρίου 2019, οι πολιτικές αυτές εφαρμόστηκαν με συνέπεια για όλα τα έτη που παρουσιάζονται, εκτός όπου αναφέρεται διαφορετικά.

Εξαρτημένες εταιρείες

Εξαρτημένες εταιρείες είναι αυτές που ελέγχονται από το Συγκρότημα. Ο έλεγχος υπάρχει όταν το Συγκρότημα είναι εκτεθειμένο ή έχει δικαιώματα σε κυμαινόμενες αποδόσεις στο πλαίσιο της συμμετοχής του στην εκδότρια και έχει τη δυνατότητα να επηρεάσει τις αποδόσεις αυτές μέσω της εξουσίας του επί της εκδότριας. Η εξαρτημένη ενοποιείται από την ημερομηνία όπου ο έλεγχος μεταφέρεται στο Συγκρότημα και παύει να ενοποιείται από την ημερομηνία που ο έλεγχος τερματίζεται. Όλες οι ενδοσυγκροτηματικές συναλλαγές, υπόλοιπα και μη πραγματοποιηθέντα κέρδη από συναλλαγές μεταξύ εταιρειών του συγκροτήματος απαλείφονται ως επίσης και οι μη πραγματοποιηθείσες ζημιές εκτός αν το κόστος δεν μπορεί να ανακτηθεί.

Η λογιστική μέθοδος της αγοράς χρησιμοποιείται όταν το Συγκρότημα αγοράζει μια εξαρτημένη εταιρεία. Το κόστος εξαγοράς θεωρείται ως η δίκαιη αξία των περιουσιακών στοιχείων που παραχωρούνται και συμμετοχικών τίτλων που εκδίδονται και υποχρεώσεων που δημιουργούνται ή αναλαμβάνονται την ημέρα της ανταλλαγής. Οποιαδήποτε άλλα έξοδα που είναι άμεσα συνδεδεμένα με την εξαγορά αναγνωρίζονται στα αποτελέσματα. Τα αναγνωρίσιμα περιουσιακά στοιχεία που

εξαγοράζονται και οι υποχρεώσεις, συμπεριλαμβανομένων των ενδεχομένων υποχρεώσεων που αναλαμβάνονται, αναγνωρίζονται κατά την ημερομηνία της απόκτησης σε δίκαιες αξίες. Όταν το κόστος εξαγοράς υπερβαίνει της συμμετοχής στην καθαρή δίκαιη αξία του αναγνωρίσιμου καθαρού ενεργητικού που εξαγοράζει, τότε αναγνωρίζεται υπεραξία. Στην περίπτωση που το κόστος εξαγοράς είναι λιγότερο από τη συμμετοχή στην καθαρή δίκαιη αξία του αναγνωρίσιμου καθαρού ενεργητικού που εξαγοράστηκε στη θυγατρική, τότε η διαφορά αναγνωρίζεται αμέσως στην κατάσταση αποτελεσμάτων.

Έσοδα

Αναγνώριση και επιμέτρηση

Το εισόδημα αντιπροσωπεύει το ποσό της αμοιβής που το Συγκρότημα εκτιμά ότι δικαιούται έναντι της μεταβίβασης των υποσχόμενων αγαθών ή υπηρεσιών στον πελάτη, εκτός από ποσά που εισπράχθηκαν εκ μέρους τρίτων (για παράδειγμα, φορολογία προστιθέμενης αξίας).

Το Συγκρότημα αναγνωρίζει τα εισοδήματα όταν τα μέρη έχουν εγκρίνει τη σύμβαση (γραπτώς, προφορικά ή σύμφωνα με άλλες συνήθειες επιχειρηματικές πρακτικές) και έχουν δεσμευτεί να εκτελέσουν τις αντίστοιχες υποχρεώσεις τους, το Συγκρότημα μπορεί να προσδιορίσει τα δικαιώματα κάθε μέρους αναφορικά με τα αγαθά ή τις υπηρεσίες που πρόκειται να μεταβιβαστούν, το Συγκρότημα μπορεί να προσδιορίσει τους όρους πληρωμής για τα αγαθά ή τις υπηρεσίες που πρόκειται να μεταβιβαστούν, η σύμβαση έχει εμπορική υπόσταση (δηλαδή ο κίνδυνος, ο χρόνος ή το ποσό των μελλοντικών ταμειακών ροών του Συγκροτήματος αναμένεται να μεταβληθούν ως αποτέλεσμα της σύμβασης) και είναι πιθανό το Συγκρότημα να εισπράξει το αντάλλαγμα που δικαιούται έναντι των αγαθών και υπηρεσιών που θα μεταβιβαστούν στον πελάτη και όταν συγκεκριμένα κριτήρια πληρούνται για κάθε μία εκ των εργασιών του Συγκροτήματος.

Το Συγκρότημα βασίζει τις εκτιμήσεις του σε ιστορικά αποτελέσματα λαμβάνοντας υπόψη το είδος του πελάτη, το είδος της συναλλαγής και τις ιδιαιτερότητες της κάθε εργασίας. Προκειμένου να εκτιμήσει πόσο πιθανό είναι να εισπραχθεί ένα ποσό ανταλλάγματος, το Συγκρότημα εξετάζει μόνο την ικανότητα και την πρόθεση του πελάτη να καταβάλει το ποσό του ανταλλάγματος όταν αυτό καταστεί απαιτητό.

Οι εκτιμήσεις των εισοδημάτων, των κόστων ή της προόδου προς την πλήρη εκπλήρωση της υποχρέωσης εκτέλεσης αναθεωρούνται σε περίπτωση αλλαγής των

συνθηκών. Οποιοσδήποτε αυξήσεις ή μειώσεις που μπορεί να προκύψουν στις εκτιμήσεις απεικονίζονται στην κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων κατά την περίοδο στην οποία οι περιστάσεις που οδήγησαν στην αναθεώρηση γίνονται γνωστές στη διοίκηση.

Προσδιορισμός των υποχρεώσεων εκτέλεσης

Το Συγκρότημα αξιολογεί κατά πόσο συμβάσεις που αφορούν την παροχή μιας σειράς αγαθών ή/και υπηρεσιών περιέχουν μία ή περισσότερες υποχρεώσεις εκτέλεσης (ξεχωριστές υποσχέσεις εκτέλεσης μιας υπηρεσίας ή παροχής ενός αγαθού) και κατανέμει την τιμή συναλλαγής σε κάθε υποχρέωση εκτέλεσης που προσδιορίζεται βάσει της αυτόνομης τιμής πώλησης. Ένα αγαθό ή μια υπηρεσία που το Συγκρότημα την έχει υποσχεθεί σε έναν πελάτη είναι ξεχωριστή εάν ο πελάτης μπορεί να επωφεληθεί από το αγαθό ή την υπηρεσία, είτε μεμονωμένα είτε από κοινού με άλλους πόρους οι οποίοι είναι άμεσα διαθέσιμοι στον πελάτη (δηλαδή το αγαθό ή η υπηρεσία έχει τη δυνατότητα να είναι διακριτό) και η υπόσχεση του Συγκροτήματος να μεταβιβάσει το αγαθό ή την υπηρεσία στον πελάτη μπορεί να προσδιοριστεί χωριστά από άλλες υποσχέσεις που περιέχονται στη σύμβαση (δηλαδή το αγαθό ή η υπηρεσία είναι διακριτό στο πλαίσιο της σύμβασης).

(α) Πωλήσεις ηλεκτρικής ενέργειας

Οι πωλήσεις ηλεκτρικής ενέργειας αντιπροσωπεύουν ποσά εισπρακτέα με βάση την κατανάλωση όπως καταγράφεται σε μετρητές χωρίς ΦΠΑ. Οι πωλήσεις επίσης περιλαμβάνουν υπολογισμό της αξίας των μονάδων που προμηθεύτηκαν στους καταναλωτές μεταξύ της ημερομηνίας της τελευταίας καταγραφείσας ένδειξης μετρητών και το τέλος του έτους και αυτός ο υπολογισμός περιλαμβάνεται στα εισπρακτέα στην ενοποιημένη κατάσταση οικονομικής θέσης.

(β) Κεφαλαιουχικές συνεισφορές καταναλωτών

Το Συγκρότημα δέχεται αιτήσεις από ιδιώτες και εταιρείες που επιθυμούν την επέκταση του δικτύου σε περιοχές που δεν καλύπτονται από το υφιστάμενο δίκτυο. Περαιτέρω το Συγκρότημα δέχεται αιτήσεις για παραχώρηση επιπρόσθετου φορτίου από δίκτυο που το Συγκρότημα έχει ήδη κατασκευάσει. Και στις δύο περιπτώσεις, το Συγκρότημα χρεώνει τους αιτητές το κόστος κατασκευής.

Το γεγονός ότι το κόστος ανακτάται από τους αιτητές έχει ως αποτέλεσμα να μη χρειάζεται να ανακτηθεί μέσω των διατιμήσεων ηλεκτρικού ρεύματος από τους καταναλωτές. Σε αντίθετη περίπτωση το κόστος αυτό θα συμπεριλαμβανόταν στις διατιμήσεις και οι καταναλωτές

θα χρεώνονταν για την κατανάλωση ηλεκτρικού ρεύματος με ψηλότερη τιμή. Όλοι οι αιτητές για επέκταση δικτύου, επιβαρύνονται με κεφαλαιουχική συνεισφορά και όλοι οι καταναλωτές χρεώνονται με τις ίδιες διατιμήσεις.

Οι αιτητές εξασφαλίζουν το δικαίωμα διαρκούς πρόσβασης στο δίκτυο για απεριόριστο χρονικό διάστημα. Το Συγκρότημα δεσμεύεται να παρέχει πρόσβαση για απεριόριστο χρονικό διάστημα. Οι κεφαλαιουχικές συνεισφορές αντιπροσωπεύουν το τίμημα για συνεχή υπηρεσία και ως εκ τούτου τα έσοδα παρουσιάζονται ως αναβαλλόμενα έσοδα και μεταφέρονται σταδιακά στην ενοποιημένη κατάσταση αποτελεσμάτων σε περίοδο ταυτόσημη με αυτή των περιουσιακών στοιχείων που έχει κατασκευάσει / αποκτήσει για αυτό το σκοπό, και που έχουν μέσο όρο ζωής 33 1/3 έτη. Το διάστημα αυτό θεωρείται λογική προσέγγιση του υπολογισμού της περιόδου της πελατειακής σχέσης.

(γ) Έσοδα Αφαλάτωσης

Τα έσοδα αφαλάτωσης αντιπροσωπεύουν την πώληση αφαλατωμένου νερού στο Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων με βάση την προμήθεια όπως καταγράφεται στους μετρητές χωρίς ΦΠΑ. Οι πωλήσεις επίσης περιλαμβάνουν υπολογισμό της αξίας των μετρικών τόνων που προμηθεύτηκαν μεταξύ της ημερομηνίας της τελευταίας τιμολόγησης και το τέλος του έτους και αυτός ο υπολογισμός περιλαμβάνεται στα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία σε αποσβεσμένο κόστος στην ενοποιημένη κατάσταση οικονομικής θέσης.

(δ) Έσοδα από συμβάσεις για αντικατάσταση και συντήρηση οδικού φωτισμού

Τα έσοδα αντιπροσωπεύουν την αντικατάσταση και συντήρηση οδικού φωτισμού για Κοινοτικά Συμβούλια και Δήμους. Το Συγκρότημα προσδιορίζει τις υποχρεώσεις εκτέλεσης ανά συμβόλαιο και κατανέμει την τιμή συναλλαγής σε κάθε υποχρέωση εκτέλεσης που έχει προσδιοριστεί, βάσει της αυτόνομης τιμής πώλησης.

Σκέλος Χρηματοδότησης

Το Συγκρότημα δεν έχει σημαντικές συμβάσεις όπου η περίοδος μεταξύ της μεταβίβασης των υποσχόμενων αγαθών ή υπηρεσιών στον πελάτη και η πληρωμή από τον πελάτη υπερβαίνει τον ένα χρόνο. Ως αποτέλεσμα, το Συγκρότημα επιλέγει να χρησιμοποιήσει την πρακτική λύση και δεν αναπροσαρμόζει οποιοσδήποτε από τις τιμές συναλλαγής για την πάροδο του χρόνου.

Συμβατικά περιουσιακά στοιχεία και συμβατικές υποχρεώσεις

Στην περίπτωση που οι υπηρεσίες που παραχωρεί ή τα αγαθά που μεταφέρει το Συγκρότημα κατά την ημερομηνία

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2019 (συνέχεια)

αναφοράς υπερβαίνουν τις πληρωμές που έγιναν από τον πελάτη κατά την ημερομηνία αυτή και το Συγκρότημα δεν έχει το άνευ όρων δικαίωμα να χρεώσει τον πελάτη για τις υπηρεσίες που προσφέρθηκαν ή τα αγαθά που μεταφέρθηκαν, τότε αναγνωρίζεται ένα συμβατικό περιουσιακό στοιχείο. Το Συγκρότημα αξιολογεί το συμβατικό περιουσιακό στοιχείο για απομείωση σύμφωνα με το ΔΠΧΑ 9 χρησιμοποιώντας την απλοποιημένη μέθοδο που επιτρέπει το ΔΠΧΑ 9 η οποία απαιτεί όπως οι αναμενόμενες ζημιές κατά τη διάρκεια ζωής να αναγνωρίζονται κατά την αρχική αναγνώριση του συμβατικού περιουσιακού στοιχείου. Η απομείωση του συμβατικού περιουσιακού στοιχείου επιμετρείται, παρουσιάζεται και γνωστοποιείται στην ίδια βάση όπως ένα χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο που εμπίπτει στο φάσμα του ΔΠΧΑ 9. Το Συγκρότημα αναγνωρίζει οποιαδήποτε άνευ όρων δικαιώματα στην αντιπαροχή ξεχωριστά από τα συμβατικά περιουσιακά στοιχεία, ως εμπορικά εισπρακτέα επειδή μόνο η πάροδος του χρόνου απαιτείται, πριν να γίνει οφειλόμενη μια πληρωμή. Εάν οι πληρωμές που έγιναν από ένα πελάτη υπερβαίνουν τις υπηρεσίες που προσφέρθηκαν κάτω από τη σχετική σύμβαση, μια συμβατική υποχρέωση αναγνωρίζεται.

Τα συμβατικά περιουσιακά στοιχεία διαγράφονται όταν δεν υπάρχει εύλογη προσδοκία ανάκτησης. Οι ενδείξεις ότι δεν υπάρχει εύλογη προσδοκία εισπράξης περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, την αποτυχία ενός οφειλέτη να συμμετάσχει σε σχέδιο αποπληρωμής με το Συγκρότημα και την αποτυχία να καταβάλει συμβατικές πληρωμές για περίοδο μεγαλύτερη των 180 ημερών από την ημερομηνία πληρωμής.

Μετατροπή ξένου νομίσματος

(α) Νόμισμα λειτουργίας και παρουσίασης

Τα στοιχεία που περιλαμβάνονται στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις του Συγκροτήματος επιμετρώνται χρησιμοποιώντας το νόμισμα του κύριου οικονομικού περιβάλλοντος μέσα στο οποίο λειτουργεί το Συγκρότημα (“το νόμισμα λειτουργίας”). Οι ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις παρουσιάζονται σε Ευρώ (€), το οποίο είναι το νόμισμα λειτουργίας και παρουσίασης του Συγκροτήματος.

(β) Συναλλαγές και υπόλοιπα

Συναλλαγές σε ξένο νόμισμα καταχωρούνται στο νόμισμα λειτουργίας με βάση τις τιμές συναλλάγματος που ισχύουν την ημερομηνία της συναλλαγής. Συναλλαγματικά κέρδη και ζημιές που προκύπτουν από την εξόφληση τέτοιων συναλλαγών και από τη μετατροπή με τη συναλλαγματική ισοτιμία που ισχύει στο τέλος του έτους χρηματικών

περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων που είναι σε ξένα νομίσματα αναγνωρίζονται στα αποτελέσματα. Όλα τα συναλλαγματικά κέρδη και ζημιές παρουσιάζονται στα αποτελέσματα εντός των “χρηματοδοτικών εξόδων”.

Ωφελήματα υπαλλήλων

Το Συγκρότημα λειτουργεί ένα σχέδιο καθορισμένου ωφελήματος, υπό μορφή ενός εφάπαξ ποσού και ωφελήματος στην αφυπηρέτηση, και διάφορα άλλα σχέδια καθορισμένων συνεισφορών τα ενεργητικά στοιχεία των οποίων κρατούνται σε ξεχωριστά ταμεία που διαχειρίζονται επιτροπές. Αυτά τα σχέδια χρηματοδοτούνται κυρίως από το Συγκρότημα.

Το καθαρό έξοδο / (έσοδο) από τόκους και το κόστος των ωφελημάτων αφυπηρέτησης χρεώνεται στην κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων κατά τη διάρκεια της υπηρεσίας του προσωπικού και υπολογίζεται ετήσια από ανεξάρτητους διπλωματούχους αναλογιστές, με βάση τη μέθοδο προβολής μονάδας (projected unit method), με σκοπό να δημιουργηθούν επαρκή αποθεματικά. Το Συγκρότημα καθορίζει το καθαρό έξοδο / (έσοδο) από τόκους σχετικά με την καθαρή υποχρέωση (το καθαρό στοιχείο ενεργητικού) των καθορισμένων παροχών για την περίοδο εφαρμόζοντας το προεξοφλητικό επιτόκιο που χρησιμοποιείται για την επιμέτρηση της υποχρέωσης (του στοιχείου ενεργητικού) των καθορισμένων παροχών, λαμβάνοντας υπόψη τυχόν μεταβολές στην καθαρή υποχρέωση (στο καθαρό στοιχείο ενεργητικού) των καθορισμένων παροχών κατά τη διάρκεια της περιόδου ως αποτέλεσμα των εισφορών και καταβολής των παροχών. Επανακαταμετρήσεις της καθαρής υποχρέωσης των καθορισμένων παροχών, οι οποίες περιλαμβάνουν αναλογιστικά κέρδη και ζημιές, την απόδοση των στοιχείων ενεργητικού του σχεδίου (χωρίς τους τόκους) και την επίδραση του ανώτατου ορίου των στοιχείων ενεργητικού (αν υπάρχουν, εκτός των τόκων), αναγνωρίζονται αμέσως στα άλλα συνολικά εισοδήματα.

Οι εισφορές για το σχέδιο καθορισμένου ωφελήματος γίνονται σε μηνιαία βάση με σκοπό να δημιουργηθούν επαρκή αποθεματικά κατά τη διάρκεια της εργασιακής ζωής των υπαλλήλων. Επιπρόσθετα, από το 2015 βρίσκεται σε ισχύ το Σχέδιο ανάκαμψης το οποίο διαλαμβάνει ετήσια καταβολή ελλειμματικής εισφοράς προς το Ταμείο Συντάξεως. Από τον Οκτώβριο του 2011, με βάση τα μέτρα του πρώτου πακέτου οικονομικής εξυγίανσης γίνονται αποκοπές από τους μισθούς των μελών του Ταμείου ύψους 3%, για σκοπούς διασφάλισης της βιωσιμότητάς του.

Το ΔΛΠ 19 δεν απαιτεί τη διάκριση μεταξύ βραχυπρόθεσμων και μη κυκλοφορούντων περιουσιακών στοιχείων και

υποχρεώσεων που προκύπτουν από παροχές μετά την έξοδο από την υπηρεσία. Το Συγκρότημα αναγνωρίζει την καθαρή υποχρέωση του Ταμείου Συντάξεως ως βραχυπρόθεσμη υποχρέωση επειδή η διάκριση μεταξύ βραχυπρόθεσμων και μη βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων που προκύπτουν από το σχέδιο καθορισμένου ωφελήματος μπορεί μερικές φορές να είναι αυθαίρετη.

Οι συνεισφορές της Αρχής στα σχέδια καθορισμένων συνεισφορών χρεώνονται στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων στο έτος που σχετίζονται.

Τρέχουσα και αναβαλλόμενη φορολογία

Η χρέωση φορολογίας για την περίοδο περιλαμβάνει την τρέχουσα και αναβαλλόμενη φορολογία συμπεριλαμβανομένων τόκων και προστίμων. Η φορολογία αναγνωρίζεται στα αποτελέσματα εκτός στην έκταση που σχετίζεται με στοιχεία που αναγνωρίζονται στα άλλα συνολικά εισοδήματα. Στην περίπτωση αυτή, η φορολογία αναγνωρίζεται επίσης στα άλλα συνολικά εισοδήματα.

Η τρέχουσα χρέωση φορολογίας υπολογίζεται με βάση τη φορολογική νομοθεσία που έχει θεσπιστεί ή ουσιαστικά θεσπιστεί μέχρι την ημερομηνία αναφοράς στη χώρα όπου το Συγκρότημα δραστηριοποιείται και δημιουργεί φορολογητέο εισόδημα. Το Συγκρότημα αξιολογεί περιοδικά τις θέσεις που λαμβάνονται σε φορολογικές δηλώσεις σε σχέση με καταστάσεις όπου η εφαρμοσθείσα φορολογική νομοθεσία υπόκειται σε ερμηνεία. Εάν η εφαρμοσθείσα φορολογική νομοθεσία υπόκειται σε ερμηνεία, καθορίζεται πρόβλεψη όπου είναι κατάλληλο με βάση τα ποσά που υπολογίζεται να πληρωθούν στις φορολογικές αρχές.

Η αναβαλλόμενη φορολογία αναγνωρίζεται χρησιμοποιώντας τη μέθοδο υποχρέωσης πάνω στις προσωρινές διαφορές που προκύπτουν μεταξύ της φορολογικής βάσης των περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων και της λογιστικής τους αξίας στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις. Εντούτοις, η αναβαλλόμενη φορολογία δεν λογίζεται εάν προκύπτει από αρχική αναγνώριση ενός περιουσιακού στοιχείου ή υποχρέωσης σε μια συναλλαγή εκτός από σύνδεση επιχειρήσεων, η οποία κατά τη στιγμή της συναλλαγής δεν επηρεάζει ούτε τα λογιστικά ούτε τα φορολογητέα κέρδη ή ζημιές. Η αναβαλλόμενη φορολογία καθορίζεται χρησιμοποιώντας φορολογικούς συντελεστές και νομοθεσίες που έχουν θεσπιστεί ή ουσιαστικά θεσπιστεί μέχρι την ημερομηνία αναφοράς και αναμένεται ότι θα ισχύουν όταν η σχετική αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση εκπαισθεί ή όταν η αναβαλλόμενη φορολογική υποχρέωση διακανονιστεί.

Αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις αναγνωρίζονται στην έκταση που είναι πιθανόν ότι μελλοντικά φορολογητέα κέρδη θα είναι διαθέσιμα έναντι των οποίων οι προσωρινές διαφορές μπορούν να χρησιμοποιηθούν.

Οι αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις και υποχρεώσεις συμψηφίζονται όταν υπάρχει νομικά ισχυρό δικαίωμα συμψηφισμού τρεχουσών φορολογικών απαιτήσεων με τρέχουσες φορολογικές υποχρεώσεις και όταν οι αναβαλλόμενοι φόροι σχετίζονται με φόρο εισοδήματος που χρεώνεται από την ίδια φορολογική αρχή στην Αρχή όπου υπάρχει πρόθεση για διακανονισμό των υπολοίπων σε καθαρή βάση.

Ακίνητα, εγκαταστάσεις και εξοπλισμός

Όλα τα στοιχεία ακινήτων, εγκαταστάσεων και εξοπλισμού παρουσιάζονται σε ιστορικό κόστος μείον αποσβέσεις. Το ιστορικό κόστος περιλαμβάνει δαπάνες που σχετίζονται άμεσα με την απόκτηση στοιχείων ακινήτων, εγκαταστάσεων και εξοπλισμού. Το κόστος των έργων που εκτελέστηκαν από εργολάβους βασίζεται στην αξία της εργασίας που έγινε και πιστοποιήθηκε από συμβούλους μηχανικούς. Το κόστος των έργων που εκτελέστηκαν από το προσωπικό του Συγκροτήματος αποτελείται από υλικά, εργατικά και γενικά έξοδα.

Σημαντικά ανταλλακτικά και εφεδρικά μηχανήματα υπολογίζονται ως ακίνητα, εγκαταστάσεις και εξοπλισμός όταν το Συγκρότημα αναμένει να τα χρησιμοποιήσει για περισσότερο από μια περίοδο.

Η γη δεν αποσβένεται. Οι αποσβέσεις για άλλα στοιχεία ακινήτων, εγκαταστάσεων και εξοπλισμού υπολογίζονται χρησιμοποιώντας τη σταθερή μέθοδο ώστε να κατανεμηθεί το κόστος μείον η υπολειμματική τους αξία στο διάστημα της εκτιμημένης ωφέλιμης ζωής τους. Η διάρκεια αναμενόμενης ωφέλιμης ζωής των κυριότερων στοιχείων ακινήτων, εγκαταστάσεων και εξοπλισμού έχει ως εξής:

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2019 (συνέχεια)

	Έτη
Κτήρια ηλεκτροπαραγωγών σταθμών	30
Άλλα κτήρια	35
Εγκαταστάσεις και μηχανήματα ηλεκτροπαραγωγών σταθμών	25
Άλλες εγκαταστάσεις και μηχανήματα	25-30
Γραμμές και καλώδια	35-40
Μετρητές	15
Οχήματα	7
Έπιπλα, σκεύη και εξοπλισμός γραφείου	10
Εργαλεία και όργανα	10
Ηλεκτρονικοί υπολογιστές	5
Λογισμικά προγράμματα	3

Η υπολειμματική αξία και οι ωφέλιμες ζωές αναθεωρούνται και προσαρμόζονται σε κάθε ημερομηνία αναφοράς εάν αυτό θεωρείται αναγκαίο.

Η λογιστική αξία ενός στοιχείου ακινήτων, εγκαταστάσεων και εξοπλισμού μειώνεται αμέσως στο ανακτήσιμο ποσό εάν η λογιστική αξία υπερβαίνει το υπολογιζόμενο ανακτήσιμο ποσό.

Δαπάνες για επιδιορθώσεις και συντήρηση ακινήτων, εγκαταστάσεων και εξοπλισμού χρεώνονται στην κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων στο έτος που προκύπτουν. Το κόστος σημαντικών ανακαινίσεων και άλλες μεταγενέστερες δαπάνες περιλαμβάνονται στη λογιστική αξία του περιουσιακού στοιχείου ή ανάλογα αναγνωρίζονται ως ξεχωριστό περιουσιακό στοιχείο, μόνο όταν είναι πιθανό πως θα προκύψουν μελλοντικά οικονομικά οφέλη στο Συγκρότημα σε σχέση με το περιουσιακό στοιχείο, και το κόστος του μπορεί να υπολογιστεί αξιόπιστα.

Κέρδη και ζημιές από διάθεση ακινήτων, εγκαταστάσεων και εξοπλισμού προσδιορίζονται με τη σύγκριση των εισπράξεων με τη λογιστική αξία και αναγνωρίζονται στα «άλλα κέρδη / ζημιές - καθαρά» στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων.

Δικαιώματα Εκπομπής Θερμοκηπιακών Αερίων

Με βάση τον Περί Θέσπισης Συστήματος Εμπορίας Δικαιωμάτων Εκπομπής Αερίων του Θερμοκηπίου Νόμο, Ν.132(Ι)/2004, κατανέμονται δικαιώματα εκπομπής θερμοκηπιακών αερίων στους διάφορους φορείς εκμετάλλευσης (εταιρείες) με στόχο τη μείωση των επιπέδων μόλυνσης του περιβάλλοντος.

Ο κάθε φορέας εκμετάλλευσης, του οποίου οι ετήσιες εκπομπές ξεπερνούν το σύνολο των δικαιωμάτων που του εκχωρήθηκαν για το συγκεκριμένο έτος, είναι

υποχρεωμένος να αγοράζει τόσα δικαιώματα όσα είναι οι καθ' υπέρβαση εκπομπές και παράλληλα να πληρώνει διοικητικό πρόστιμο για κάθε τόνο εκπομπής.

Δικαιώματα εκπομπών θερμοκηπιακών αερίων που παραχωρούνται αναγνωρίζονται αρχικά σε ονομαστική αξία (μηδενική αξία) από το χρονικό σημείο που το Συγκρότημα έχει τον έλεγχο αυτών των δικαιωμάτων. Δικαιώματα εκπομπών θερμοκηπιακών αερίων που αγοράζονται αναγνωρίζονται αρχικά σε τιμή κόστους (τιμή αγοράς) ως άυλα περιουσιακά στοιχεία. Υποχρέωση αναγνωρίζεται όταν οι πραγματικές εκπομπές υπερβαίνουν τα κατανεμημένα δικαιώματα. Το ύψος της υποχρέωσης περιλαμβάνει το συνολικό κόστος των δικαιωμάτων που αγοράστηκαν σε τιμή κόστους και τυχόν επιπλέον έλλειμμα στην τρέχουσα τιμή της αγοράς κατά την ημερομηνία αναφοράς. Οι αναπροσαρμογές στο ύψος της υποχρέωσης αναγνωρίζονται στην ενοποιημένη κατάσταση αποτελεσμάτων.

Τα άυλα περιουσιακά στοιχεία παραδίδονται σε μηδενική αξία στο τέλος της περιόδου συμμόρφωσης αντικατοπτρίζοντας την κατανάλωση των οικονομικών ωφελημάτων. Πλεονάσματα δικαιωμάτων μπορούν να μεταφερθούν και να συμψηφιστούν με μελλοντικά ελλείμματα (μέχρι το τέλος της περιόδου συμμόρφωσης) ή να πωληθούν. Τα έσοδα από πωλήσεις πλεονασμάτων αναγνωρίζονται όταν τα δικαιώματα πωληθούν. Κατά τη διάρκεια του έτους δεν υπήρξαν πωλήσεις πλεονασμάτων.

Απομείωση στην αξία μη χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων

Τα περιουσιακά στοιχεία με απεριόριστη ωφέλιμη ζωή, συμπεριλαμβανομένης υπεραξίας, δεν αποσβένονται,

αλλά ελέγχονται κάθε χρόνο για απομείωση στη αξία. Τα περιουσιακά στοιχεία (εκτός από αποθέματα και αναβαλλόμενη φορολογία) που αποσβένονται ελέγχονται για απομείωση στην αξία, όταν γεγονότα ή αλλαγές στις περιστάσεις δείχνουν πως η λογιστική αξία μπορεί να μην είναι ανακτήσιμη. Ζημιά απομείωσης αναγνωρίζεται για τη διαφορά της λογιστικής αξίας και του ανακτήσιμου ποσού του περιουσιακού στοιχείου. Το ανακτήσιμο ποσό είναι το μεγαλύτερο της δίκαιης αξίας του περιουσιακού στοιχείου μείον έξοδα πωλήσεων και της αξίας λόγω χρήσης. Για σκοπούς προσδιορισμού της απομείωσης, τα περιουσιακά στοιχεία ομαδοποιούνται στα μικρότερα επίπεδα για τα οποία υπάρχουν ξεχωριστές, αναγνωρίσιμες ταμειακές ροές (μονάδες δημιουργίας ταμειακών ροών). Μη χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία, εκτός της υπεραξίας, τα οποία έχουν υποστεί απομείωση ελέγχονται για πιθανή αντιστροφή της απομείωσης σε κάθε ημερομηνία ενοποιημένης κατάστασης οικονομικής θέσης.

Οι ζημιές απομείωσης αναγνωρίζονται στα αποτελέσματα.

Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία - Ταξινόμηση

Το Συγκρότημα ταξινομεί τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία του στις πιο κάτω κατηγορίες επιμέτρησης:

- τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία που επιμετρούνται σε δίκαιη αξία (είτε μέσω των άλλων συνολικών εισοδημάτων είτε μέσω των αποτελεσμάτων και
- στα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία που επιμετρούνται σε αποσβεσμένο κόστος.

Η ταξινόμηση και η μετέπειτα επιμέτρηση των χρεωστικών χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων εξαρτάται από (i) το επιχειρηματικό μοντέλο του Συγκροτήματος για τη διαχείριση του σχετικού χαρτοφυλακίου χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων και (ii) τα χαρακτηριστικά των συμβατικών ταμειακών ροών του χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου. Κατά την αρχική αναγνώριση το Συγκρότημα μπορεί να προσδιορίσει αμετάκλητα ένα χρεωστικό χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο, που κατά τα άλλα πληροί τις απαιτήσεις για αποτίμηση στο αποσβεσμένο κόστος, είτε στη δίκαιη αξία μέσω των άλλων συνολικών εισοδημάτων είτε στη δίκαιη αξία μέσω αποτελεσμάτων εάν αυτό απαλείφει ή μειώνει σημαντικά μια λογιστική αναντιστοιχία που διαφορετικά θα προέκυπτε.

Για επενδύσεις σε μετοχικούς τίτλους που δεν κατέχονται

για εμπορία, η ταξινόμηση θα εξαρτηθεί από το κατά πόσο το Συγκρότημα προσδιόρισε αμετάκλητα κατά την αρχική αναγνώριση όπως λογιστεί η μετοχική επένδυση σε δίκαιη αξία μέσω των άλλων συνολικών εισοδημάτων. Ο προσδιορισμός αυτός γίνεται ανά επένδυση.

Όλα τα υπόλοιπα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία ταξινομούνται σε δίκαιη αξία μέσω αποτελεσμάτων.

Για τα περιουσιακά στοιχεία που επιμετρούνται σε δίκαιη αξία, τα κέρδη και ζημιές θα αναγνωριστούν είτε στα αποτελέσματα ή στα άλλα συνολικά εισοδήματα. Για επενδύσεις σε μετοχικούς τίτλους που δεν διακρατούνται για εμπορία, αυτό θα εξαρτηθεί στο κατά πόσο το Συγκρότημα έκανε μια αμετάκλητη επιλογή κατά την αρχική αναγνώριση για να λογιστεί η μετοχική επένδυση σε δίκαιη αξία μέσω των άλλων συνολικών εισοδημάτων.

Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία - Αναγνώριση και Παύση Αναγνώρισης

Όλες οι αγορές και πωλήσεις χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων που απαιτούν παράδοση εντός του χρονικού πλαισίου που ορίζεται από τον κανονισμό ή από τη σύμβαση αγοράς («αγορές και πωλήσεις με βάση συμβόλαιο κανονικής παράδοσης») αναγνωρίζονται κατά την ημερομηνία της συναλλαγής που είναι η ημερομηνία κατά την οποία το Συγκρότημα δεσμεύεται να παραδώσει ένα χρηματοοικονομικό μέσο. Όλες οι αγορές και πωλήσεις αναγνωρίζονται όταν το Συγκρότημα καταστεί μέρος στις συμβατικές διατάξεις του μέσου.

Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία παύουν να αναγνωρίζονται όταν τα δικαιώματα είσπραξης ταμειακών ροών από τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία έχουν λήξει ή έχουν μεταφερθεί και το Συγκρότημα έχει μεταφέρει ουσιαστικά όλους τους κινδύνους και τα οφέλη της ιδιοκτησίας. Οποιοδήποτε κέρδος ή ζημία που προκύπτει από τη διαγραφή αναγνωρίζεται απευθείας στα αποτελέσματα και εμφανίζεται στα «άλλα κέρδη / (ζημιές)» μαζί με κέρδη και ζημιές από συναλλαγματικές διαφορές.

Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία - Επιμέτρηση

Κατά την αρχική αναγνώριση, το Συγκρότημα επιμετρά ένα χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο σε δίκαιη αξία και επιπλέον, στην περίπτωση ενός χρηματοοικονομικού στοιχείου που δεν επιμετρείται σε δίκαιη αξία μέσω των αποτελεσμάτων, το κόστος συναλλαγής που σχετίζεται άμεσα με την απόκτηση του χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου. Το κόστος συναλλαγής των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων που

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2019 (συνέχεια)

αναγνωρίστηκαν σε δίκαιη αξία μέσω των αποτελεσμάτων αναγνωρίζεται ως έξοδο στις κερδοζημιές. Η δίκαιη αξία κατά την αρχική αναγνώριση αποδεικνύεται καλύτερα από την τιμή συναλλαγής. Ένα κέρδος ή μια ζημιά κατά την αρχική αναγνώριση, αναγνωρίζεται μόνο εάν υπάρχει διαφορά μεταξύ της δίκαιης αξίας και της τιμής συναλλαγής η οποία μπορεί να αποδειχθεί από άλλες παρατηρήσιμες τρέχουσες συναλλαγές στην αγορά με το ίδιο μέσο ή από μια τεχνική αποτίμησης της οποίας τα δεδομένα που χρησιμοποιούνται περιλαμβάνουν μόνο στοιχεία από παρατηρήσιμες αγορές.

Χρεωστικά χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία

Η μεταγενέστερη επιμέτρηση των χρεωστικών χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων εξαρτάται από το επιχειρηματικό μοντέλο του Συγκροτήματος για τη διαχείριση του περιουσιακού στοιχείου και των χαρακτηριστικών των ταμειακών ροών του περιουσιακού στοιχείου. Υπάρχουν τρεις κατηγορίες αποτίμησης στις οποίες το Συγκρότημα ταξινομεί τα χρεωστικά χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία:

- **Αποσβεσμένο κόστος:** Περιουσιακά στοιχεία που διακρατούνται για είσπραξη των συμβατικών ταμειακών ροών, όπου οι ταμειακές αυτές ροές αντιπροσωπεύουν αποκλειστικά αποπληρωμές κεφαλαίου και τόκων, επιμετρώνται σε αποσβεσμένο κόστος. Οι πιστωτικοί τόκοι από αυτά τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία περιλαμβάνονται στα «άλλα έσοδα». Οποιοδήποτε κέρδος ή ζημιά που προκύπτει κατά την παύση αναγνώρισης αναγνωρίζεται απευθείας στις κερδοζημιές και παρουσιάζεται στα «άλλα κέρδη / (ζημιές)» μαζί με τα συναλλαγματικά κέρδη και ζημιές. Οι ζημιές απομείωσης παρουσιάζονται ως ξεχωριστό στοιχείο στην κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων. Τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία που επιμετρώνται σε αποσβεσμένο κόστος αποτελούνται από: ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα, τραπεζικά υπόλοιπα με αρχική ημερομηνία λήξης τριών μηνών και άνω, εμπορικά εισπρακτέα και χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία σε αποσβεσμένο κόστος.
- **Δίκαιη αξία μέσω των άλλων συνολικών εισοδημάτων:** Τα περιουσιακά στοιχεία που διακρατούνται για είσπραξη συμβατικών ταμειακών ροών και για πώληση, όπου οι ταμειακές ροές του περιουσιακού στοιχείου αντιπροσωπεύουν αποκλειστικά αποπληρωμές κεφαλαίου και τόκων, επιμετρώνται σε δίκαιη αξία μέσω των άλλων συνολικών εισοδημάτων. Οι μεταβολές στη λογιστική αξία αναγνωρίζονται μέσω των άλλων συνολικών εισοδημάτων, εκτός από την αναγνώριση των ζημιών ή κερδών απομείωσης, πιστωτικών τόκων και συναλλαγματικών κερδών ή ζημιών που αναγνωρίζονται στις κερδοζημιές. Όταν ένα χρηματοοικονομικό

στοιχείο παύει να αναγνωρίζεται, το συνολικό κέρδος ή ζημιά που αναγνωρίστηκε προηγουμένως στα άλλα συνολικά εισοδήματα αναταξινομείται από τα ίδια κεφάλαια στις κερδοζημιές και αναγνωρίζεται στα «άλλα κέρδη / (ζημιές)». Οι πιστωτικοί τόκοι από αυτά τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία περιλαμβάνονται στα άλλα έσοδα. Συναλλαγματικά κέρδη και ζημιές παρουσιάζονται στα «άλλα κέρδη / (ζημιές)» και τα έξοδα απομείωσης παρουσιάζονται ως ξεχωριστό στοιχείο στην κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων.

- **Δίκαιη αξία μέσω των αποτελεσμάτων:** Τα περιουσιακά στοιχεία που δεν πληρούν τα κριτήρια για αποσβεσμένο κόστος ή δίκαιη αξία μέσω των άλλων συνολικών εισοδημάτων επιμετρώνται σε δίκαιη αξία μέσω των αποτελεσμάτων. Τα κέρδη ή ζημιές σε χρεωστικά περιουσιακά στοιχεία που μετέπειτα επιμετρώνται σε δίκαιη αξία μέσω των αποτελεσμάτων αναγνωρίζονται στις κερδοζημιές και παρουσιάζονται καθαρά μέσα στα «άλλα κέρδη / (ζημιές)» στην περίοδο κατά την οποία προκύπτουν.

Μετοχικοί Τίτλοι

Το Συγκρότημα μετέπειτα επιμετρά όλους τους μετοχικούς τίτλους σε δίκαιη αξία. Όπου η Διεύθυνση του Συγκροτήματος επέλεξε να παρουσιάζει τα κέρδη και ζημιές δίκαιης αξίας σε μετοχικούς τίτλους μέσω των άλλων συνολικών εισοδημάτων, δεν υπάρχει μετέπειτα αναταξινόμηση των κερδών ή ζημιών δίκαιης αξίας στις κερδοζημιές ακολούθως της παύσης αναγνώρισης της επένδυσης και οποιαδήποτε σχετικά υπόλοιπα μέσα στο αποθεματικό δίκαιης αξίας μέσω των άλλων συνολικών εισοδημάτων αναταξινομούνται στα συσσωρευμένα κέρδη. Η πολιτική του Συγκροτήματος είναι να ταξινομεί αμετάβλητα τους μετοχικούς τίτλους σε δίκαιη αξία μέσω των αποτελεσμάτων.

Οι αλλαγές στη δίκαιη αξία των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων σε δίκαιη αξία μέσω των αποτελεσμάτων αναγνωρίζονται στα «άλλα κέρδη / (ζημιές)» στην κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων, όπως αρμόζει. Οι ζημιές απομείωσης (και η αντιστροφή των ζημιών απομείωσης) σε μετοχικούς τίτλους που επιμετρώνται σε δίκαιη αξία μέσω των άλλων συνολικών εισοδημάτων δεν παρουσιάζονται ξεχωριστά από άλλες αλλαγές στη δίκαιη αξία.

Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία - απομείωση - πρόβλεψη αναμενόμενης πιστωτικής ζημιάς ΑΠΖ

Το Συγκρότημα αξιολογεί σε μελλοντική βάση τις αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές για χρεόγραφα (περιλαμβανομένων δανείων) που επιμετρώνται σε

αποσβεσμένο κόστος και σε δίκαιη αξία μέσω των άλλων συνολικών εισοδημάτων και με την έκθεση που προκύπτει από δανειακές δεσμεύσεις και συμβάσεις χρηματοοικονομικής εγγύησης. Το Συγκρότημα επιμετρά την ΑΠΖ και αναγνωρίζει πρόβλεψη για πιστωτική ζημιά σε κάθε ημερομηνία αναφοράς. Η αποτίμηση των ΑΠΖ αντικατοπτρίζει: (i) ένα αμερόληπτα καθορισμένο και σταθμισμένο βάσει πιθανοτήτων ποσό που καθορίζεται από την αξιολόγηση μιας σειράς πιθανών εκβάσεων, (ii) τη διαχρονική αξία του χρήματος και (iii) λογικές και βάσιμες πληροφορίες οι οποίες είναι διαθέσιμες κατά την ημερομηνία αναφοράς χωρίς αδικαιολόγητο κόστος ή προσπάθεια και αφορούν παρελθόντα γεγονότα, τρέχουσες συνθήκες και προβλέψεις των μελλοντικών οικονομικών συνθηκών.

Η λογιστική αξία των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων μειώνεται μέσω της χρήσης ενός λογαριασμού πρόβλεψης, και το πόσο της ζημιάς αναγνωρίζεται στην κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων στις «καθαρές ζημιές απομείωσης σε χρηματοοικονομικά και συμβατικά περιουσιακά στοιχεία». Μετέπειτα ανακτήσεις των ποσών για τα οποία είχε προηγουμένως αναγνωριστεί πιστωτική ζημιά πιστώνονται στο ίδιο στοιχείο της κατάστασης λογαριασμού αποτελεσμάτων.

Τα χρεωστικά χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία που επιμετρώνται σε αποσβεσμένο κόστος παρουσιάζονται στον ισολογισμό καθαρά από την πρόβλεψη για ΑΠΖ.

Για χρεωστικά χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία σε δίκαιη αξία μέσω των άλλων συνολικών εισοδημάτων, μια πρόβλεψη για ΑΠΖ αναγνωρίζεται στις κερδοζημιές και επηρεάζει τα κέρδη ή ζημιές δίκαιης αξίας που αναγνωρίζονται στα άλλα συνολικά εισοδήματα παρά τη λογιστική αξία αυτών των μέσων.

Η μεθοδολογία απομείωσης που εφαρμόζει το Συγκρότημα για τον υπολογισμό των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών εξαρτάται από τον τύπο του χρηματοοικονομικού στοιχείου που εκτιμάται για απομείωση.

Πιο συγκεκριμένα:

Για εμπορικά εισπρακτέα περιλαμβανομένων εμπορικών εισπρακτέων που δεν περιλαμβάνουν ένα σημαντικό σκέλος χρηματοδότησης, το Συγκρότημα εφαρμόζει την απλοποιημένη μέθοδο που επιτρέπει από το ΔΠΧΑ 9, η οποία επιβάλλει την αναγνώριση πιστωτικών ζημιών καθ' όλη τη διάρκεια ζωής του χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου κατά την αρχική του αναγνώριση.

Για όλα τα άλλα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία που υπόκεινται σε απομείωση με βάση το ΔΠΧΑ 9, το Συγκρότημα εφαρμόζει τη γενική προσέγγιση - το

μοντέλο απομείωσης τριών σταδίων. Το Συγκρότημα εφαρμόζει το μοντέλο απομείωσης τριών σταδίων, με βάση τις αλλαγές στον πιστωτικό κίνδυνο από την αρχική αναγνώριση. Ένα χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο που δεν είναι πιστωτικά απομειωμένο κατά την αρχική αναγνώριση ταξινομείται στο Στάδιο 1.

Τα χρηματοοικονομικά στοιχεία στο Στάδιο 1 αναγνωρίζουν τις ΑΠΖ τους σε ένα ποσό ίσο με το ποσοστό των ΑΠΖ κατά τη διάρκεια ζωής που προκύπτει από τυχόν γεγονότα αθέτησης πληρωμής μέσα στους επόμενους 12 μήνες ή μέχρι τη λήξη της σύμβασης, εάν είναι πιο νωρίς («ΑΠΖ 12 μηνών»). Εάν το Συγκρότημα παρατηρήσει μία σημαντική αύξηση στον πιστωτικό κίνδυνο («ΣΑΠΚ») από την αρχική αναγνώριση, το χρηματοοικονομικό στοιχείο μεταφέρεται στο Στάδιο 2 και οι ΑΠΖ επιμετρώνται με βάση τις ΑΠΖ καθ' όλη τη διάρκεια ζωής του χρηματοοικονομικού στοιχείου, δηλαδή μέχρι τη λήξη της σύμβασης αλλά λαμβάνοντας υπόψη τις αναμενόμενες προπληρωμές, εάν υπάρχουν («ΑΠΖ κατά τη διάρκεια ζωής»). Ανατρέξτε στη Σημείωση 6, στην παράγραφο Πιστωτικού κινδύνου, για την περιγραφή του πώς το Συγκρότημα καθορίζει το πότε έχει συμβεί μια ΣΑΠΚ. Εάν το Συγκρότημα καθορίσει ότι ένα χρηματοοικονομικό στοιχείο είναι πιστωτικά απομειωμένο, το περιουσιακό στοιχείο μεταφέρεται στο Στάδιο 3 και η ΑΠΖ επιμετρείται ως ΑΠΖ καθ' όλη τη διάρκεια ζωής. Ο ορισμός του Συγκροτήματος για τα πιστωτικά απομειωμένα στοιχεία και ο ορισμός αθέτησης υποχρεώσεων επεξηγείται στη Σημείωση 6, παράγραφος Πιστωτικού κινδύνου.

Χρηματοοικονομικά Περιουσιακά Στοιχεία - Επαναταξινόμηση

Τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία επαναταξινομούνται μόνο όταν το Συγκρότημα τροποποιεί το επιχειρηματικό μοντέλο για τη διαχείριση αυτών των περιουσιακών στοιχείων. Η επαναταξινόμηση έχει μελλοντική επίδραση και ξεκινά από την πρώτη περίοδο αναφοράς ακολούθως της αλλαγής.

Χρηματοοικονομικά Περιουσιακά Στοιχεία - Διαγραφή

Τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία διαγράφονται, πλήρως ή εν μέρει, όταν το Συγκρότημα έχει εξαντλήσει όλες τις πρακτικές μεθόδους ανάκτησης και έχει αποφασίσει ότι δεν υπάρχει εύλογη προσδοκία ανάκτησης. Η διαγραφή αντιπροσωπεύει ένα γεγονός παύσης αναγνώρισης. Το Συγκρότημα μπορεί να διαγράψει χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία που εξακολουθούν να υπόκεινται σε δραστηριότητες ανάκτησης και το Συγκρότημα επιδιώκει την ανάκτηση των συμβατικών οφελών, ωστόσο δεν υπάρχει εύλογη προσδοκία ανάκτησης.

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2019 (συνέχεια)

Χρηματοοικονομικά Περιουσιακά Στοιχεία - Τροποποίηση

Το Συγκρότημα μερικές φορές επαναδιαπραγματεύεται ή τροποποιεί τις συμβατικές ταμειακές ροές των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων. Το Συγκρότημα αξιολογεί κατά πόσο η τροποποίηση των συμβατικών ταμειακών ροών είναι σημαντική, λαμβάνοντας υπόψη οποιοσδήποτε νέους συμβατικούς όρους που επηρεάζουν σημαντικά το προφίλ κινδύνου του περιουσιακού στοιχείου.

Εάν οι τροποποιημένοι όροι διαφέρουν σημαντικά, τα δικαιώματα από τις ταμειακές ροές από το αρχικό περιουσιακό στοιχείο λήγουν και το Συγκρότημα διαγράφει το αρχικό χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο και αναγνωρίζει ένα νέο περιουσιακό στοιχείο σε δίκαιη αξία. Η ημερομηνία επαναδιαπραγμάτευσης θεωρείται ως η ημερομηνία αρχικής αναγνώρισης για σκοπούς υπολογισμού μεταγενέστερης απομείωσης, συμπεριλαμβανομένου του προσδιορισμού κατά πόσο έχει συμβεί ένα ΣΑΠΚ. Το Συγκρότημα επίσης αξιολογεί κατά πόσο ένα νέο δάνειο ή χρεωστικό περιουσιακό στοιχείο πληροί το κριτήριο ΣΑΠΚ. Οποιαδήποτε διαφορά μεταξύ της λογιστικής αξίας του αρχικού περιουσιακού στοιχείου που διαγράφηκε και της δίκαιης αξίας του νέου σημαντικά τροποποιημένου περιουσιακού στοιχείου αναγνωρίζεται στις κερδοζημιές, εκτός εάν η ουσία της τροποποίησης αποδίδεται σε κεφαλαιουχικές συναλλαγές με τους ιδιοκτήτες.

Εάν η επαναδιαπραγμάτευση οφειλόταν σε οικονομικές δυσκολίες του αντισυμβαλλομένου και σε αδυναμία εκτέλεσης των αρχικά συμφωνημένων πληρωμών, το Συγκρότημα συγκρίνει τις αρχικές και αναθεωρημένες αναμενόμενες ταμειακές ροές για να αξιολογήσει κατά πόσο οι κίνδυνοι και τα οφέλη του περιουσιακού στοιχείου έχουν διαφοροποιηθεί σημαντικά ως αποτέλεσμα της συμβατικής τροποποίησης. Εάν οι κίνδυνοι και τα οφέλη δεν αλλάξουν, το τροποποιημένο περιουσιακό στοιχείο δεν διαφέρει ουσιαστικά από το αρχικό περιουσιακό στοιχείο και η τροποποίηση δεν οδηγεί σε διαγραφή. Το Συγκρότημα υπολογίζει εκ νέου την μεικτή λογιστική αξία προεξοφλώντας τις τροποποιημένες συμβατικές ταμειακές ροές με το αρχικό πραγματικό επιτόκιο και αναγνωρίζει το κέρδος ή ζημία τροποποίησης στα αποτελέσματα.

Μετρητά και μετρητά στην τράπεζα

Στην κατάσταση ταμειακών ροών, τα μετρητά και μετρητά στην τράπεζα περιλαμβάνουν μετρητά στο ταμείο, καταθέσεις σε τράπεζες με αρχική ημερομηνία λήξης κάτω των τριών μηνών οι οποίες είναι άμεσα

μετατρέψιμες σε γνωστά ποσά μετρητών και οι οποίες υπόκεινται σε ασήμαντο κίνδυνο αλλαγών στην αξία τους, και τραπεζικά παρατραβήγματα. Τα μετρητά και μετρητά στην τράπεζα αναγνωρίζονται σε αποσβεσμένο κόστος επειδή: (i) κατέχονται για είσπραξη συμβατικών ταμειακών ροών και οι ταμειακές αυτές ροές αντιπροσωπεύουν ΑΠΚΤ, και (ii) δεν ταξινομούνται σε δίκαιη αξία μέσω των αποτελεσμάτων.

Βραχυπρόθεσμες τραπεζικές καταθέσεις

Αυτά τα ποσά αφορούν βραχυπρόθεσμες τραπεζικές καταθέσεις με όρο λήξης 3 – 12 μήνες και διακρατούνται με σκοπό να συλλεχθούν οι συμβατικές ταμειακές ροές τους και οι ταμειακές ροές τους αντιπροσωπεύουν αποκλειστικά πληρωμές κεφαλαίου και τόκων. Κατά συνέπεια, αυτά επιμετρώνται στο αποσβεσμένο κόστος, μείον την πρόβλεψη για απομείωση.

Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία σε αποσβεσμένο κόστος

Αυτά τα ποσά γενικά προκύπτουν από συναλλαγές εκτός των συνήθων λειτουργικών εργασιών του Συγκροτήματος. Αυτά διακρατούνται με σκοπό να συλλεχθούν οι συμβατικές ταμειακές ροές τους και οι ταμειακές ροές τους αντιπροσωπεύουν αποκλειστικά πληρωμές κεφαλαίου και τόκων. Κατά συνέπεια, αυτά επιμετρώνται στο αποσβεσμένο κόστος χρησιμοποιώντας τη μέθοδο του πραγματικού επιτοκίου, μείον την πρόβλεψη για απομείωση. Τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία σε αποσβεσμένο κόστος ταξινομούνται ως κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία, εάν αυτά οφείλονται μέσα σε ένα έτος ή λιγότερο (ή κατά τη συνήθη πορεία του κύκλου εργασιών της επιχείρησης, εάν είναι μεγαλύτερος). Αν όχι, παρουσιάζονται ως μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία.

Πιστωτικοί τόκοι

Οι πιστωτικοί τόκοι από χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία σε αποσβεσμένο κόστος που υπολογίζονται χρησιμοποιώντας τη μέθοδο του πραγματικού επιτοκίου αναγνωρίζονται στην κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων ως « Άλλα έσοδα ». Οι πιστωτικοί τόκοι υπολογίζονται εφαρμόζοντας το πραγματικό επιτόκιο στη μεικτή λογιστική αξία ενός χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου με εξαίρεση τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία που μετέπειτα καθίστανται πιστωτικά απομειωμένα. Για τα πιστωτικά απομειωμένα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία – Στάδιο 3, το πραγματικό επιτόκιο εφαρμόζεται στην καθαρή λογιστική αξία του χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου (μετά από αφαίρεση της πρόβλεψης ζημιάς), ενώ για

Στάδιο 1 και Στάδιο 2 – εφαρμόζεται στο μεικτό ποσό των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων.

Χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις - Κατηγορίες αποτίμησης

Οι χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις αναγνωρίζονται αρχικά σε δίκαιη αξία και ταξινομούνται μετέπειτα στην κατηγορία αποσβεσμένου κόστους.

Δανεισμός

Ο δανεισμός αναγνωρίζεται αρχικά σε δίκαιη αξία μετά την αφαίρεση του κόστους συναλλαγής και παρουσιάζεται μετέπειτα σε αποσβεσμένο κόστος. Οποιαδήποτε διαφορά μεταξύ των εισπράξεων (μετά την αφαίρεση του κόστους συναλλαγής) και της αξίας εξόφλησης αναγνωρίζεται στις κερδοζημιές κατά τη διάρκεια του δανείου, χρησιμοποιώντας τη μέθοδο του πραγματικού επιτοκίου, εκτός εάν είναι άμεσα αποδοτέα στην αγορά, κατασκευή ή παραγωγή περιουσιακού στοιχείου που πληροί τα κριτήρια, στην οποία περίπτωση κεφαλαιοποιούνται ως μέρος του κόστους του περιουσιακού στοιχείου.

Αμοιβές που πληρώνονται για τη δημιουργία διευκολύνσεων δανεισμού αναγνωρίζονται ως κόστος συναλλαγής του δανείου στην έκταση όπου είναι πιθανόν ότι μέρος ή ολόκληρη η διευκόλυνση θα χρησιμοποιηθεί. Στην περίπτωση αυτή, η αμοιβή αναβάλλεται μέχρι την ανάληψη του δανείου. Στην περίπτωση που δεν υπάρχουν στοιχεία ότι είναι πιθανό ένα μέρος ή ολόκληρη η διευκόλυνση θα χρησιμοποιηθεί, η αμοιβή κεφαλαιοποιείται ως προπληρωμή (για υπηρεσίες ρευστότητας) και αποσβένεται κατά τη διάρκεια της περιόδου της διευκόλυνσης με την οποία σχετίζεται.

Ο δανεισμός αφαιρείται από τον ισολογισμό όταν η υποχρέωση που καθορίζεται στο σύμβολο εκπληρώνεται, ακυρώνεται ή λήγει. Η διαφορά μεταξύ της λογιστικής αξίας της χρηματοοικονομικής υποχρέωσης που έχει εξοφληθεί ή μεταβιβαστεί σε ένα άλλο μέρος και το καταβληθέν τίμημα, συμπεριλαμβανομένων οποιωνδήποτε μη χρηματικών περιουσιακών στοιχείων που μεταβιβάστηκαν ή υποχρεώσεων που αναλήφθηκαν, αναγνωρίζεται στα αποτελέσματα ως άλλα έσοδα ή χρηματοοικονομικά έξοδα.

Μια ουσιαδής τροποποίηση των όρων υφιστάμενης χρηματοοικονομικής υποχρέωσης ή μέρους αυτής, λογίζεται ως τερματισμός της αρχικής χρηματοοικονομικής υποχρέωσης και αναγνώριση μιας νέας χρηματοοικονομικής υποχρέωσης. Κάθε κέρδος ή ζημία από τον τερματισμό αναγνωρίζεται στα αποτελέσματα, εκτός όταν προκύπτει ως αποτέλεσμα συναλλαγών με μετόχους που ενεργούν υπό την ιδιότητά τους ως μέτοχοι, οπότε αναγνωρίζεται

απειθείας στα ίδια κεφάλαια. Οι όροι θεωρούνται ουσιαστικά διαφορετικοί, αν η προεξοφλημένη παρούσα αξία των ταμειακών ροών, βάσει των νέων όρων, συμπεριλαμβανομένων τυχόν τελών που καταβλήθηκαν μετά την αφαίρεση τυχόν αμοιβών που εισπράχθηκαν και προεξοφλήθηκαν με το αρχικό πραγματικό επιτόκιο, είναι τουλάχιστον 10% διαφορετική από την προεξοφλημένη παρούσα αξία των ταμειακών ροών που απομένουν από την αρχική χρηματοοικονομική υποχρέωση. Τυχόν κόστος ή τέλη που προέκυψαν αναγνωρίζονται ως μέρος του κέρδους ή της ζημίας κατά τον τερματισμό.

Τα κόστη δανεισμού αποτελούν τόκο και άλλα έξοδα με τα οποία επιβαρύνεται το Συγκρότημα σε σχέση με τον δανεισμό κεφαλαίων, περιλαμβανομένου τόκου δανεισμού, απόσβεση εκπτώσεων ή επιμίσθιου που σχετίζονται με δανεισμό, απόσβεση επιπλέον κόστους που σχετίζεται με τη διευθέτηση δανεισμού, χρεώσεις χρηματοδοτικών μισθώσεων και συναλλαγματικές διαφορές που προκύπτουν από δανεισμό σε ξένο νόμισμα σε περίπτωση που θεωρούνται ως μια προσαρμογή στους χρεωστικούς τόκους.

Τα κόστη δανεισμού που σχετίζονται άμεσα με την αγορά, κατασκευή ή παραγωγή περιουσιακού στοιχείου που πληροί τα κριτήρια, που είναι ένα περιουσιακό στοιχείο που υποχρεωτικά καταλαμβάνει σημαντικό χρονικό διάστημα για να ετοιμαστεί για την προτιθέμενη χρήση ή πώλησή του, κεφαλαιοποιούνται ως μέρος του κόστους του συγκεκριμένου περιουσιακού στοιχείου, όταν είναι πιθανόν ότι θα επιφέρουν μελλοντικά οικονομικά οφέλη στο Συγκρότημα και τα κόστη μπορούν να υπολογιστούν αξιόπιστα. Ο δανεισμός ταξινομείται ως βραχυπρόθεσμη υποχρέωση, εκτός εάν το Συγκρότημα έχει το δικαίωμα άνευ όρων να αναβάλει την αποπληρωμή της υποχρέωσης για τουλάχιστον δώδεκα μήνες μετά την ημερομηνία της ενοποιημένης κατάστασης οικονομικής θέσης.

Μισθώσεις

Το Συγκρότημα ως μισθωτής:

Μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 2018, οι μισθώσεις ακινήτων, εγκαταστάσεων και εξοπλισμού ταξινομούνταν ως χρηματοδοτικές μισθώσεις ή λειτουργικές μισθώσεις. Συγκεκριμένα, οι μισθώσεις ακινήτων, εγκαταστάσεων και εξοπλισμού όπου το Συγκρότημα, ως μισθωτής, είχε ουσιαστικά όλους τους κινδύνους και οφέλη της ιδιοκτησίας ταξινομούνταν ως χρηματοδοτικές μισθώσεις. Οι χρηματοδοτικές μισθώσεις κεφαλαιοποιούνταν κατά την έναρξη της μίσθωσης στη χαμηλότερη τιμή μεταξύ της εύλογης αξίας του μισθωμένου ακινήτου και της παρούσας αξίας των ελάχιστων πληρωμών των μισθώσεων. Κάθε πληρωμή μίσθωσης καταμερόταν

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2019 (συνέχεια)

μεταξύ των υποχρεώσεων και των χρηματοοικονομικών εξόδων, έτσι ώστε να επιτυγχάνεται σταθερός ρυθμός μεταβολής στο υπόλοιπο του χρηματοοικονομικού ποσού. Οι αντίστοιχες υποχρεώσεις μίσθωσης, καθαρές από τα χρηματοοικονομικά έξοδα, συμπεριλαμβάνονταν στα δάνεια. Το στοιχείο του τόκου του χρηματοοικονομικού κόστους επιμετρείτο στον λογαριασμό αποτελεσμάτων κατά τη διάρκεια της περιόδου μίσθωσης, ώστε να προκύψει ένα σταθερό περιοδικό επιτόκιο επί του εναπομένοντος υπολοίπου της υποχρέωσης για κάθε περίοδο.

Τα ακίνητα, οι εγκαταστάσεις και ο εξοπλισμός που αποκτήθηκαν με χρηματοδοτικές μισθώσεις αποσβέστηκαν με τη σταθερή μέθοδο απόσβεσης κατά τη διάρκεια της μικρότερης από α) της περιόδου μίσθωσης και β) της ωφέλιμης οικονομικής τους ζωής, εκτός αν υπήρχε εύλογη βεβαιότητα ότι το Συγκρότημα θα αποκτήσει την ιδιοκτησία μέχρι το τέλος της περιόδου μίσθωσης, στην οποία περίπτωση τα περιουσιακά στοιχεία αποσβένονταν κατά την εκτιμώμενη ωφέλιμη ζωή τους.

Οι μισθώσεις στις οποίες διατηρήθηκε σημαντικό μέρος των κινδύνων και ανταμοιβών της ιδιοκτησίας από τον εκμισθωτή ταξινομούσαν ως λειτουργικές μισθώσεις. Οι πληρωμές που πραγματοποιήθηκαν στο πλαίσιο λειτουργικών μισθώσεων (καθαρές από τυχόν κίνητρα που έλαβε ο εκμισθωτής) χρεώνονταν στο λογαριασμό αποτελεσμάτων με τη σταθερή μέθοδο κατά τη διάρκεια της μίσθωσης.

Από την 1η Ιανουαρίου 2019, οι μισθώσεις αναγνωρίζονται ως περιουσιακό στοιχείο με δικαίωμα μίσθωσης και αντίστοιχη υποχρέωση κατά την ημερομηνία κατά την οποία το μισθωμένο περιουσιακό στοιχείο είναι διαθέσιμο για χρήση από το Συγκρότημα, με περιορισμένες εξαιρέσεις όπως παρατίθενται παρακάτω.

Οι συμβάσεις ενδέχεται να περιλαμβάνουν τόσο στοιχεία μίσθωσης όσο και στοιχεία μη μίσθωσης. Το Συγκρότημα έχει επιλέξει να μη διαχωρίζει τα στοιχεία μίσθωσης και μη μίσθωσης και αντιθέτως τα χειρίζεται λογιστικά ως ένα και μόνο στοιχείο μίσθωσης.

Τα περιουσιακά στοιχεία και οι υποχρεώσεις που απορρέουν από μίσθωση αρχικά αποτιμώνται βάσει της παρούσας αξίας. Οι υποχρεώσεις από μισθώματα περιλαμβάνουν την καθαρή παρούσα αξία των ακόλουθων μισθωμάτων:

- τα σταθερά μισθώματα (περιλαμβανομένων των ουσιαστικά σταθερών μισθωμάτων), μειωμένα κατά τυχόν εισπρακτέα κίνητρα μίσθωσης,
- τα κυμαινόμενα μισθώματα τα οποία εξαρτώνται

από έναν δείκτη ή ένα επιτόκιο, τα οποία αρχικά επιμετρούνται με χρήση του δείκτη ή του επιτοκίου κατά την ημερομηνία έναρξης της μισθωτικής περιόδου,

- τα ποσά τα οποία αναμένεται να καταβάλλει ο μισθωτής βάσει των εγγυήσεων υπολειμματικής αξίας,
- την τιμή άσκησης του δικαιώματος αγοράς εάν είναι μάλλον βέβαιο ότι ο μισθωτής θα ασκήσει το εν λόγω δικαίωμα, και
- την ποινή για τερματισμό της μίσθωσης, εάν η διάρκεια μίσθωσης αποτυπώνει την άσκηση δικαιώματος του μισθωτή για τερματισμό της μίσθωσης.

Οι πληρωμές μισθωμάτων όπου θεωρείται μάλλον βέβαιο ότι ο μισθωτής θα ασκήσει το δικαίωμα παράτασης της μίσθωσης περιλαμβάνονται επίσης στην αποτίμηση της υποχρέωσης.

Τα μισθώματα προεξοφλούνται με το διαφορικό επιτόκιο δανεισμού του μισθωτή, δηλαδή το επιτόκιο που θα έπρεπε να πληρώσει το Συγκρότημα για να δανειστεί τα απαιτούμενα κεφάλαια για να αποκτήσει ένα περιουσιακό στοιχείο παρόμοιας αξίας με το περιουσιακό στοιχείο με δικαίωμα μίσθωμα σε παρόμοιο οικονομικό περιβάλλον με παρόμοιους όρους, ασφάλεια και συνθήκες.

Για τον προσδιορισμό του διαφορικού επιτοκίου δανεισμού, το Συγκρότημα:

- όπου είναι εφικτό, χρησιμοποιεί ως αφετηρία την πρόσφατη χρηματοδότηση από τρίτους που έλαβε ο μισθωτής, προσαρμοσμένη ώστε να αντικατοπτρίζει τις μεταβολές των όρων χρηματοδότησης μετά τη λήψη χρηματοδότησης από τρίτους,
- χρησιμοποιεί μια προσέγγιση συσώρευσης που ξεκινά με ένα επιτόκιο χωρίς κίνδυνο, προσαρμοσμένο για πιστωτικό κίνδυνο για μισθώσεις που κατέχει το Συγκρότημα και δεν έχει πρόσφατη χρηματοδότηση από τρίτους.

Το Συγκρότημα εκτίθεται σε ενδεχόμενες μελλοντικές αυξήσεις μεταβλητών μισθωτικών πληρωμών με βάση ένα δείκτη ή ένα επιτόκιο που δεν περιλαμβάνονται στην υποχρέωση της μίσθωσης μέχρι να τεθούν σε ισχύ. Όταν οι προσαρμογές των μισθωτικών πληρωμών με βάση ένα δείκτη ή ένα επιτόκιο τίθενται σε ισχύ, η υποχρέωση μίσθωσης επανεκτιμάται και προσαρμόζεται μαζί με το περιουσιακό στοιχείο με δικαίωμα χρήσης.

Οι πληρωμές μισθωμάτων κατανέμονται μεταξύ του κεφαλαίου και του εξόδου τόκου. Το έξοδο τόκου χρεώνεται στο λογαριασμό αποτελεσμάτων κατά τη

διάρκεια της περιόδου μίσθωσης, ώστε να προκύψει ένα σταθερό περιοδικό επιτόκιο στο υπόλοιπο της υποχρέωσης για κάθε περίοδο.

Τα περιουσιακά στοιχεία με δικαίωμα χρήσης υπολογίζονται σε κόστος που περιλαμβάνει τα ακόλουθα:

- το ποσό της αρχικής αποτίμησης της υποχρέωσης από μίσθωση,
- οποιεσδήποτε πληρωμές μισθωμάτων που πραγματοποιήθηκαν κατά την ημερομηνία έναρξης ή πριν από την έναρξη, μείον τα κίνητρα μίσθωσης που έχουν ληφθεί,
- κάθε αρχικό άμεσο κόστος, και
- τα έξοδα αποκατάστασης.

Οποιαδήποτε αναπροσαρμογή της υποχρέωσης από μίσθωση που προκύπτει εάν οι ταμειακές ροές αλλάζουν με βάση τους αρχικούς όρους και συνθήκες της μίσθωσης, οδηγεί σε αντίστοιχη προσαρμογή του περιουσιακού στοιχείου με δικαίωμα χρήσης. Η προσαρμογή μπορεί να είναι θετική ή αρνητική.

Τα περιουσιακά στοιχεία με δικαιώματα χρήσης αποσβένονται γενικά κατά διάρκεια μικρότερη της ωφέλιμης ζωής του περιουσιακού στοιχείου και της διάρκειας μίσθωσης σε σταθερή βάση. Εάν το Συγκρότημα είναι εύλογα βέβαιο ότι θα ασκήσει δικαίωμα αγοράς, το περιουσιακό στοιχείο με δικαίωμα χρήσης αποσβένεται με βάση την ωφέλιμη ζωή του υποκείμενου περιουσιακού στοιχείου.

Κατά τον καθορισμό της διάρκειας μίσθωσης, η διοίκηση του Συγκροτήματος εξετάζει όλα τα γεγονότα και τις περιστάσεις που δημιουργούν οικονομικά κίνητρα για να ασκήσει μια επιλογή επέκτασης ή να μην ασκήσει μια επιλογή τερματισμού της μίσθωσης. Οι επιλογές επέκτασης (ή οι περίοδοι μετά τις επιλογές τερματισμού) περιλαμβάνονται μόνο στη μίσθωση, εάν η μίσθωση είναι εύλογα βέβαιη ότι θα παραταθεί (ή δεν θα τερματιστεί). Η περίοδος μίσθωσης επανεκτιμάται αν μια επιλογή ασκείται (ή δεν ασκείται) ή όταν το Συγκρότημα υποχρεούται να ασκήσει (ή να μην ασκήσει) την επιλογή. Η εκτίμηση της εύλογης βεβαιότητας αναθεωρείται μόνο εάν συμβεί κάποιο σημαντικό γεγονός ή σημαντική μεταβολή των συνθηκών, η οποία επηρεάζει την εκτίμηση αυτή και βρίσκεται υπό τον έλεγχο του Συγκροτήματος.

Τα περιουσιακά στοιχεία με δικαιώματα χρήσης ελέγχονται για απομείωση σύμφωνα με τη λογιστική πολιτική του Συγκροτήματος για απομείωση μη χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων.

Ως εξαίρεση στα ανωτέρω, οι πληρωμές που σχετίζονται με βραχυπρόθεσμες μισθώσεις και όλες οι μισθώσεις περιουσιακών στοιχείων χαμηλής αξίας αναγνωρίζονται με τη σταθερή μέθοδο ως έξοδο στον λογαριασμό αποτελεσμάτων. Οι βραχυπρόθεσμες μισθώσεις είναι μισθώσεις με περίοδο μίσθωσης δώδεκα μηνών ή λιγότερο.

Τα περιουσιακά στοιχεία με δικαιώματα χρήσης και οι σχετικές υποχρεώσεις από μίσθωση παρουσιάζονται ως ξεχωριστές γραμμές στην όψη του ισολογισμού.

Το Συγκρότημα ως εκμισθωτής:

(α) Χρηματοδοτικές μισθώσεις

Όταν το Συγκρότημα είναι εκμισθωτής που εκχωρεί ουσιαστικά όλους τους κινδύνους και τις ανταμοιβές που συνδέονται με την κυριότητα στον μισθωτή, τα μισθωμένα περιουσιακά στοιχεία παρουσιάζονται ως απαίτηση από χρηματοδοτική μίσθωση και μετρούνται στην παρούσα αξία των μελλοντικών πληρωμών μίσθωσης. Οι απαιτήσεις από χρηματοδοτικές μισθώσεις αναγνωρίζονται αρχικά χρησιμοποιώντας προεξοφλητικό επιτόκιο που καθορίζεται κατά την έναρξη (το νωρίτερο της ημερομηνίας της σύμβασης μίσθωσης και της ημερομηνίας δέσμευσης των μερών στις κυριότερες διατάξεις της μίσθωσης).

Η διαφορά μεταξύ της ακαθάριστης εισπρακτέας και της παρούσας αξίας αντιπροσωπεύει μη δεδουλευμένο χρηματοοικονομικό εισόδημα. Τα έσοδα αυτά αναγνωρίζονται κατά τη διάρκεια της μίσθωσης με τη μέθοδο της καθαρής επένδυσης (προ φόρων), η οποία αντικατοπτρίζει ένα σταθερό περιοδικό ποσοστό απόδοσης. Τα πρόσθετα έξοδα που σχετίζονται άμεσα με τη διαπραγμάτευση και τη διευθέτηση της μίσθωσης περιλαμβάνονται στην αρχική αποτίμηση της απαίτησης από χρηματοδοτική μίσθωση και μειώνουν το ποσό εισοδήματος που αναγνωρίζεται κατά τη διάρκεια της μίσθωσης. Τα χρηματοοικονομικά έσοδα από μισθώσεις καταχωρούνται στον λογαριασμό αποτελεσμάτων για το έτος.

(β) Λειτουργικές μισθώσεις

Τα έσοδα από λειτουργικές μισθώσεις, όταν το Συγκρότημα είναι εκμισθωτής, αναγνωρίζονται στα έσοδα με τη σταθερή μέθοδο κατά τη διάρκεια της μίσθωσης. Τα αρχικά άμεσα κόστη που προκύπτουν από την απόκτηση λειτουργικής μίσθωσης προστίθενται στη λογιστική αξία του υποκείμενου περιουσιακού στοιχείου και αναγνωρίζονται ως έξοδο κατά τη διάρκεια της μίσθωσης με την ίδια βάση με το εισόδημα από μίσθωση. Τα αντίστοιχα μισθωμένα περιουσιακά στοιχεία περιλαμβάνονται στον ισολογισμό με βάση τη φύση τους. Το Συγκρότημα δεν

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2019 (συνέχεια)

χρειάζεται να προβεί σε προσαρμογές στη λογιστική των περιουσιακών στοιχείων που κατέχει ως εκμισθωτής, ως αποτέλεσμα της υιοθέτησης του νέου προτύπου χρηματοδοτικής μίσθωσης.

(γ) Απομείωση της απαίτησης από μίσθωση

Το Συγκρότημα αναγνωρίζει πιστωτικές ζημιές για εισπρακτέα από μισθώσεις σύμφωνα με το γενικό μοντέλο αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών (ΑΠΖ). Η ΑΠΖ καθορίζεται με τον ίδιο τρόπο όπως για τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία που αποτιμώνται σε αποσβεσμένο κόστος και αναγνωρίζονται μέσω ενός λογαριασμού αποζημίωσης. Κατά την αξιολόγηση της ΑΠΖ, το Συγκρότημα λογαριάζει τις ταμειακές ροές που μπορεί να προκύψουν από την απόκτηση και πώληση των περιουσιακών στοιχείων που υπόκεινται στη μίσθωση.

Αποθέματα

Τα αποθέματα εμφανίζονται στην τιμή κόστους ή στην καθαρή ρευστοποιήσιμη αξία, όποια από τις δύο είναι χαμηλότερη. Η τιμή κόστους καθορίζεται με τη μέθοδο του μέσου σταθμικού κόστους. Η τιμή κόστους περιλαμβάνει την τιμή αγοράς και έξοδα μεταφοράς και επεξεργασίας. Δεν περιλαμβάνει το κόστος δανεισμού. Η καθαρή ρευστοποιήσιμη αξία είναι η υπολογιζόμενη τιμή πώλησης κατά τη συνήθη πορεία των εργασιών, μείον έξοδα διάθεσης. Γίνεται πρόβλεψη για κατεστραμμένα, επιδεινωμένα, απαρχαιωμένα και μη χρησιμοποιήσιμα υλικά όπου αρμόζει.

Εμπορικά εισπρακτέα

Τα εμπορικά εισπρακτέα είναι ποσά που οφείλονται από πελάτες για πώληση εμπορευμάτων ή παροχή υπηρεσιών κατά τη συνήθη πορεία των εργασιών. Εάν η είσπραξη αναμένεται σε ένα χρόνο ή λιγότερο (ή κατά τη συνήθη πορεία του κύκλου εργασιών της επιχείρησης, εάν είναι μεγαλύτερος), ταξινομούνται ως κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία. Αν όχι, παρουσιάζονται ως μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία. Τα εμπορικά εισπρακτέα αναγνωρίζονται αρχικά σε δίκαιη αξία και μετέπειτα παρουσιάζονται σε αποσβεσμένο κόστος, χρησιμοποιώντας τη μέθοδο του πραγματικού επιτοκίου, μείον πρόνοιας για απομείωση της αξίας.

Τα εμπορικά εισπρακτέα αναγνωρίζονται αρχικά στο ποσό της άνευ όρων αντιπαροχής εκτός και αν περιλαμβάνουν σημαντικά στοιχεία χρηματοδότησης, στην οποία περίπτωση αναγνωρίζονται σε δίκαιη αξία. Το Συγκρότημα κατέχει τα εμπορικά εισπρακτέα με σκοπό να συλλέξει τις συμβατικές ταμειακές ροές και επομένως τα επιμετρά σε μεταγενέστερο στάδιο σε αποσβεσμένο κόστος χρησιμοποιώντας τη μέθοδο του πραγματικού επιτοκίου.

Τα εμπορικά εισπρακτέα εναπόκεινται επίσης στις απαιτήσεις απομείωσης του ΔΠΧΑ 9. Το Συγκρότημα εφαρμόζει την απλοποιημένη μέθοδο του ΔΠΧΑ 9 για την αποτίμηση των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών η οποία χρησιμοποιεί μια πρόνοια για απομείωση στην αξία όλων των εμπορικών εισπρακτέων κατά τη διάρκεια ζωής τους. Ανατρέξτε στην Σημείωση 6 Πιστωτικός Κίνδυνος.

Τα εμπορικά εισπρακτέα διαγράφονται όταν δεν υπάρχει εύλογη προσδοκία ανάκτησης. Οι δείκτες ότι δεν υπάρχει εύλογη προσδοκία είσπραξης περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, την αποτυχία ενός οφειλέτη να συμμετάσχει σε σχέδιο αποπληρωμής με το Συγκρότημα και την αποτυχία να καταβάλει συμβατικές πληρωμές για περίοδο κυρίως όχι μικρότερη των 2 ετών. Η αξιολόγηση γίνεται για κάθε πελάτη ξεχωριστά λαμβάνοντας υπόψη τα δεδομένα του κάθε πελάτη.

Προβλέψεις

Οι προβλέψεις αναγνωρίζονται όταν το Συγκρότημα έχει μια παρούσα νομική ή τεκμαρτή υποχρέωση που προκύπτει από γεγονότα που έχουν προηγηθεί, είναι πιθανό να υπάρξει ροή περιουσιακών στοιχείων για εξόφληση αυτής της υποχρέωσης και το ποσό της υποχρέωσης έχει υπολογιστεί αξιόπιστα. Δεν αναγνωρίζονται προβλέψεις για μελλοντικές ζημιές.

Οι προβλέψεις υπολογίζονται ως η τρέχουσα αξία των εξόδων που αναμένεται να απαιτηθούν για την εξόφληση της υποχρέωσης, χρησιμοποιώντας ένα ποσοστό πριν τη φορολογία, το οποίο αποδίδει τρέχουσες αξιολογήσεις αγοράς της αξίας του χρήματος διαχρονικά και τους κινδύνους που σχετίζονται με την υποχρέωση. Η αύξηση στην πρόβλεψη λόγω της παρέλευσης χρόνου αναγνωρίζεται ως χρεωστικός τόκος.

Εμπορικοί και άλλοι πιστωτές

Οι εμπορικοί και άλλοι πιστωτές είναι υποχρεώσεις για πληρωμή αγαθών ή υπηρεσιών που έχουν αποκτηθεί κατά τη συνήθη διεξαγωγή των εργασιών του Συγκροτήματος, από προμηθευτές. Οι εμπορικοί πιστωτές ταξινομούνται ως βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις, εάν η πληρωμή οφείλεται εντός ενός έτους ή λιγότερο (ή κατά τον συνήθη κύκλο εργασιών του Συγκροτήματος εάν είναι μεγαλύτερος). Αν όχι, παρουσιάζονται στις μη βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις.

Οι εμπορικοί και άλλοι πιστωτές αναγνωρίζονται αρχικά σε δίκαιη αξία και μετέπειτα παρουσιάζονται σε αποσβεσμένο κόστος, χρησιμοποιώντας τη μέθοδο του πραγματικού επιτοκίου.

Συγκριτικά ποσά

Όπου χρειαζόταν, τα συγκριτικά ποσά έχουν αναπροσαρμοστεί για να συνάδουν με τις αλλαγές στην παρουσίαση στο τρέχον έτος.

5. Νέες Λογιστικές Ανακοινώσεις

Κατά την ημερομηνία έγκρισης αυτών των οικονομικών καταστάσεων, μια σειρά από νέα πρότυπα και τροποποιήσεις προτύπων και διερμηνείες ισχύουν για λογιστικές περιόδους που αρχίζουν μετά την 1η Ιανουαρίου 2019, και δεν έχουν εφαρμοστεί στην κατάρτιση αυτών των οικονομικών καταστάσεων. Κανένα από αυτά δεν αναμένεται να έχει σημαντική επίδραση στις οικονομικές καταστάσεις του Συγκροτήματος με εξαίρεση τα ακόλουθα:

- Τροποποιήσεις στις Αναφορές στο Εννοιολογικό Πλαίσιο των προτύπων ΔΠΧΑ (εκδόθηκε 29 Μαρτίου 2018 και ισχύει για ετήσιες περιόδους που αρχίζουν την ή μετά την 1η Ιανουαρίου 2020)*. Το αναθεωρημένο Εννοιολογικό Πλαίσιο περιλαμβάνει: ένα νέο κεφάλαιο για την επιμέτρηση, καθοδήγηση σχετικά με την αναφορά των οικονομικών επιδόσεων, βελτιωμένους ορισμούς και κατευθυντήριες γραμμές ειδικότερα τον ορισμό της υποχρέωσης και διευκρινίσεις σε σημαντικούς τομείς, όπως οι ρόλοι της διαχείρισης, της σύνεσης και της επιμέτρησης της αβεβαιότητας στην χρηματοοικονομική αναφορά. Το Συγκρότημα στο παρόν στάδιο αξιολογεί την επίδραση των τροποποιήσεων στις οικονομικές του καταστάσεις και κατά την ημερομηνία έγκρισης αυτών των οικονομικών καταστάσεων, η επίδραση των τροποποιήσεων δεν είναι γνωστή.
- Τροποποιήσεις στο ΔΠΛ 1 και ΔΠΛ 8: Ορισμός της σημαντικότητας (εκδόθηκε στις 31 Οκτωβρίου 2018 και ισχύει για ετήσιες περιόδους που αρχίζουν από ή μετά την 1η Ιανουαρίου 2020)*. Οι τροποποιήσεις αποσαφηνίζουν τον ορισμό του σημαντικού και τον τρόπο με τον οποίο θα πρέπει να εφαρμοστεί, συμπεριλαμβάνοντας στον ορισμό καθοδήγηση που μέχρι τώρα περιέχεται αλλού στα ΔΠΧΑ. Επιπλέον, βελτιώθηκαν οι εξηγήσεις που συνοδεύουν τον ορισμό. Τέλος, οι τροποποιήσεις διασφαλίζουν ότι ο ορισμός του σημαντικού είναι συνεπής σε όλα τα πρότυπα των ΔΠΧΑ. Οι πληροφορίες είναι σημαντικές όταν η παράλειψη, η ανακριβής αναφορά ή η συγκάλυψή τους θα μπορούσε ευλόγως να αναμένεται να επηρεάσει τις αποφάσεις που λαμβάνουν οι κύριοι χρήστες των οικονομικών καταστάσεων γενικής χρήσης με βάση των εν λόγω οικονομικών καταστάσεων, οι οποίες παρέχουν χρηματοοικονομικές πληροφορίες για μια

συγκεκριμένη οικονομική μονάδα. Το Συγκρότημα στο παρόν στάδιο αξιολογεί την επίδραση των τροποποιήσεων στις οικονομικές καταστάσεις και κατά την ημερομηνία έγκρισης αυτών των οικονομικών καταστάσεων, η επίδραση των τροποποιήσεων δεν είναι γνωστή.

** Δηλώνει πρότυπα, διερμηνείες και τροποποιήσεις που δεν έχουν ακόμη υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση.*

6. Διαχείριση χρηματοοικονομικών κινδύνων

(i) Παράγοντες χρηματοοικονομικών κινδύνων

Οι εργασίες του Συγκροτήματος, το εκθέτουν σε ποικίλους χρηματοοικονομικούς κινδύνους: κίνδυνο αγοράς (περιλαμβανομένου συναλλαγματικού κινδύνου και κινδύνου επιτοκίου που αφορά τις ταμειακές ροές), πιστωτικό κίνδυνο και κίνδυνο ρευστότητας.

Το πρόγραμμα διαχείρισης κινδύνου του Συγκροτήματος επικεντρώνεται στη μη προβλεψιμότητα των χρηματαγορών και αποσκοπεί στη μείωση των πιθανών αρνητικών επιπτώσεων στην οικονομική επίδοση του Συγκροτήματος. Η διαχείριση κινδύνου διενεργείται από ένα κεντρικό γενικό λογιστήριο σύμφωνα με αρχές που εγκρίνονται από το Διοικητικό Συμβούλιο. Το λογιστήριο αναγνωρίζει, αξιολογεί και αντισταθμίζει τους χρηματοοικονομικούς κινδύνους σε στενή συνεργασία με τις λειτουργικές μονάδες του Συγκροτήματος.

• Κίνδυνος αγοράς

Ο κίνδυνος αγοράς είναι ο κίνδυνος όπου μεταβολές στις τιμές αγοράς, όπως συναλλαγματικές αξίες, αξίες επιτοκίων και τιμές μετοχών, θα επηρεάσουν το εισόδημα ή την αξία των χρηματοοικονομικών μέσων που κατέχει το Συγκρότημα.

Ο σκοπός της διαχείρισης κινδύνου της αγοράς είναι η διαχείριση και ο έλεγχος της έκθεσης σε κίνδυνο της αγοράς στο πλαίσιο αποδεκτών παραμέτρων, με παράλληλη βελτιστοποίηση της απόδοσης.

• Συναλλαγματικός κίνδυνος

Ο συναλλαγματικός κίνδυνος, είναι ο κίνδυνος η αξία των χρηματοοικονομικών μέσων να κυμαίνεται λόγω αλλαγών στις συναλλαγματικές ισοτιμίες. Ο συναλλαγματικός κίνδυνος προκύπτει όταν μελλοντικές εμπορικές συναλλαγές και τα αναγνωρισμένα περιουσιακά στοιχεία και υποχρεώσεις είναι σε νόμισμα διαφορετικό από το νόμισμα λειτουργίας του Συγκροτήματος.

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2019 (συνέχεια)

Το Συγκρότημα εισάγει πρώτες ύλες από το εξωτερικό και υπόκειται σε συναλλαγματικό κίνδυνο που προκύπτει από συναλλαγές και υπόλοιπα σε Δολάρια Ηνωμένων Πολιτειών, αλλά θεωρεί ότι οι οποιοσδήποτε αλλαγές στις ισοτιμίες δεν θα επιφέρουν σημαντική επίδραση στα αποτελέσματά του.

Η Διεύθυνση παρακολουθεί τις διακυμάνσεις στις συναλλαγματικές ισοτιμίες σε συνεχή βάση και ενεργεί ανάλογα.

Οι καθαρές συναλλαγματικές διαφορές που (πιστώθηκαν) / χρεώθηκαν στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων είναι ύψους €162.000 (2018: €894.000) και αφορούν συνήθεις εργασίες και χρηματοδοτικές δραστηριότητες (Σημ. 13).

Η έκθεση του Συγκροτήματος στον συναλλαγματικό κίνδυνο ήταν ως ακολούθως:

31 Δεκεμβρίου 2019	Δολάρια Ηνωμένων Πολιτειών €000
Περιουσιακά στοιχεία:	
Βραχυπρόθεσμες καταθέσεις	12.951
	12.951
Υποχρεώσεις:	
Προμηθευτές	(29.904)
Ποσό διαθέσιμο για διαδικασία εκκίνησης	(13.878)
	(43.782)
Καθαρή έκθεση σε κίνδυνο	(30.831)
31 Δεκεμβρίου 2018	Δολάρια Ηνωμένων Πολιτειών €000
Περιουσιακά στοιχεία:	
Βραχυπρόθεσμες καταθέσεις	12.475
	12.475
Υποχρεώσεις:	
Προμηθευτές	(30.968)
Ποσό διαθέσιμο για διαδικασία εκκίνησης	(13.385)
	(44.353)
Καθαρή έκθεση σε κίνδυνο	(31.878)

Ανάλυση ευαισθησίας

Η ενδυνάμωση κατά 10% του Ευρώ έναντι των πιο κάτω ξένων νομισμάτων στις 31 Δεκεμβρίου 2019 και 2018 θα είχε ως αποτέλεσμα την αύξηση στα ίδια κεφάλαια και τα αποτελέσματα όπως παρουσιάζεται πιο κάτω. Ο

υπολογισμός αυτός προϋποθέτει ότι άλλοι παράγοντες και συγκεκριμένα τα επιτόκια παραμένουν σταθερά. Σε περίπτωση αποδυνάμωσης κατά 10% του Ευρώ έναντι των πιο κάτω ξένων νομισμάτων στις 31 Δεκεμβρίου 2019 και 2018 θα προκύψει η ίδια αλλά αντίθετη επίδραση στα ίδια κεφάλαια και τα αποτελέσματα.

	Ίδια κεφάλαια		Αποτελέσματα	
	2019	2018	2019	2018
	€000	€000	€000	€000
Δολάρια Ηνωμένων Πολιτειών	2.698	2.789	2.698	2.789
	<u>2.698</u>	<u>2.789</u>	<u>2.698</u>	<u>2.789</u>

Κίνδυνος επιτοκίου που αφορά τις ταμειακές ροές

Ο κίνδυνος επιτοκίου, είναι ο κίνδυνος η αξία των χρηματοοικονομικών μέσων να διακυμαίνεται εξαιτίας αλλαγών στα επιτόκια της αγοράς. Τα έσοδα και ροή μετρητών από εργασίες του Συγκροτήματος είναι εξαρτημένα από αλλαγές στα επιτόκια της αγοράς.

Ο κίνδυνος επιτοκίου του Συγκροτήματος προέρχεται από μακροπρόθεσμο δανεισμό. Ο δανεισμός που εκδόθηκε

σε κυμαινόμενα επιτόκια εκθέτει το Συγκρότημα σε κίνδυνο επιτοκίου που αφορά τις ταμειακές ροές. Ο δανεισμός που εκδόθηκε σε σταθερά επιτόκια εκθέτει το Συγκρότημα σε κίνδυνο επιτοκίου που αφορά τη δίκαιη αξία.

Κατά την ημερομηνία παρουσίασης των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων η ανάλυση των τοκοφόρων χρηματοοικονομικών μέσων σε σχέση με τα επιτόκια ήταν:

	2019	2018
	€000	€000
<i>Χρηματοοικονομικά μέσα σταθερού επιτοκίου</i>		
Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία	334.078	357.637
Χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις	(326)	(365)
<i>Χρηματοοικονομικά μέσα κυμαινόμενου επιτοκίου</i>		
Χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις	(262.357)	(299.452)
	<u>71.395</u>	<u>57.820</u>

Ανάλυση ευαισθησίας

Η μείωση των επιτοκίων κατά 100 βασικές μονάδες στις 31 Δεκεμβρίου 2019 και 2018 θα είχε ως αποτέλεσμα την αύξηση στα ίδια κεφάλαια και τα αποτελέσματα όπως παρουσιάζεται πιο κάτω. Ο υπολογισμός αυτός

προϋποθέτει ότι άλλοι παράγοντες και συγκεκριμένα οι τιμές συναλλάγματος παραμένουν σταθεροί. Σε περίπτωση μείωσης των επιτοκίων κατά 100 βασικές μονάδες θα προκύψει η ίδια αλλά αντίθετη επίδραση στα ίδια κεφάλαια και τα αποτελέσματα.

	Ίδια κεφάλαια		Αποτελέσματα	
	2019	2018	2019	2018
	€000	€000	€000	€000
Χρηματοοικονομικά μέσα κυμαινόμενου επιτοκίου	2.296	2.620	2.296	2.620
	<u>2.296</u>	<u>2.620</u>	<u>2.296</u>	<u>2.620</u>

Η Διεύθυνση του Συγκροτήματος παρακολουθεί τις διακυμάνσεις στα επιτόκια σε συνεχή βάση και ενεργεί ανάλογα.

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2019 (συνέχεια)

• Πιστωτικός κίνδυνος

Ο πιστωτικός κίνδυνος προκύπτει όταν η αδυναμία των συμβαλλόμενων μερών να εξοφλήσουν τις υποχρεώσεις τους θα μπορούσε να μειώσει το ποσό των μελλοντικών ταμειακών εισροών από χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού κατά την ημερομηνία αναφοράς.

Ο πιστωτικός κίνδυνος προκύπτει από μετρητά και μετρητά στην τράπεζα, βραχυπρόθεσμες τραπεζικές καταθέσεις, καθώς και από έκθεση σε πιστώσεις προς πελάτες, περιλαμβανομένων εκκρεμών εισπρακτέων.

(i). Διαχείριση κινδύνων

Οι πωλήσεις σε πελάτες διευθετούνται σε μετρητά, τραπεζικές εντολές ή χρησιμοποιώντας πιστωτικές κάρτες.

Για τράπεζες και χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, χρησιμοποιούνται αξιολογήσεις από ανεξάρτητα μέρη.

(ii). Απομείωση χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων

Το Συγκρότημα διαθέτει τρία είδη χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων που υπόκεινται στο μοντέλο της αναμενόμενης πιστωτικής ζημιάς:

- Εμπορικά εισπρακτέα
- Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία σε αποσβέσιμο κόστος

- Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα (μετρητά και μετρητά στην τράπεζα και βραχυπρόθεσμες τραπεζικές καταθέσεις με αρχική ημερομηνία λήξης τριών μηνών και άνω)

Η μεθοδολογία απομείωσης που εφαρμόζει το Συγκρότημα για τον υπολογισμό των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών εξαρτάται από τον τύπο του χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου που εκτιμάται για απομείωση. Πιο συγκεκριμένα:

Εμπορικά εισπρακτέα

Το Συγκρότημα εφαρμόζει την απλοποιημένη μέθοδο του ΔΠΧΑ 9 για τον υπολογισμό των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών, η οποία χρησιμοποιεί ένα επίδομα αναμενόμενης ζημιάς καθ 'όλη τη διάρκεια ζωής για όλα τα εμπορικά εισπρακτέα.

Για τον υπολογισμό των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών, τα εμπορικά εισπρακτέα έχουν ομαδοποιηθεί με βάση τα κοινά χαρακτηριστικά του πιστωτικού κινδύνου και τις ημέρες καθυστέρησης.

Ο πιο κάτω πίνακας παρουσιάζει την ομαδοποίηση των εμπορικών εισπρακτέων που εφαρμόζεται από το Συγκρότημα:

Πελάτες	Κατηγορία
Κυβερνητικά τμήματα / υπηρεσίες	Συγγενικά Μέρη
Δήμοι	
Κοινότητες	
Άλλα Συγγενικά Μέρη	
Οικιακοί	Άλλοι
Ευάλωτοι	
Άλλοι	

Τα αναμενόμενα ποσοστά ζημιάς βασίζονται στα προφίλ πληρωμών των πωλήσεων για την περίοδο 48 μηνών πριν από τις 31 Δεκεμβρίου 2019 ή την 1η Ιανουαρίου 2019 αντίστοιχα και στις αντίστοιχες ιστορικές ζημιές που σημειώθηκαν κατά την περίοδο αυτή. Τα ιστορικά ποσοστά ζημιών προσαρμόζονται ώστε να αντικατοπτρίζουν τρέχουσες και μελλοντικές πληροφορίες για τους μακροοικονομικούς παράγοντες που επηρεάζουν την ικανότητα των πελατών να διακανονίζουν τα εισπρακτέα.

Το Συγκρότημα έχει προσδιορίσει το ΑΕΠ της χώρας στην οποία πωλεί τα αγαθά και τις υπηρεσίες του ως τον πιο σημαντικό παράγοντα και προσαρμόζει ανάλογα τα ιστορικά ποσοστά ζημιών βάσει των αναμενόμενων μεταβολών στον παράγοντα αυτό.

Ο πιο κάτω πίνακας συνοψίζει τα αναμενόμενα ποσοστά ζημιάς που έχουν καθοριστεί από το Συγκρότημα:

Ημέρες Καθυστέρησης	Αναμενόμενο ποσοστό ζημιάς			
	Ενεργοί Λογαριασμοί		Τελικοί Λογαριασμοί	
	Συγγενικά Μέρη	Άλλοι	Συγγενικά Μέρη	Άλλοι
Πριν τη λήξη	0,12%	0,25%	0,25%	0,50%
21 μέχρι 60	0,25%	0,50%	0,50%	1,00%
Πάνω από 61 μέχρι 90	1,00%	2,00%	2,00%	4,00%
Πάνω από 91 μέχρι 120	2,50%	5,00%	10,00%	20,00%
Πάνω από 121 μέχρι 360	10,00%	15,00%	40,00%	60,00%
Πάνω από 360	40,00%	60,00%	80,00%	100,00%

Για όλους τους τελικούς λογαριασμούς (ανεξαρτήτως της κατηγοριοποίησής τους) των οποίων το έτος έκδοσής τους προηγείται του έτους των υπό αναφορά οικονομικών καταστάσεων αναγνωρίζεται αναμενόμενη πιστωτική ζημιά με ποσοστό 100%.

Επιπρόσθετα, το Συγκρότημα αναγνωρίζει αναμενόμενη πιστωτική ζημιά στα εισπρακτέα από μη καταγραφείσα κατανάλωση με ποσοστό 0,1%.

Με βάση τα πιο πάνω, το ποσό πρόβλεψης για τα εμπορικά εισπρακτέα, περιλαμβανομένων και εισπρακτέων αναφορικά με μη καταγραφείσα κατανάλωση στις 31 Δεκεμβρίου 2019 και 31 Δεκεμβρίου 2018 καθορίστηκε ως εξής:

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2019 (συνέχεια)

Ημέρες Καθυστερήσης	31 Δεκεμβρίου 2019					
	Τελικοί Λογαριασμοί		Ενεργοί Λογαριασμοί		Άλλα Εμπορικά εισπρακτέα	
	Μικτή λογιστική αξία €000	Ποσό Πρόβλεψης Ζημίας €000	Μικτή λογιστική αξία €000	Ποσό Πρόβλεψης Ζημίας €000	Μικτή λογιστική αξία €000	Ποσό Πρόβλεψης Ζημίας €000
Πέραν των 365	11.304	11.259	2.056	1.182	1.331	1.185
Από 181 έως 365	461	316	661	92	-	-
Από 121 έως 180	164	109	459	65	-	-
Από 91 έως 120	170	55	916	44	-	-
Από 61 έως 90	499	380	1.582	30	-	-
Από 21 έως 60	174	23	18.834	90	-	-
Μη ληξηπρόθεσμα	380	288	40.763	92	52.669	46
Σύνολο	13.152	12.430	65.271	1.595	54.000	1.231

Ημέρες Καθυστερήσης	31 Δεκεμβρίου 2018					
	Τελικοί Λογαριασμοί		Ενεργοί Λογαριασμοί		Άλλα Εμπορικά εισπρακτέα	
	Μικτή λογιστική αξία €000	Ποσό Πρόβλεψης Ζημίας €000	Μικτή λογιστική αξία €000	Ποσό Πρόβλεψης Ζημίας €000	Μικτή λογιστική αξία €000	Ποσό Πρόβλεψης Ζημίας €000
Πέραν των 365	13.013	13.013	1.168	652	1.192	1.192
Από 181 έως 365	323	235	672	92	-	-
Από 121 έως 180	168	112	562	79	-	-
Από 91 έως 120	228	132	1.036	49	-	-
Από 61 έως 90	156	22	1.909	37	-	-
Από 21 έως 60	324	167	17.942	87	-	-
Μη ληξηπρόθεσμα	315	5	42.762	99	50.365	44
Σύνολο	14.527	13.686	66.051	1.095	51.557	1.236

Οι τελικές ζημιές απομείωσης για τα εμπορικά εισπρακτέα στις 31 Δεκεμβρίου 2019 συμβιβάζονται με τις προβλέψεις αρχικής ζημίας ως εξής:

	Εμπορικά Εισπρακτέα	
	2019 €000	2019 €000
Αρχική πρόβλεψη ζημίας την 1 ^η Ιανουαρίου	16.017	16.378
Αχρησιμοποίητο ποσό που αντιστρέφεται	(761)	(361)
Τελική πρόβλεψη ζημίας στις 31 Δεκεμβρίου	15.256	16.017

Τα εμπορικά εισπρακτέα από πελάτες διαγράφονται όταν δεν υπάρχει εύλογη προσδοκία ανάκτησης. Οι δείκτες ότι δεν υπάρχει εύλογη προσδοκία ανάκτησης περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, την αποτυχία ενός οφειλέτη να συμμετάσχει σε σχέδιο αποπληρωμής με το Συγκρότημα και την αποτυχία να καταβάλει συμβατικές πληρωμές για περίοδο μεγαλύτερη των 365 ημερών λόγω καθυστέρησης.

Οι διαγραφές των εμπορικών εισπρακτέων παρουσιάζονται ως καθαρές ζημιές στο λειτουργικό κέρδος. Οι μεταγενέστερες ανακτήσεις ποσών που είχαν διαγραφεί προηγουμένως πιστώνονται στο ίδιο στοιχείο.

Άλλα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία σε αποσβεσμένο κόστος

Τα άλλα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία σε αποσβεσμένο κόστος περιλαμβάνουν άλλα χρηματοοικονομικά εισπρακτέα και ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα.

Για τα άλλα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία σε αποσβεσμένο κόστος εφαρμόζεται το γενικό μοντέλο πιστωτικής ζημιάς.

Το Συγκρότημα εξετάζει την πιθανότητα αθέτησης της υποχρέωσης κατά την αρχική αναγνώριση του περιουσιακού στοιχείου και κατά πόσο υπήρξε σημαντική αύξηση του πιστωτικού κινδύνου σε συνεχή βάση καθ' όλη την περίοδο αναφοράς. Για να εκτιμηθεί κατά πόσον υπάρχει σημαντική αύξηση του πιστωτικού κινδύνου, το Συγκρότημα συγκρίνει τον κίνδυνο αθέτησης που συνέβη στο περιουσιακό στοιχείο κατά την ημερομηνία αναφοράς με τον κίνδυνο αθέτησης κατά την ημερομηνία της αρχικής αναγνώρισης. Η εκτίμηση λαμβάνει υπόψη τις διαθέσιμες λογικές και υποστηρικτικές πληροφορίες που αφορούν το μέλλον. Συγκεκριμένα ενσωματώνονται οι ακόλουθοι δείκτες:

- Εσωτερική πιστοληπτική ικανότητα
- Εξωτερική πιστοληπτική ικανότητα (εφόσον είναι διαθέσιμη)
- Πραγματικές ή αναμενόμενες σημαντικές δυσμενείς αλλαγές στις επιχειρηματικές, χρηματοοικονομικές ή οικονομικές συνθήκες, οι οποίες αναμένεται να προκαλέσουν σημαντικές αλλαγές στην ικανότητα του αντισυμβαλλομένου να εκπληρώσει τις υποχρεώσεις του
- Σημαντικές αυξήσεις του πιστωτικού κινδύνου σε άλλα χρηματοπιστωτικά μέσα του ίδιου αντισυμβαλλομένου
- Σημαντικές μεταβολές στην αξία των εξασφαλίσεων που υποστηρίζουν την υποχρέωση ή στην ποιότητα των εγγυήσεων τρίτων ή των πιστωτικών βελτιώσεων

- Σημαντικές αλλαγές στην αναμενόμενη απόδοση και συμπεριφορά του αντισυμβαλλομένου, συμπεριλαμβανομένων των αλλαγών στην κατάσταση πληρωμής του αντισυμβαλλομένου στο Συγκρότημα και των μεταβολών στα αποτελέσματα εκμετάλλευσης του αντισυμβαλλομένου.

Μακροοικονομικές πληροφορίες (όπως τα επιτόκια της αγοράς ή οι ρυθμοί ανάπτυξης) ενσωματώνονται ως μέρος του εσωτερικού μοντέλου αξιολόγησης. Τα ιστορικά ποσοστά ζημιών προσαρμόζονται ώστε να αντικατοπτρίζουν τρέχουσες και μελλοντικές πληροφορίες για τους μακροοικονομικούς παράγοντες που επηρεάζουν την ικανότητα των πελατών να διακανονίζουν τις απαιτήσεις. Το Συγκρότημα έχει προσδιορίσει το ΑΕΠ της χώρας στην οποία δραστηριοποιείται ως τον πιο σημαντικό παράγοντα και προσαρμόζει ανάλογα τα ιστορικά ποσοστά ζημιών βάσει των αναμενόμενων μεταβολών στον παράγοντα αυτό. Δεν σημειώθηκαν σημαντικές αλλαγές στις τεχνικές εκτίμησης ή στις παραδοχές κατά την περίοδο αναφοράς.

Ανεξάρτητα από την πιο πάνω ανάλυση, η σημαντική αύξηση του πιστωτικού κινδύνου τεκμηριώνεται εάν ο οφειλέτης είναι σε καθυστέρηση άνω των 30 ημερών για την καταβολή της συμβατικής πληρωμής.

Ένα χρηματοοικονομικό μέσο θεωρείται ότι υφίσταται αθέτηση το αργότερο μετά από 90 ημέρες καθυστέρησης.

Τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία διαγράφονται όταν δεν υπάρχει εύλογη προσδοκόμενη ανάκτηση, όπως στην περίπτωση που ο οφειλέτης δεν έχει συνάψει σχέδιο αποπληρωμής με το Συγκρότημα. Το Συγκρότημα κατηγοριοποιεί ένα εισπρακτέο για διαγραφή όταν ο οφειλέτης δεν καταβάλλει συμβατικές πληρωμές άνω των 365 μερών μετά τη λήξη. Όταν τα εισπρακτέα έχουν διαγραφεί, το Συγκρότημα συνεχίζει να ασκεί δραστηριότητες επιβολής της νομοθεσίας για να προσπαθήσει να ανακτήσει την οφειλόμενη απαίτηση. Όταν πραγματοποιούνται ανακτήσεις, αυτές αναγνωρίζονται στα αποτελέσματα.

Το Συγκρότημα χρησιμοποιεί τρεις κατηγορίες για άλλα χρηματοοικονομικά εισπρακτέα και ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα που αντικατοπτρίζουν τον πιστωτικό τους κίνδυνο και τον τρόπο με τον οποίο καθορίζεται η πρόβλεψη για ζημία για καθεμία από αυτές τις κατηγορίες. Αυτές οι εσωτερικές αξιολογήσεις πιστωτικού κινδύνου ευθυγραμμίζονται, εκεί όπου είναι δυνατό, με εξωτερικές εταιρείες πιστοληπτικής αξιολόγησης, όπως το Standard and Poor, η Moody's και η Fitch.

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2019 (συνέχεια)

Μια σύνοψη των υποθέσεων που υποστηρίζουν το αναμενόμενο μοντέλο της πιστωτικής ζημίας του Συγκροτήματος έχει ως εξής:

Κατηγορία	Ορισμός του Συγκροτήματος ανά κατηγορία	Βάση για την αναγνώριση της αναμενόμενης πρόβλεψης για πιστωτικές ζημιές	Βάση υπολογισμού των εισοδημάτων από τόκους
Εξυπηρετούμενο	Οι αντισυμβαλλομένοι έχουν χαμηλό κίνδυνο αθέτησης υποχρεώσεων και ισχυρή ικανότητα κάλυψης των συμβατικών ταμειακών ροών.	Στάδιο 1: 12 μήνες αναμενόμενες ζημιές. Όταν ο αναμενόμενος χρόνος ζωής ενός περιουσιακού στοιχείου είναι μικρότερος από 12 μήνες, οι αναμενόμενες ζημιές επιμετρώνται στην αναμενόμενη διάρκεια ζωής του.	Μικτή λογιστική αξία.
Υπο-εξυπηρετούμενο	Αντισυμβαλλόμενοι για τους οποίους υπάρχει σημαντική αύξηση του πιστωτικού κινδύνου, δεδομένου ότι η σημαντική αύξηση του πιστωτικού κινδύνου τεκμηριώνεται εάν οι τόκοι ή / και οι αποπληρωμές κεφαλαίου παρουσίασαν 30 ημέρες καθυστέρηση (βλέπετε πιο πάνω λεπτομέρειες).	Στάδιο 2: Αναμενόμενες ζημιές καθ' όλη τη διάρκεια ζωής.	Μικτή λογιστική αξία.
Μη εξυπηρετούμενο	Οι αποπληρωμές τόκων ή/και κεφαλαίου είναι σε 90 ημέρες καθυστέρηση.	Στάδιο 3: Ζημιές καθ' όλη τη διάρκεια ζωής	Αποσβεσμένη λογιστική αξία (καθαρή από πιστωτική απομείωση).
Διαγραφή	Οι αποπληρωμές τόκων ή / και κεφαλαίων είναι σε 365 ημέρες καθυστέρηση και δεν υπάρχει εύλογη προσδοκόμενη ανάκτηση.	Διαγραφή περιουσιακού στοιχείου.	Κανένα.

Το Συγκρότημα δεν έχει χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία τα οποία υπόκεινται στις απαιτήσεις απομείωσης του ΔΠΧΑ 9 και τα οποία έχουν τροποποιήσει τις συμβατικές ταμειακές τους ροές.

Κατά τη διάρκεια των άλλων χρηματοοικονομικών εισπρακτέων και ταμειακών διαθεσίμων και ισοδύναμων, η επιχείρηση υπολογίζει τον πιστωτικό κίνδυνο, προβλέποντας κατάλληλα τις αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές σε χρονική βάση. Κατά τον υπολογισμό των αναμενόμενων ποσοστών πιστωτικών ζημιών, το Συγκρότημα εξετάζει τα ιστορικά ποσοστά ζημιών για κάθε κατηγορία των πιο πάνω χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων και προσαρμόζει τα μακροοικονομικά στοιχεία που αφορούν για το μέλλον. Για τα ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα, έχει χρησιμοποιηθεί η παραδοχή ότι, σε περίπτωση αθέτησης το ποσοστό ζημίας θα ανέρχεται σε 45%.

Το Συγκρότημα αναγνωρίζει πιστωτικές ζημιές έναντι

άλλων χρηματοοικονομικών εισπρακτέων και των ταμειακών διαθεσίμων και ισοδύναμων. Οι ακόλουθοι πίνακες περιλαμβάνουν την ανάλυση της έκθεσης σε πιστωτικό κίνδυνο κάθε κατηγορίας χρηματοπιστωτικών μέσων για τα οποία αναγνωρίζεται αναμενόμενη πιστωτική ζημιά.

Βραχυπρόθεσμες τραπεζικές καταθέσεις

Τα μικτά λογιστικά ποσά που ακολουθούν, αντιπροσωπεύουν τη μέγιστη έκθεση του Συγκροτήματος σε πιστωτικό κίνδυνο για βραχυπρόθεσμες τραπεζικές καταθέσεις στις 31 Δεκεμβρίου 2019 και 31 Δεκεμβρίου 2018:

Εσωτερική πιστοληπτική αξιολόγηση	Εξωτερική πιστοληπτική αξιολόγηση	2019 €000	2018 €000
Εξυπηρετούμενο	BBB-B	75.840	28.607
Εξυπηρετούμενο	CCC-C	57.520	83.831
Εξυπηρετούμενο	Χωρίς αξιολόγηση	203.475	250.348
Σύνολο βραχυπρόθεσμων καταθέσεων		336.835	362.786

Δεν σημειώθηκαν σημαντικές αλλαγές στις τεχνικές εκτίμησης ή στις υποθέσεις κατά την περίοδο αναφοράς.

Οι προβλέψεις ζημίας για βραχυπρόθεσμες τραπεζικές καταθέσεις στις 31 Δεκεμβρίου 2018 και 31 Δεκεμβρίου 2019 συγκρίνονται με τις αρχικές προβλέψεις ζημίας ως εξής:

	Στάδιο 1 Εξυπηρετούμενο €000	Σύνολο €000
Αρχικό ποσό την 1η Ιανουαρίου 2018	(7.669)	(7.669)
Μεταβολές στις βραχυπρόθεσμες τραπεζικές καταθέσεις	2.520	2.520
Πρόβλεψη ζημίας στις 31 Δεκεμβρίου 2018	(5.149)	(5.149)
Μεταβολές στις βραχυπρόθεσμες τραπεζικές καταθέσεις	2.393	2.393
Πρόβλεψη ζημίας στις 31 Δεκεμβρίου 2019	(2.756)	(2.756)

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2019 (συνέχεια)

Μετρητά και μετρητά στην τράπεζα

κίνδυνο για μετρητά και μετρητά στην τράπεζα στις 31 Δεκεμβρίου 2019 και 31 Δεκεμβρίου 2018:

Τα μικτά λογιστικά ποσά που ακολουθούν αντιπροσωπεύουν τη μέγιστη έκθεση του Συγκροτήματος σε πιστωτικό

Εσωτερική πιστοληπτική αξιολόγηση	Εξωτερική πιστοληπτική αξιολόγηση	2019 €000	2018 €000
Εξυπηρετούμενο	BBB-B	634	815
Εξυπηρετούμενο	CCC-C	46.641	42.100
Εξυπηρετούμενο	Χωρίς αξιολόγηση	61.602	2.231
Σύνολο⁽¹⁾		108.877	45.146

¹Το υπόλοιπο του στοιχείου της ενοποιημένης κατάστασης οικονομικής θέσης μετρητά και μετρητά στην τράπεζα είναι μετρητά στο ταμείο.

Δεν σημειώθηκαν σημαντικές αλλαγές στις τεχνικές εκτίμησης ή στις υποθέσεις κατά την περίοδο αναφοράς.

Οι προβλέψεις ζημιάς για μετρητά και μετρητά στην τράπεζα στις 31 Δεκεμβρίου 2018 και 31 Δεκεμβρίου 2019 συγκρίνονται με τις αρχικές προβλέψεις ζημιάς ως εξής:

	Στάδιο 1 Εξυπηρετούμενο €000	Σύνολο €000
Αρχικό ποσό την 1η Ιανουαρίου 2018	(15)	(15)
Μεταβολές στα μετρητά και μετρητά στην τράπεζα	(3)	(3)
Πρόβλεψη ζημιάς στις 31 Δεκεμβρίου 2018	(18)	(18)
Μεταβολές στα μετρητά και μετρητά στην τράπεζα	(24)	(24)
Πρόβλεψη ζημιάς στις 31 Δεκεμβρίου 2019	(42)	(42)

Άλλα χρηματοοικονομικά εισπρακτέα

κίνδυνο για τα άλλα χρηματοοικονομικά εισπρακτέα στις 31 Δεκεμβρίου 2019 και 31 Δεκεμβρίου 2018:

Τα μικτά λογιστικά ποσά που ακολουθούν αντιπροσωπεύουν τη μέγιστη έκθεση του Συγκροτήματος σε πιστωτικό

Εσωτερική πιστοληπτική ικανότητα	2019 €000	2018 €000
Εξυπηρετούμενο	25.248	15.348
Υπό εξυπηρετούμενο	-	-
Μη Εξυπηρετούμενο	75	75
Σύνολο άλλων χρηματοοικονομικών εισπρακτέων	25.323	15.423

Οι προβλέψεις ζημιάς για τα άλλα χρηματοοικονομικά εισπρακτέα στις 31 Δεκεμβρίου 2018 και 31 Δεκεμβρίου

2019 συγκρίνονται με τις αρχικές προβλέψεις ζημιάς ως εξής:

	Στάδιο 1 Εξυπηρετούμενο €000	Στάδιο 3 Μη εξυπηρετούμενο €000	Σύνολο €000
Αρχικό ποσό την 1^η Ιανουαρίου 2018	(162)	(75)	(237)
Μεταβολές στα άλλα χρηματοοικονομικά εισπρακτέα	(94)	-	(94)
Πρόβλεψη ζημιάς στις 31 Δεκεμβρίου 2018	(256)	(75)	(331)
Μεταβολές στα άλλα χρηματοοικονομικά εισπρακτέα	33	-	33
Πρόβλεψη ζημιάς στις 31 Δεκεμβρίου 2019	(223)	(75)	(298)

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2019 (συνέχεια)

(iii). Καθαρά κέρδη απομείωσης χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων που αναγνωρίζονται στα αποτελέσματα

Κατά τη διάρκεια του έτους, τα ακόλουθα κέρδη αναγνωρίστηκαν στα αποτελέσματα σε σχέση με τα απομειωμένα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία:

Απομείωση ζημιών	2019 €000	2018 €000
Μεταβολή της ζημιάς απομείωσης για εμπορικά εισπρακτέα	761	361
Μείωση / (αύξηση) ζημιάς για άλλα χρηματοοικονομικά εισπρακτέα	33	(94)
Μείωση ζημιάς για ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα	2.369	2.517
Καθαρά κέρδη απομείωσης στα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία	3.163	2.784

• Κίνδυνος ρευστότητας

Ο κίνδυνος ρευστότητας είναι ο κίνδυνος που προκύπτει όταν οι λήξεις των στοιχείων ενεργητικού και υποχρεώσεων δεν συμπίπτουν. Όταν οι λήξεις δεν συμπίπτουν, η αποδοτικότητα μπορεί να αυξηθεί αλλά ταυτόχρονα μπορεί να αυξηθεί ο κίνδυνος ζημιών.

Ο πιο κάτω πίνακας αναλύει τις χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις του Συγκροτήματος σε σχετικές κατηγορίες λήξεων, με βάση την εναπομένουσα περίοδο κατά την ημερομηνία αναφοράς μέχρι την ημερομηνία λήξης του συμβολαίου. Τα ποσά που παρουσιάζονται στον πίνακα είναι οι συμβατικές μη προεξοφλημένες ταμειακές ροές. Υπόλοιπα με λήξη εντός 12 μηνών ισούνται με τις λογιστικές τους αξίες αφού η επίδραση της προεξόφλησης δεν είναι σημαντική.

	Λιγότερο από έναν χρόνο €000	Από ένα μέχρι δύο χρόνια €000	Από δύο μέχρι πέντε χρόνια €000	Πάνω από πέντε χρόνια €000
Στις 31 Δεκεμβρίου 2018				
Δανεισμός (κεφάλαιο και τόκος)	40.680	39.946	106.643	165.132
Εμπορικοί και άλλοι πιστωτές*	138.116	-	-	-
	<u>178.796</u>	<u>39.946</u>	<u>106.643</u>	<u>165.132</u>
Στις 31 Δεκεμβρίου 2019				
Δανεισμός (κεφάλαιο και τόκος)	37.389	40.277	92.790	138.513
Εμπορικοί και άλλοι πιστωτές*	144.555	-	-	-
Υποχρεώσεις χρηματοδοτικών μισθώσεων	574	320	844	11.114
	<u>182.518</u>	<u>40.597</u>	<u>93.634</u>	<u>149.627</u>

*Εκτός από υποχρεώσεις που προβλέπονται από το Νόμο και αναβαλλόμενα έσοδα.

Το Συγκρότημα εφαρμόζει διαδικασίες με σκοπό την ελαχιστοποίηση τέτοιων ζημιών όπως τη διατήρηση ικανοποιητικών ποσών μετρητών και άλλων στοιχείων ενεργητικού με υψηλή ρευστότητα και με το να διατηρεί ένα ικανοποιητικό ποσό σε δεσμευμένες πιστωτικές διευκολύνσεις.

(ii) Διαχείριση κεφαλαιοοικονομικού κινδύνου

Οι επιδιώξεις του Συγκροτήματος όταν διαχειρίζεται κεφάλαια είναι η διασφάλιση της ικανότητας του Συγκροτήματος να συνεχίσει ως δρώσα λειτουργική μονάδα και να διατηρήσει την καταλληλότερη κεφαλαιουχική δομή για να μειώσει το κόστος κεφαλαίου.

Το Συγκρότημα παρακολουθεί το κεφάλαιο στη βάση της σχέσης του δανεισμού ως προς το σύνολο των απασχολούμενων κεφαλαίων. Η σχέση αυτή υπολογίζεται ως ο καθαρός δανεισμός διαιρούμενος με το συνολικό κεφάλαιο. Ο καθαρός δανεισμός υπολογίζεται ως το σύνολο δανεισμού (περιλαμβανομένου 'βραχυπρόθεσμου και μη βραχυπρόθεσμου δανεισμού' όπως παρουσιάζεται

στην ενοποιημένη κατάσταση οικονομικής θέσης) μείον βραχυπρόθεσμες τραπεζικές καταθέσεις και μετρητά και μετρητά στην τράπεζα. Το συνολικό κεφάλαιο υπολογίζεται ως 'ίδια κεφάλαια' (Αποθεματικά και Αναβαλλόμενα έσοδα όπως παρουσιάζονται στην ενοποιημένη κατάσταση οικονομικής θέσης) προσθέτοντας τον καθαρό δανεισμό.

Κατά τη διάρκεια του 2019, η στρατηγική του Συγκροτήματος, η οποία δεν είχε διαφοροποιηθεί από το 2018, ήταν η διατήρηση σχέσης δανεισμού προς το σύνολο απασχολούμενων κεφαλαίων μεταξύ 0% και 10%. Η σχέση δανεισμού προς το σύνολο απασχολούμενων κεφαλαίων στις 31 Δεκεμβρίου 2019 και 2018 ήταν ως εξής:

	2019 €000	2018 €000
Σύνολο δανεισμού (Σημ. 22)	262.683	299.817
Μείον: Βραχυπρόθεσμες τραπεζικές καταθέσεις (Σημ. 21)	(334.078)	(357.637)
Μείον: Μετρητά και μετρητά στην τράπεζα (Σημ. 21)	(110.251)	(46.600)
Καθαρός δανεισμός	(181.646)	(104.420)
Σύνολο ιδίων κεφαλαίων	1.494.039	1.568.261
Σύνολο κεφαλαίου όπως καθορίστηκε από το Συγκρότημα	1.312.393	1.463.841
Σχέση καθαρού δανεισμού προς το σύνολο απασχολούμενων κεφαλαίων	(14)%	(7)%

Η μείωση της σχέσης δανεισμού προς το σύνολο απασχολούμενων κεφαλαίων κατά το 2019 από (7)% σε (14)% ήταν κυρίως αποτέλεσμα της υιοθέτησης του ΔΠΧΑ 16 Μισθώσεις. Ο καθαρός δανεισμός και τα μικτά

περιουσιακά στοιχεία αυξήθηκαν μετά την αναγνώριση των περιουσιακών στοιχείων με δικαίωμα χρήσης και των υποχρεώσεων από μισθώσεις την 1η Ιανουαρίου 2019. Αποταθείτε στη σημείωση 3 για περαιτέρω πληροφορίες.

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2019 (συνέχεια)

(iii) Εκτίμηση δίκαιων αξιών

Οι εύλογες αξίες των χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού και υποχρεώσεων του Συγκροτήματος είναι περίπου οι ίδιες όπως και τα ποσά που παρουσιάζονται στην κατάσταση οικονομικής θέσης.

Ο πιο κάτω πίνακας αναλύει τα χρηματοοικονομικά μέσα που αποτιμούνται στην ενοποιημένη κατάσταση οικονομικής θέσης σε δίκαιη αξία, με βάση τις μεθόδους εκτίμησης. Τα διάφορα επίπεδα έχουν προσδιοριστεί ως εξής:

- Χρηματιστηριακές τιμές (μη προσαρμοσμένες) σε ενεργείς αγορές για πανομοιότυπα περιουσιακά στοιχεία ή υποχρεώσεις (Επίπεδο 1).
- Στοιχεία εισαγωγής εκτός από χρηματιστηριακές τιμές τίτλων που περιλαμβάνονται στο Επίπεδο 1, οι οποίες είναι παρατηρήσιμες για το περιουσιακό στοιχείο ή την υποχρέωση, είτε άμεσα (δηλαδή ως τιμές) ή έμμεσα (δηλαδή που προέρχονται από τιμές) (Επίπεδο 2).
- Τα στοιχεία εισαγωγής για το περιουσιακό στοιχείο δεν βασίζονται σε παρατηρήσιμα δεδομένα της αγοράς (δηλαδή μη παρατηρήσιμα στοιχεία εισαγωγής) (Επίπεδο 3).

	Επίπεδο 1 2019 €000	Επίπεδο 1 2018 €000
Περιουσιακά στοιχεία		
Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία που επιμετρούνται σε δίκαιη αξία μέσω των αποτελεσμάτων: - Εμπορικοί τίτλοι	272	351
Σύνολο χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων υπολογισμένα σε δίκαιη αξία	272	351

Η δίκαιη αξία των χρηματοοικονομικών μέσων που εμπορεύονται σε ενεργείς αγορές βασίζεται στις χρηματιστηριακές τιμές την ημερομηνία της οικονομικής θέσης. Μια αγορά θεωρείται ως ενεργή, εάν οι χρηματιστηριακές τιμές είναι άμεσα και τακτικά διαθέσιμες από ένα χρηματιστήριο, έμπορο, χρηματιστή, βιομηχανικό όμιλο, υπηρεσία εκτίμησης, ή εποπτική υπηρεσία, και εκείνες οι τιμές αντιπροσωπεύουν πραγματικές και συχνές συναλλαγές αγοράς σε καθαρά εμπορική βάση. Η χρηματιστηριακή τιμή που χρησιμοποιείται για τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία που κατέχει το Συγκρότημα είναι η τρέχουσα τιμή προσφοράς. Αυτά τα μέσα περιλαμβάνονται στο Επίπεδο 1. Τα μέσα που περιλαμβάνονται στο Επίπεδο 1 περιλαμβάνουν κυρίως επενδύσεις σε μετοχές που είναι εισηγμένες στο Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου και ταξινομούνται ως εμπορικοί τίτλοι.

Η δίκαιη αξία των χρηματοοικονομικών μέσων που δεν εμπορεύονται σε ενεργή αγορά (για παράδειγμα, μετοχικοί τίτλοι που δεν είναι εισηγμένοι σε χρηματιστήριο) καθορίζεται χρησιμοποιώντας μεθόδους αποτίμησης. Αυτές οι μέθοδοι αποτίμησης μεγιστοποιούν τη χρήση παρατηρήσιμων δεδομένων της αγοράς, που είναι διαθέσιμα, και βασίζονται όσο το δυνατό λιγότερο σε

εκτιμήσεις που σχετίζονται άμεσα με την οντότητα. Εάν όλα τα βασικά δεδομένα που χρειάζονται στον καθορισμό της δίκαιης αξίας ενός μέσου είναι παρατηρήσιμα, το μέσο αυτό περιλαμβάνεται στο Επίπεδο 2.

Εάν ένα ή περισσότερα από τα βασικά δεδομένα δεν βασίζονται σε παρατηρήσιμα γεγονότα της αγοράς, το μέσο περιλαμβάνεται στο Επίπεδο 3.

Συγκεκριμένες μέθοδοι αποτίμησης που χρησιμοποιούνται στην εκτίμηση της δίκαιης αξίας των χρηματοοικονομικών μέσων περιλαμβάνουν:

- Χρηματιστηριακές τιμές αγοράς ή προσφερόμενες τιμές από έμπορο για παρόμοια μέσα.
- Προσαρμοσμένα συγκρίσιμα πολλαπλάσια τιμών προς λογιστική αξία.
- Άλλες τεχνικές όπως ανάλυση προεξοφλημένων ταμειακών ροών.

Οι λογιστικοί υπολογισμοί και εκτιμήσεις αξιολογούνται σε συνεχή βάση και βασίζονται στην ιστορική εμπειρία και σε παράγοντες, συμπεριλαμβανομένων προσδοκιών σχετικά με μελλοντικά γεγονότα που πιστεύεται ότι είναι λογικά υπό τις περιστάσεις.

7. Σημαντικές λογιστικές εκτιμήσεις και άσκηση κρίσης

Η ετοιμασία των οικονομικών καταστάσεων σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς απαιτεί από τη Διεύθυνση, την άσκηση κρίσης, τη διατύπωση εκτιμήσεων και παραδοχών του Συγκροτήματος οι οποίες επηρεάζουν την εφαρμογή των λογιστικών πολιτικών και των υπό αναφορά ποσών στοιχείων ενεργητικού και υποχρεώσεων, εσόδων και εξόδων. Οι εκτιμήσεις και οι υποστηρίζουσες παραδοχές βασίζονται στην ιστορική εμπειρία και σε διάφορους άλλους παράγοντες οι οποίοι πιστεύεται ότι είναι λογικοί υπό τις περιστάσεις. Τα πραγματικά αποτελέσματα μπορεί να διαφέρουν από αυτές τις εκτιμήσεις.

Οι εκτιμήσεις και υποστηρίζουσες παραδοχές αναθεωρούνται σε συνεχή βάση. Αναθεωρήσεις σε λογιστικές εκτιμήσεις αναγνωρίζονται στην περίοδο κατά την οποία η εκτίμηση αναθεωρείται αν η αναθεώρηση επηρεάζει μόνο αυτή την περίοδο ή την περίοδο της αναθεώρησης και μελλοντικές περιόδους αν η αναθεώρηση επηρεάζει τόσο την τρέχουσα όσο και μελλοντικές περιόδους.

Το Συγκρότημα κάνει υπολογισμούς και παραδοχές σε σχέση με το μέλλον. Ως αποτέλεσμα οι λογιστικοί υπολογισμοί σπανίως συμπίπτουν με τα πραγματικά αποτελέσματα. Οι υπολογισμοί και οι παραδοχές που πιθανόν να προκαλέσουν ουσιώδεις αναπροσαρμογές στη λογιστική αξία περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων κατά το επόμενο οικονομικό έτος παρουσιάζονται πιο κάτω:

(i) Απομείωση χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων

Η πρόβλεψη ζημιάς για τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία βασίζεται σε παραδοχές σχετικά με τους κινδύνους αθέτησης και των αναμενόμενων ζημιών. Το Συγκρότημα χρησιμοποιεί κρίση για να κάνει αυτές τις υποθέσεις και να επιλέξει τις εισροές για τον υπολογισμό της απομείωσης, με βάση το ιστορικό του Συγκροτήματος στο παρελθόν, τις υπάρχουσες συνθήκες της αγοράς καθώς και εκτιμήσεις των μελλοντικών εκτιμήσεων στο τέλος κάθε περιόδου αναφοράς. Λεπτομέρειες σχετικά με τις βασικές παραδοχές και τις εισροές που χρησιμοποιήθηκαν παρατίθενται στη σημείωση 6 Πιστωτικός κίνδυνος.

Μια αύξηση ή μείωση στο ποσοστό ζημιάς σε περίπτωση αθέτησης κατά 1% σε σύγκριση με το ποσοστό ζημιάς σε περίπτωση αθέτησης που χρησιμοποιήθηκε στις εκτιμήσεις ΑΠΖ που υπολογίστηκαν για τα ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα στις 31 Δεκεμβρίου 2019 και

31 Δεκεμβρίου 2018, θα είχε ως αποτέλεσμα την αύξηση ή μείωση των επιδομάτων της πιστωτικής ζημιάς κατά €62.195 και €115.000 αντίστοιχα.

(ii) Αναβαλλόμενα έσοδα

Το Συγκρότημα δέχεται αιτήσεις από ιδιώτες και εταιρείες που επιθυμούν την επέκταση του δικτύου σε περιοχές που δεν καλύπτονται από το υφιστάμενο δίκτυο. Περαιτέρω το Συγκρότημα δέχεται αιτήσεις για παραχώρηση επιπρόσθετου φορτίου από δίκτυο που το Συγκρότημα έχει ήδη κατασκευάσει. Και στις δύο περιπτώσεις το Συγκρότημα χρεώνει, βάσει σχετικής Ρυθμιστικής Απόφασης, τους αιτητές με το κόστος κατασκευής, το οποίο καταβάλλεται από τους αιτητές πριν την διεξαγωγή της σχετικής εργασίας. Η Διοίκηση του Συγκροτήματος αξιολόγησε πως οι εν λόγω συμφωνίες δεν περιέχουν σημαντική χρηματοδότηση, εφόσον η καταβολή του τιμήματος από τους αιτητές πριν τη διεξαγωγή της σχετικής εργασίας, διέπεται από τη σχετική Ρυθμιστική Απόφαση. Τα περιουσιακά στοιχεία παραμένουν υπό τον έλεγχο του Συγκροτήματος, το οποίο ενεργεί όλες τις απαραίτητες δαπάνες για επιδιορθώσεις και συντήρηση. Το κόστος κατασκευής αναγνωρίζεται στα ακίνητα, εγκαταστάσεις και εξοπλισμό.

Το γεγονός ότι το κόστος ανακτάται από τους αιτητές έχει ως αποτέλεσμα να μην χρειάζεται να ανακτηθεί μέσω των διατιμήσεων ηλεκτρικού ρεύματος από τους καταναλωτές. Σε αντίθετη περίπτωση το κόστος αυτό θα συμπεριλαμβανόταν στις διατιμήσεις και οι καταναλωτές θα χρεώνονταν για την κατανάλωση ηλεκτρικού ρεύματος με ψηλότερη τιμή. Όλοι οι αιτητές για επέκταση δικτύου, επιβαρύνονται με κεφαλαιουχική συνεισφορά και όλοι οι καταναλωτές χρεώνονται με τις ίδιες διατιμήσεις.

Οι αιτητές εξασφαλίζουν το δικαίωμα διαρκούς πρόσβασης στο δίκτυο για απεριόριστο χρονικό διάστημα. Το Συγκρότημα δεσμεύεται να παρέχει πρόσβαση για απεριόριστο χρονικό διάστημα. Οι κεφαλαιουχικές συνεισφορές αντιπροσωπεύουν το τίμημα για συνεχή υπηρεσία και ως εκ τούτου τα έσοδα παρουσιάζονται ως αναβαλλόμενα έσοδα και μεταφέρονται σταδιακά στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων περίοδο ταυτόσημη με αυτή των περιουσιακών στοιχείων που έχει κατασκευάσει / αποκτήσει για αυτό τον σκοπό, και που έχουν μέσο όρο ζωής 33 1/3 έτη. Το διάστημα αυτό θεωρείται λογική προσέγγιση του υπολογισμού της περιόδου της πελατειακής σχέσης.

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2019 (συνέχεια)

(iii) Φορολογία

Για τον προσδιορισμό της πρόβλεψης για εταιρικό φόρο απαιτούνται σημαντικές εκτιμήσεις. Για συγκεκριμένες συναλλαγές και υπολογισμούς, ο προσδιορισμός της τελικής φορολογίας είναι αβέβαιος. Το Συγκρότημα αναγνωρίζει υποχρεώσεις για προβλεπόμενα φορολογικά ζητήματα με βάση υπολογισμούς για το κατά πόσο θα προκύψει επιπρόσθετη φορολογία. Όπου το τελικό φορολογικό αποτέλεσμα αυτών των ζητημάτων διαφέρει από το ποσό που έχει αρχικά αναγνωριστεί οι διαφορές επηρεάζουν τις τρέχουσες και αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις και υποχρεώσεις στην περίοδο που έγινε ο προσδιορισμός.

Αν το τελικό αποτέλεσμα είχε 10% διαφορά από τους υπολογισμούς της Διεύθυνσης το Συγκρότημα θα έπρεπε να αυξήσει τις τρέχουσες φορολογικές υποχρεώσεις κατά €314.656 (2018: €181.400) αν το τελικό αποτέλεσμα δεν ήταν ευνοϊκό.

(iv) Σχέδιο αφυπηρέτησης καθορισμένου ωφελήματος

Η παρούσα αξία της υποχρέωσης του σχεδίου αφυπηρέτησης εξαρτάται από διάφορους παράγοντες που καθορίζονται στη βάση αναλογιστικής μελέτης με τη χρησιμοποίηση διάφορων παραδοχών. Οι παραδοχές και εκτιμήσεις που χρησιμοποιούνται στον καθορισμό του συνταξιοδοτικού κόστους και της υποχρέωσης / περιουσιακού στοιχείου περιλαμβάνουν το προεξοφλητικό επιτόκιο, την αναμενόμενη αύξηση μισθών και συντάξεων. Τέτοιες παραδοχές και εκτιμήσεις υπόκεινται σε σημαντική αβεβαιότητα λόγω της μακροπρόθεσμης φύσης του Σχεδίου.

(v) Καθορισμός της διάρκειας μίσθωσης

Κατά τον καθορισμό της διάρκειας μίσθωσης, η Διεύθυνση εξετάζει όλα τα γεγονότα και τις περιστάσεις που

δημιουργούν ένα οικονομικό κίνητρο για να ασκήσει μια επιλογή επέκτασης ή να μην ασκήσει μια επιλογή τερματισμού. Οι επιλογές επέκτασης (ή οι περίοδοι μετά τις επιλογές τερματισμού) περιλαμβάνονται στη μίσθωση, εάν η μίσθωση είναι εύλογα βέβαιο ότι θα παραταθεί (ή δεν θα τερματιστεί).

Για τις μισθώσεις γης για υποσταθμούς, που αποτελούν τη συντριπτική πλειοψηφία των συμβάσεων μίσθωσης, δεδομένης και της αναγκαιότητας των υποσταθμών, η επιλογή ανανέωσης της μίσθωσης για μια επιπρόσθετη περίοδο, αντίστοιχη με την αρχική διάρκεια της σύμβασης, θεωρείται εύλογα βέβαιη. Επιλογές ανανέωσης οι οποίες εκτείνονται πέραν των 66 ετών, δεν λαμβάνονται υπόψη καθότι κρίνεται ότι δεν μπορεί να θεωρείται εύλογα βέβαιο ότι θα εξασκηθούν.

Την 1η Ιανουαρίου 2019 και την 31η Δεκεμβρίου 2019, πιθανές μελλοντικές ταμειακές εκροές €12.000 και €12.000, αντίστοιχα, δεν έχουν συμπεριληφθεί στην υποχρέωση της μίσθωσης επειδή δεν είναι εύλογα βέβαιο ότι οι μισθώσεις θα επεκταθούν (ή δεν θα τερματιστούν).

Η περίοδος μίσθωσης επανεκτιμάται αν μια επιλογή ασκείται (ή δεν ασκείται) ή το Συγκρότημα υποχρεούται να ασκήσει (ή να μην ασκήσει) την επιλογή. Η εκτίμηση της εύλογης βεβαιότητας αναθεωρείται μόνο εάν συμβεί ένα σημαντικό συμβάν ή μια σημαντική μεταβολή των συνθηκών, η οποία επηρεάζει την εκτίμηση αυτή και βρίσκεται υπό τον έλεγχο του μισθωτή. Κατά τη διάρκεια του τρέχοντος οικονομικού έτους, η χρηματοοικονομική επίδραση της αναθεώρησης των όρων μίσθωσης για να αντικατοπτριστεί η επίδραση της άσκησης των δικαιωμάτων επέκτασης και τερματισμού ήταν η αύξηση των υποχρεώσεων από μισθώσεις και των περιουσιακών στοιχείων με δικαίωμα χρήσης κατά €7.447 χιλιάδες.

8. Εισόδημα

Απομείωση ζημιών	2019 €000	2018 €000
Πωλήσεις ηλεκτρικής ενέργειας	774.570	723.622
Έσοδα αφαλάτωσης	13.685	15.480
Κεφαλαιουχικές συνεισφορές καταναλωτών	23.014	22.541
Έσοδα επανασύνδεσης	1.699	1.547
Άλλο εισόδημα	3.492	4.864
Αντικατάσταση / συντήρηση οδικού φωτισμού	3.497	42
Συνολικό εισόδημα	819.957	768.096

Οι πωλήσεις ηλεκτρικής ενέργειας δεν περιλαμβάνουν την κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας που παρέχεται σε Τουρκοκυπρίους σε μη ελεγχόμενες από την Δημοκρατία

περιοχές. Η μη τιμολογηθείσα ηλεκτρική ενέργεια υπολογιζόμενη με ειδική τιμή, ανέρχεται σε €572.000 (2018: €467.000).

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2019 (συνέχεια)

9. Άλλα λειτουργικά έσοδα - καθαρά

	2019 €000	2018 €000
Έσοδα από παραχώρηση τηλεπικοινωνιακής υποδομής	1.697	1.588
Αποζημίωση από ασφαλιστική εταιρεία	6.454	6.031
Έσοδα από ΔΣΜΚ	3.686	3.757
Κέρδος από πώληση επενδύσεων σε θυγατρικές εταιρείες	-	6
Διάφορα έσοδα	3.849	3.044
Πιστωτικοί τόκοι που υπολογίζονται με βάση το πραγματικό επιτόκιο από χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία σε αποσβεσμένο κόστος:		
Τόκοι από τράπεζες	1.775	4.000
Άλλοι	528	606
	17.989	19.032

10. Άλλες (ζημιές) / έσοδα - καθαρά

	2019 €000	2018 €000
Ακίνητα, εγκαταστάσεις και εξοπλισμός (Σημ. 15):		
(Ζημιά) / κέρδος από πωλήσεις	(112)	269
Χρέωση για απομείωση στην αξία των ακινήτων, εγκαταστάσεων και εξοπλισμού	(863)	-
Ζημιές δίκαιων αξιών σε χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία που αποτιμούνται σε δίκαιη αξία μέσω των αποτελεσμάτων	(79)	(206)
	(1.054)	63

11. Λειτουργικά έξοδα

	2019 €000	2018 €000
Καύσιμα	417.387	415.703
Αγορά ηλεκτρικής ενέργειας από τρίτους	43.792	37.865
Κόστος δικαιωμάτων εκπομπής θερμοκηπιακών αερίων	67.020	38.474
Σύνδρομη ΚΟΔΑΠ	5.366	5.297
Μισθοί και εργοδοτικές εισφορές (Σημ. 12)	87.759	87.992
Αποσβέσεις ακινήτων, εγκαταστάσεων και εξοπλισμού (Σημ. 15)	98.407	98.136
Αποσβέσεις περιουσιακών στοιχείων με δικαίωμα χρήσης (Σημ. 16)	511	-
Επισκευές και συντήρηση	20.239	25.055
Έξοδα έργων αντικατάστασης / συντήρησης οδικού φωτισμού	4.405	592
Αμοιβή ανεξάρτητων ελεγκτών για τον υποχρεωτικό έλεγχο των ετήσιων λογαριασμών	66	68
Έξοδα ενοικίασης	30	689
Πρόβλεψη απομείωσης αποθεμάτων	910	900
Διαγραφή αποθεμάτων	-	741
Διαγραφή επισφαλών χρεών	363	(91)
Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας Κύπρου	1.873	1.906
Τέλος Διαχειριστή Συστήματος Μεταφοράς Κύπρου	7.063	6.645
Μεταφορικά	2.673	2.353
Ασφάλιστρα	3.618	3.491
Τηλεφωνικά και ταχυδρομικά	1.681	1.603
Ηλεκτρισμός, καθαριότητα και νερό	1.778	1.865
Άλλα έξοδα	16.425	15.092
Σύνολο εξόδων	781.366	744.376

Οι συνολικές αμοιβές που χρεώθηκαν από το νόμιμο ελεγκτικό γραφείο της Αρχής για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2019 για υπηρεσίες φορολογικών

συμβούλων ανήλθαν σε € (2018: €7.900) και για λοιπές μη ελεγκτικές υπηρεσίες ανήλθαν σε €217.388 (2018: €162.800).

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2019 (συνέχεια)

12. Κόστος προσωπικού

	2019 €000	2018 €000
Μισθοί	72.738	68.576
Κοινωνικές ασφάλισεις και άλλα κόστη	10.696	8.568
Ταμείο κοινωνικής συνοχής	1.484	1.387
Εισφορές σε ταμείο προνοίας	333	-
Συνταξιοδοτικά κόστη - κόστος τρέχοντος έτους	13.310	14.763
Αποκοπή από απολαβές υπαλλήλων*	(1.787)	(1.748)
Άλλα σχέδια καθορισμένης συνεισφοράς	3.699	3.530
	100.473	95.076
Μέσος όρος απασχοληθέντος προσωπικού κατά τη διάρκεια του έτους	2.121	2.055

*Το ποσό αντιπροσωπεύει αποκοπή ποσοστού ίσου με 3% επί των μισθών των υπαλλήλων που καταβάλλεται στο Συγκρότημα για σκοπούς διασφάλισης της βιωσιμότητας του Ταμείου Συντάξεων με βάση το Άρθρο 4 του Νόμου 216(Ι)/2012 και περιλαμβάνεται στις Εισφορές Εργοδότη.

	2019 €000	2018 €000
<i>Το κόστος προσωπικού κατανεμήθηκε ως εξής:</i>		
Κατάσταση συνολικών εισοδημάτων (Σημ. 11):		
Μισθοί και εργοδοτικές εισφορές	87.759	87.992
Ποσό που κεφαλαιοποιήθηκε στο πάγιο ενεργητικό και στις εγκαταστάσεις υπό κατασκευή	12.714	7.084
	100.473	95.076

Σχέδιο Αφυπηρέτησης καθορισμένου ωφελήματος

Τα ποσά που εμφανίζονται στην ενοποιημένη κατάσταση οικονομικής θέσης και στην ενοποιημένη κατάσταση άλλων συνολικών εισοδημάτων του Συγκροτήματος στις 31 Δεκεμβρίου 2019 βασίζονται στην αναλογιστική μελέτη που έγινε στις 31 Δεκεμβρίου 2019 σχετικά με

το σχέδιο αφυπηρέτησης καθορισμένου ωφελήματος. Τα περιουσιακά στοιχεία που χρησιμοποιήθηκαν για σκοπούς της αναλογιστικής εκτίμησης πάρθηκαν από τις οικονομικές καταστάσεις του Ταμείου Συντάξεων και Χορηγημάτων Υπαλλήλων Αρχής Ηλεκτρισμού Κύπρου ("Ταμείο") για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2019.

	2019 €000	2018 €000
Παρούσα αξία υποχρεώσεων	890.495	745.286
Δίκαιη αξία περιουσιακών στοιχείων	(559.960)	(533.092)
Καθαρή υποχρέωση στην ενοποιημένη κατάσταση οικονομικής θέσης	330.535	212.194
Επίπεδο χρηματοδότησης	63%	72%

	2019 €000	2018 €000
Κόστος τρέχουσας υπηρεσίας	9.286	11.417
Καθαρός τόκος	4.024	3.346
Σύνολο καταχωρημένο στο κόστος προσωπικού	13.310	14.763

	2019 €000	2018 €000
Μεταβολές στην καθαρή υποχρέωση καταχωρημένη στην ενοποιημένη κατάσταση οικονομικής θέσης	2019 €000	2018 €000
Καθαρή υποχρέωση κατά την έναρξη του έτους	212.194	187.740
Εισφορές εργοδότη	(12.243)	(13.090)
Σύνολο δαπάνης που αναγνωρίστηκε στον λογαριασμό αποτελεσμάτων	13.310	14.763
Συνολικό ποσό που αναγνωρίζεται στην κατάσταση λοιπών συνολικών (εσόδων) / εξόδων	117.274	22.781
Καθαρή υποχρέωση στο τέλος του έτους	330.535	212.194

	2019 €000	2018 €000
Μεταβολές στην παρούσα αξία των υποχρεώσεων	2019 €000	2018 €000
Παρούσα αξία υποχρέωσης κατά την έναρξη του έτους	745.286	735.745
Κόστος τρέχουσας υπηρεσίας	9.286	11.417
Κόστος τόκου	14.083	13.062
Εισφορές εργαζομένων	1.106	1.084
Παροχές που πληρώθηκαν από το Ταμείο	(26.269)	(24.545)
Προσαρμογές:		
- Αναλογιστική ζημιά - οικονομικές υποθέσεις	146.582	7.625
- Αναλογιστική ζημιά - εμπειρία περιόδου	421	898
Παρούσα αξία υποχρέωσης στο τέλος του έτους	890.495	745.286

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2019 (συνέχεια)

Μεταβολές στην αξία των περιουσιακών στοιχείων	2019 €000	2018 €000
Αξία περιουσιακών στοιχείων στην αρχή του έτους	533.092	548.005
Αναμενόμενη απόδοση των περιουσιακών στοιχείων	10.059	9.716
Εισφορές εργοδότη *	12.243	13.090
Εισφορές εργαζομένων	1.106	1.084
Παροχές που πληρώθηκαν από το Ταμείο	(26.269)	(24.545)
Προσαρμογές:		
Αναλογιστικό κέρδος / (ζημιά)	29.729	(14.258)
Αξία περιουσιακών στοιχείων προγράμματος στο τέλος του έτους	559.960	533.092

*Στις εισφορές εργοδότη περιλαμβάνεται ποσό ύψους €1.755.000 (2018: €1.717.000) που αποκόπηκε με ποσοστό 3% από τους μισθούς των υπαλλήλων για σκοπούς διασφάλισης της βιωσιμότητας του Ταμείου Συντάξεως με βάση το Άρθρο 4 του Νόμου 216(Ι)/2012 και παρουσιάζεται έναντι του κόστους προσωπικού του Συγκροτήματος.

Επαναμετρήσεις:	2019 €000	2018 €000
Ζημιά στην επαναμέτρηση της υποχρέωσης	(147.003)	(8.523)
Διαφορά μεταξύ αναμενόμενης και πραγματικής απόδοσης περιουσιακών στοιχείων	29.729	14.258
Ζημιά προς καταχώρηση στην κατάσταση λοιπών συνολικών εσόδων	(117.274)	(22.781)

Το συσσωρευμένο ποσό που αναγνωρίστηκε στην κατάσταση άλλων συνολικών εισοδημάτων μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 2019 ήταν €353.708.000 έλλειμμα (2018: €236.434.000 έλλειμμα).

Οι κυριότερες υποθέσεις που χρησιμοποιήθηκαν για την αναλογιστική εκτίμηση ήταν:

	2019	2018
Προεξοφλητικός συντελεστής	1,02%	1,91%
Μέση αναμενόμενη απόδοση περιουσιακών στοιχείων	1,02%	1,91%
Ολική αύξηση μισθών	1,25%	1,25%
	(0,75%+0,50%) + κλίμακα για προαγωγές & προσαυξήσεις	(0,75%+0,50%) + κλίμακα για προαγωγές & προσαυξήσεις
Γενική αύξηση μισθών	0,50%	0,50%
Αύξηση συντάξεων κοινωνικών ασφαλίσεων	1,50%	1,50%
Αύξηση συντάξεων	1,00%	1,00%
Αύξηση βασικών ασφαλιστικών αποδοχών	2,00%	2,00%
Πληθωρισμός	1,50%	1,50%
Πίνακες θνησιμότητας	60% του PA90	60% του PA90
Διάρκεια υποχρεώσεων	19,1 χρόνια	17,76 χρόνια

Ο προεξοφλητικός συντελεστής, που βάσει του αναθεωρημένου ΔΛΠ19 είναι ο ίδιος με την μέση αναμενόμενη απόδοση περιουσιακών στοιχείων, εξάχθηκε από την καμπύλη απόδοσης σε ευρώ του δείκτη (composite AA) Bloomberg (2018: (composite AA) iBoxx) με χρονικό ορίζοντα 19,1 χρόνια (2018: 17,76 χρόνια) που είναι και η υπολογισμένη διάρκεια υποχρεώσεων του Σχεδίου.

Οι υποθέσεις αναφορικά με τη μελλοντική θνησιμότητα που έγιναν για το τρέχον έτος βασίζονται στον δημοσιευμένο πίνακα θνησιμότητας PA90 (2018:

PA90). Ο εν λόγω πίνακας μειωμένος κατά 40% είναι αυτός που χρησιμοποιήθηκε για να περιγράψει τα ποσοστά θνησιμότητας των μελών του Σχεδίου μετά την αφυπηρέτηση. Ο μέσος όρος προσδοκώμενης ζωής, σύμφωνα με τον εν λόγω πίνακα, στην ηλικία των 65 (κανονική ηλικία αφυπηρέτησης) είναι για τους άντρες 18,4 χρόνια και για τις γυναίκες 22,2 χρόνια.

Η ευαισθησία της παρούσας αξίας των υποχρεώσεων στις αλλαγές των κυριοτέρων υποθέσεων, κρατώντας τις άλλες υποθέσεις σταθερές, έχει ως ακολούθως:

	2019		2018	
	Αλλαγή	Επίδραση	Αλλαγή	Επίδραση
Προεξοφλητικό επιτόκιο	+0,50%	-8,90%	+0,50%	-8,20%
Προεξοφλητικό επιτόκιο	-0,50%	10,30%	-0,50%	9,40%
Μισθοί	+0,50%	5,70%	+0,50%	5,50%
Μισθοί	-0,50%	-5,30%	-0,50%	-5,00%
Συντάξεις	+0,50%	10,00%	+0,50%	9,30%
Συντάξεις	-0,50%	-9,10%	-0,50%	-8,50%
Προσδόκιμο ζωής	+1 έτος	4,60%	+1 έτος	4,20%
Προσδόκιμο ζωής	-1 έτος	-4,50%	-1 έτος	-4,10%

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2019 (συνέχεια)

Με βάση τις μη ελεγμένες Οικονομικές Καταστάσεις του Ταμείου συντάξεων και χορηγημάτων, τα περιουσιακά στοιχεία του σχεδίου αφυπηρέτησης καθορισμένου ωφελήματος αποτελούνταν από:

	2019 €000	%	2018 €000	%
Ακίνητη περιουσία	29.223	5,20	29.174	5,46
Μετοχές	113.949	20,29	91.434	17,10
Χρεόγραφα - Κυβερνητικά	20.214	3,60	52.419	9,80
Εισπρακτέα	530	0,10	749	0,13
Δάνεια	13.855	2,47	12.349	2,31
Αντισταθμιστικά κεφάλαια	11.985	2,13	11.759	2,20
Αμοιβαία ομολογιακά κεφάλαια	263.035	46,83	209.154	39,11
Μετρητά και αντίστοιχα μετρητών	108.851	19,38	127.746	23,89
	561.642	100,00	534.784	100,00

Το ποσό που παρουσιάζεται πιο πάνω είναι το σύνολο των περιουσιακών στοιχείων πριν την αφαίρεση αποθεματικών και υποχρεώσεων.

του Συγκροτήματος.

Η εκτιμώμενη χρέωση στην κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων για το οικονομικό έτος 2020 βάσει του ΔΛΠ 19 έχει ως ακολούθως:

Το Ταμείο δεν κατείχε οποιαδήποτε χρηματοοικονομικά μέσα, ακίνητη περιουσία ή άλλο περιουσιακό στοιχείο

	2020 €000	2019 €000
Κόστος τρέχουσας απασχόλησης	11.770	9.145
Καθαρός τόκος	3.424	4.172
Σύνολο	15.194	13.317

Η πραγματική χρέωση στην κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων θα παραμείνει άγνωστη έως το τέλος του έτους, όπου οι πιθανές πρόσθετες δαπάνες θα πρέπει να καθοριστούν.

καθορισμένου ωφελήματος για το επόμενο έτος είναι €23.924.719 (2019: €26.265.186).

Οι αναμενόμενες εισφορές προς το σχέδιο αφυπηρέτησης καθορισμένου ωφελήματος για το έτος 2020 είναι €15.247.547 (2019: €13.335.847).

Οι αναμενόμενες παροχές από το σχέδιο αφυπηρέτησης

13. Χρηματοδοτικά έξοδα

	2019 €000	2018 €000
Τόκοι πληρωτέοι:		
Πάνω σε δάνεια	2.887	3.192
Άλλα	300	92
	3.187	3.287
Καθαρά συναλλαγματικά κέρδη	(162)	(894)
	3.025	2.390

	2019 €000	2018 €000
<i>Τα χρηματοδοτικά έξοδα κατανεμήθηκαν ως εξής:</i>		
Ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων	3.025	2.390
	3.025	2.390

14. Φορολογία

	2019 €000	2018 €000
Τρέχουσα φορολογία:		
Εταιρικός φόρος - προηγούμενα έτη	-	1
Εισφορά για την άμυνα	532	1.190
Συνολική τρέχουσα φορολογία	532	1.191
Αναβαλλόμενη Φορολογία (Σημ. 23):		
Δημιουργία και αντιστροφή των προσωρινών διαφορών	7.521	5.288
Συνολική αναβαλλόμενη φορολογία	7.521	5.288
Χρέωση για φορολογία	8.053	6.479

Ο φόρος επί του κέρδους του Συγκροτήματος πριν τη φορολογία διαφέρει από το θεωρητικό ποσό που θα

προέκυπτε χρησιμοποιώντας τα εφαρμόσιμα ποσοστά φορολογίας ως εξής:

	2019 €000	2018 €000
Κέρδος πριν τη φορολογία	55.664	43.204
Φορολογία υπολογιζόμενη με τα εφαρμόσιμα ποσοστά φορολογίας εισοδήματος	6.958	5.401
Φορολογική επίδραση εξόδων που δεν εκπίπτουν για φορολογικούς σκοπούς	1.692	163
Φορολογική επίδραση εσόδων που δεν φορολογούνται	(1.129)	(1.394)
Φόρος - προηγούμενα έτη	-	1
Αναβαλλόμενη φορολογία - προηγούμενα έτη	-	1.118
Εισφορά για την άμυνα	532	1.190
Χρέωση για φορολογία	8.053	6.479

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2019 (συνέχεια)

Ο συντελεστής φόρου εισοδήματος για το Συγκρότημα είναι 12,5%.

Από το φορολογικό έτος 2012, φορολογικές ζημιές μέχρι 5 ετών μπορούν να μεταφερθούν και να χρησιμοποιηθούν έναντι φορολογικών κερδών. Κάτω από ορισμένες προϋποθέσεις τόκοι εισπρακτέοι μπορεί να υπόκεινται σε αμυντική εισφορά με ποσοστό 30%. Σε τέτοιες περιπτώσεις οι τόκοι αυτοί εξαιρούνται από τον φόρο εισοδήματος. Σε ορισμένες περιπτώσεις μερίσματα από το εξωτερικό μπορεί να υπόκεινται σε αμυντική εισφορά με ποσοστό 20% για

τα έτη 2012 και 2013 και 17% το 2014 και μετά.

Κέρδη από τη διάθεση αξιογράφων που εμπίπτουν στον ορισμό των τίτλων για φορολογικούς σκοπούς (περιλαμβανομένων μετοχών, χρεογράφων, ομολόγων, δικαιωμάτων επ' αυτών, κλπ) εξαιρούνται από Κυπριακό εταιρικό φόρο.

Η (χρέωση) / πίστωση φορολογίας που σχετίζεται με στοιχεία λοιπών συνολικών εσόδων είναι ως εξής:

Φορολογικές επιδράσεις των στοιχείων των λοιπών συνολικών εσόδων

	Έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2019			Έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2018		
	Πριν τη φορολογία €000	(Χρέωση)/ Πίστωση φορολογίας €000	Μετά τη φορολογία €000	Πριν τη φορολογία €000	(Χρέωση)/ Πίστωση φορολογίας €000	Μετά τη φορολογία €000
Σχέδιο αφυπηρέτησης καθορισμένου ωφελήματος: Επανακαταμέτρηση υποχρέωσης σχεδίου αφυπηρέτησης	(117.274)	-	(117.274)	(22.781)	-	(22.781)
Άλλα συνολικά εισοδήματα	(117.274)	-	(117.274)	(22.781)	-	(22.781)

15. Ακίνητα, εγκαταστάσεις και εξοπλισμός

	Ιδιόκτητη Γη €000	Κτήρια €000	Εγκαταστάσεις και μηχανήματα €000	Γραμμές, καλώδια και μετρητές €000	Οχήματα €000	Έπιπλα, σκεύη και εξοπλισμός γραφείου €000	Εργαλεία €000	Ηλεκτρονικοί υπολογιστές και προγράμματα €000	Εργασία υπό εκτέλεση €000	Σύνολο €000
Την 1^η Ιανουαρίου 2018										
Κόστος	42.595	359.338	1.534.257	1.076.760	22.020	7.377	7.460	37.703	30.976	3.118.486
Συσσωρευμένες αποσβέσεις	-	(158.450)	(773.589)	(440.130)	(20.772)	(6.632)	(7.057)	(35.289)	-	(1.441.919)
Καθαρή λογιστική αξία	42.595	200.888	760.668	636.630	1.248	745	403	2.414	30.976	1.676.567
Έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2018										
Καθαρή λογιστική αξία στην αρχή του έτους	42.595	200.888	760.668	636.630	1.248	745	403	2.414	30.976	1.676.567
Προσθήκες	304	104	138	152	834	98	103	1.316	46.343	49.392
Πωλήσεις	(185)	(1)	-	-	-	(2)	-	-	-	(188)
Χρέωση απόσβεσης	-	(11.907)	(55.932)	(27.926)	(400)	(200)	(144)	(1.627)	-	(98.136)
Μεταφορές	193	869	15.739	21.557	-	-	-	53	(38.411)	-
Καθαρή λογιστική αξία στο τέλος του έτους	42.907	189.953	720.613	630.413	1.682	641	362	2.156	38.908	1.627.635
Στις 31 Δεκεμβρίου 2018										
Κόστος	42.907	360.310	1.550.134	1.098.469	22.187	7.444	7.563	39.047	38.908	3.166.969
Συσσωρευμένες αποσβέσεις	-	(170.357)	(829.521)	(468.056)	(20.505)	(6.803)	(7.201)	(36.891)	-	(1.539.334)
Καθαρή λογιστική αξία	42.907	189.953	720.613	630.413	1.682	641	362	2.156	38.908	1.627.635
Έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2019										
Καθαρή λογιστική αξία στην αρχή του έτους	42.907	189.953	720.613	630.413	1.682	641	362	2.156	38.908	1.627.635
Προσθήκες	786	181	479	257	1.818	157	194	879	85.637	90.388
Πωλήσεις	-	-	(98)	-	-	-	(12)	(3)	-	(113)
Χρέωση απομείωσης	-	-	(863)	-	-	-	-	-	-	(863)
Χρέωση απόσβεσης	-	(11.985)	(55.768)	(28.332)	(583)	(179)	(100)	(1.461)	-	(98.408)
Μεταφορές	132	3.507	28.926	27.454	-	-	-	197	(60.216)	-
Καθαρή λογιστική αξία στο τέλος του έτους	43.825	181.656	693.289	629.792	2.917	619	444	1.768	64.329	1.618.639
Στις 31 Δεκεμβρίου 2019										
Κόστος	43.825	363.998	1.577.476	1.126.180	24.005	7.601	7.716	40.032	64.329	3.255.162
Συσσωρευμένες αποσβέσεις	-	(182.342)	(884.187)	(496.388)	(21.088)	(6.982)	(7.272)	(38.264)	-	(1.636.523)
Καθαρή λογιστική αξία	43.825	181.656	693.289	629.792	2.917	619	444	1.768	64.329	1.618.639

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2019 (συνέχεια)

Στην ενοποιημένη κατάσταση ταμειακών ροών οι εισπράξεις από πώληση ακινήτων, εγκαταστάσεων και εξοπλισμού περιλαμβάνουν

	2019 €000	2018 €000
Καθαρή λογιστική αξία	113	188
(Ζημιά) / Κέρδος από πώληση ακινήτων, εγκαταστάσεων και εξοπλισμού (Σημ. 10)	(112)	269
Εισπράξεις από πώληση ακινήτων, εγκαταστάσεων και εξοπλισμού	<u>1</u>	<u>457</u>

Χρέωση απόσβεσης ύψους €98.408.000 (2018: €98.136.000) χρεώθηκε στα λειτουργικά έξοδα.

Γη και εγκαταστάσεις που βρίσκονται στις περιοχές που κατέχονται από τα τουρκικά στρατεύματα

Το σύνολο του πάγιου ενεργητικού που εμφανίζεται στην ενοποιημένη κατάσταση οικονομικής θέσης περιλαμβάνει γη και εγκαταστάσεις που βρίσκονται στις περιοχές που κατέχονται από τα τουρκικά στρατεύματα εισβολής και που το κόστος τους είναι περίπου €12.978.000. Η πρόβλεψη για αποσβέσεις

των εγκαταστάσεων αυτών μέσα στη χρήση 2019 ήταν μηδέν (2018: μηδέν), το σύνολο των αποσβέσεων στις 31 Δεκεμβρίου 2019 ήταν €12.440.000 (2018: €12.440.000) και αφήνοντας καθαρή λογιστική αξία €538.000 (2018: €538.000) που αντιπροσωπεύει το κόστος της γης. Οι συνέπειες της τουρκικής κατοχής πάνω στην αξία της γης και των εγκαταστάσεων αυτών είναι άγνωστες.

16. Μισθώσεις

(i) Οι συμφωνίες μίσθωσης του Συγκροτήματος

Το Συγκρότημα μισθώνει γραφεία, αποθήκες, καταστήματα, γη για ανάπτυξη έργων ΑΠΕ και γη για Υποσταθμούς. Οι συμβάσεις ενοικίασης γης για Υποσταθμούς συνήθως γίνονται για καθορισμένες περιόδους 25 έως 33 ετών, με κάποιες συμβάσεις να αφορούν περιόδους μέχρι και 99 έτη, και ως επί το πλείστον έχουν επιλογές ανανέωσης. Οποιοσδήποτε άλλες συμβάσεις γίνονται για περιόδους από 6 μήνες έως 30 χρόνια.

Οι όροι μίσθωσης διαπραγματεύονται σε ατομική βάση και περιέχουν ένα ευρύ φάσμα διαφορετικών όρων και προϋποθέσεων. Οι συμβάσεις μίσθωσης δεν επιβάλλουν οποιοσδήποτε ρήτρες εκτός από τα συμφέροντα στα μισθωμένα περιουσιακά στοιχεία που κατέχονται από τον εκμισθωτή. Τα μισθωμένα περιουσιακά στοιχεία δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως ασφάλεια για σκοπούς δανεισμού.

(ii) Ποσά που αναγνωρίστηκαν στον ισολογισμό

Ο ισολογισμός παρουσιάζει τα ακόλουθα ποσά που σχετίζονται με μισθώσεις

	2019 €000	1 Ιανουαρίου 2019* €000
Περιουσιακά στοιχεία με δικαίωμα χρήσης		
Γη και κτήρια	8.358	8.188
Σύνολο	8.358	8.188
Υποχρεώσεις από μισθώσεις		
Βραχυπρόθεσμο ποσό	407	477
Μακροπρόθεσμο ποσό	7.980	7.711
Σύνολο	8.387	8.188

*Κατά το προηγούμενο έτος, το Συγκρότημα δεν αναγνώρισε οποιαδήποτε περιουσιακά στοιχεία μίσθωσης και υποχρεώσεις από μισθώσεις καθώς όλες οι μισθώσεις είχαν ταξινομηθεί ως «λειτουργικές μισθώσεις» σύμφωνα με το ΔΛΠ17 «Μισθώσεις».

(iii) Ποσά που αναγνωρίστηκαν στον λογαριασμό αποτελεσμάτων

	2019 €000
Απόσβεση περιουσιακών στοιχείων με δικαίωμα χρήσης	
Γη και κτήρια	(511)
Σύνολο	(511)
Τόκος (περιλαμβάνεται στο κόστος χρηματοδότησης)	(164)
Σύνολο	(164)

Έξοδα που σχετίζονται με μισθώσεις €30 χιλιάδες έχουν χρεωθεί σε «έξοδα διοικητικής λειτουργίας». Αποσβέσεις που σχετίζονται με περιουσιακά στοιχεία με δικαίωμα χρήσης έχουν χρεωθεί στα «έξοδα

διοικητικής λειτουργίας».

Η συνολική ταμειακή εκροή για μισθώσεις το 2019 ήταν €646 χιλιάδες.

17. Επένδυση σε κοινοπραξία

	2019 €000	2018 €000
Στην αρχή του έτους	-	-
Μεταφορά από θυγατρική	-	10
Πώληση σε τρίτο μέρος	-	(5)
Μερίδιο ζημίας σε κοινοπραξία	---	(5)
Στο τέλος του έτους	-	-

Τα πιο πάνω αφορούν στη συμμετοχή του Συγκροτήματος στην κοινοπραξία ΑΗΚ-ΙΑΚ ΑΧΕΡΑ Ανανεώσιμες Λτδ. Η ΑΗΚ-ΙΑΚ ΑΧΕΡΑ Ανανεώσιμες Λτδ έχει μετοχικό κεφάλαιο το οποίο αποτελείται μόνο από συνήθεις μετοχές. Χώρα σύστασης και επιχειρηματικής δραστηριότητας της εταιρείας είναι η Κύπρος.

μεταξύ της Αρχής και της ΙΑΚ, σκοπός της εταιρείας είναι η σταδιακή (σε φάσεις) ανάπτυξη, αδειοδότηση, χρηματοδότηση, κατασκευή, λειτουργία και συντήρηση ενός ή περισσότερων φωτοβολταϊκών πάρκων. Η επένδυση της ΑΗΚ στην εταιρεία ΑΗΚ-ΙΑΚ ΑΧΕΡΑ Ανανεώσιμες Λτδ αποτελεί επένδυση σε Κοινοπραξία.

Κατά τη διάρκεια του έτους που έληξε 31 Δεκεμβρίου 2019, η Αρχή Ηλεκτρισμού Κύπρου μεταβίβασε στην Ιερά Αρχιεπισκοπή Κύπρου (ΙΑΚ) 101 μετοχές που κατείχε στην εταιρεία ΑΗΚ – ΙΑΚ ΑΧΕΡΑ Ανανεώσιμες Λτδ, με αποτέλεσμα το μερίδιο της στην εν λόγω εταιρεία να μειωθεί από 51% σε 49,99%.

Κύρια δραστηριότητα της Κοινοπραξίας είναι η ανάπτυξη φωτοβολταϊκών πάρκων. Η Κοινοπραξία έχει στρατηγική σημασία στην επέκταση των δραστηριοτήτων του Συγκροτήματος στον τομέα των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας.

Το Διοικητικό Συμβούλιο της εταιρείας αποτελείται από 5 μέλη εκ των οποίων δύο διορίζονται από την Αρχή, δύο από την ΙΑΚ και ο Πρόεδρος διορίζεται από κοινού. Με βάση σχετική συμφωνία Κοινής Ανάπτυξης

Η Κοινοπραξία είναι ιδιωτική εταιρεία και δεν υπάρχει διαθέσιμη χρηματιστηριακή τιμή για τις μετοχές της.

Δεν υπάρχουν ενδεχόμενες υποχρεώσεις σχετικά με το συμφέρον του Συγκροτήματος στην Κοινοπραξία

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2019 (συνέχεια)

18. Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία και άλλα μη χρηματοοικονομικά εισπρακτέα

α) Εμπορικά εισπρακτέα

	2019 €000	2018 €000
Εμπορικά εισπρακτέα	132.423	132.135
Μείον: πρόβλεψη ζημιάς εμπορικών εισπρακτέων	(15.256)	16.017
Εμπορικά εισπρακτέα - καθαρά	117.167	116.118

(i) Δίκαιη αξία των εμπορικών εισπρακτέων

Λόγω του βραχυπρόθεσμου χαρακτήρα των εμπορικών εισπρακτέων, η λογιστική τους αξία θεωρείται ότι είναι η ίδια με τη δίκαιη αξία.

Πληροφορίες σχετικά με την απομείωση της τρέχουσας περιόδου των εμπορικών εισπρακτέων και την έκθεση του Συγκροτήματος στον πιστωτικό κίνδυνο παρατίθενται στη σημείωση 6.

(ii) Απομείωση και έκθεση κινδύνου

Η λογιστική αξία των εμπορικών και άλλων εισπρακτέων του Συγκροτήματος αναλύεται ανά νόμισμα ως εξής:

	2019 €000	2018 €000
Ευρώ - νόμισμα λειτουργίας και παρουσίασης	117.167	116.118
	117.167	116.118

β) Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία σε αποσβεσμένο κόστος

Τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία σε αποσβεσμένο κόστος περιλαμβάνουν τα πιο κάτω Άλλα Χρηματοοικονομικά Εισπρακτέα:

	2019 €000	2018 €000
Κεφαλαιουχικές συνεισφορές εισπρακτέες με δόσεις	306	404
Εισπρακτέα από ταμείο ΑΠΕ	-	5.290
Άλλα εισπρακτέα	25.017	9.729
	25.323	15.423
Μείον: Απομείωση ζημιάς για περιουσιακά στοιχεία σε αποσβεσμένο κόστος	(298)	(331)
Καθαρά χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία σε αποσβεσμένο κόστος	25.025	15.092
Μείον μη κυκλοφορούντα ποσά	(122)	(131)
Κυκλοφορούντα ποσά	24.903	14.961

Το ποσό των € (2018: €5.290.000) αφορά ληξιπρόθεσμο εισπρακτέο από το Ταμείο ΑΠΕ. Το Διοικητικό Συμβούλιο της Αρχής στη συνεδρία του ημερομηνίας 16/5/2017 αποφάσισε όπως, από τις εισπράξεις του τέλους ΑΠΕ από τους λογαριασμούς ηλεκτρικού ρεύματος στο τέλος κάθε μήνα να αφαιρείται το συνολικό ποσό των επιδοτήσεων που πληρώνει η Αρχή στους Παραγωγούς ΑΠΕ εκ μέρους του Ταμείου

του ίδιου μήνα και στη συνέχεια να αφαιρείται το ποσό των €450.000, που είναι το ελάχιστο ποσό που χρειάζεται για εξόφληση του οφειλόμενου προς την Αρχή ποσού εντός της περιόδου των 3 ετών.

Η λήξη των μη κυκλοφορούντων εισπρακτέων ποσών έχει ως εξής:

	2019 €000	2018 €000
Μεταξύ 1 και 2 χρόνων	43	43
Μεταξύ 2 και 5 χρόνων	79	88
	122	131

Η δίκαιη αξία των μη κυκλοφορούντων χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων είναι περίπου η ίδια με τη λογιστική αξία κατά την ημερομηνία αναφοράς.

Οι λογιστικές αξίες των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων σε αποσβεσμένο κόστος του Συγκροτήματος αναλύονται ανά νόμισμα ως εξής:

	2019 €000	2018 €000
Ευρώ - νόμισμα λειτουργίας και παρουσίασης	24.903	14.961
	24.903	14.961

γ) Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία στη δίκαιη αξία μέσω των αποτελεσμάτων

Τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία που επιμετρούνται σε δίκαιη αξία μέσω των αποτελεσμάτων περιλαμβάνουν τα πιο κάτω:

	2019 €000	2018 €000
Εισηγμένοι Μετοχικοί τίτλοι - Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου	272	351

Τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία που επιμετρούνται σε δίκαιη αξία μέσω των αποτελεσμάτων παρουσιάζονται στις ροές μετρητών από εργασίες ως μέρος των αλλαγών στο κεφάλαιο κίνησης στην κατάσταση ταμειακών ροών.

Αλλαγές στις δίκαιες αξίες των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων που επιμετρούνται σε δίκαιη αξία μέσω των αποτελεσμάτων καταχωρούνται στα Άλλες (Ζημιές) / έσοδα - καθαρά (Σημ.10) στα αποτελέσματα.

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2019 (συνέχεια)

δ) Άλλα μη χρηματοοικονομικά εισπρακτέα

	2019 €000	2018 €000
Προκαταβολές σε υπεργολάβους	8.470	12.806
Προκαταβολές και προπληρωμές	3.743	3.625
	<u>12.213</u>	<u>16.431</u>

19. Αποθέματα

	2019 €000	2018 €000
Καύσιμα	70.749	69.528
Εξαρτήματα και άλλα αναλώσιμα	74.242	63.363
	<u>144.991</u>	<u>132.891</u>

Το κόστος αποθεμάτων που αναγνωρίστηκε ως έξοδο και περιλήφθηκε στα λειτουργικά έξοδα είναι €430.316.000 (2018: €428.188.000).

Στις 31 Δεκεμβρίου 2019, αποθέματα αξίας €5.101.732 (2018: €5.719.607) είχαν υποστεί απομείωση, για την

οποία έγινε πρόβλεψη. Το ποσό της πρόβλεψης ήταν €900.000 (2018: €900.000).

Τα αποθέματα παρουσιάζονται σε τιμή κόστους μείον απομείωση.

20. Φορολογία Εισπρακτέα / Φορολογική (Υποχρέωση)

	2019 €000	2018 €000
Εταιρικός φόρος	4.287	4.287
Έκτακτη εισφορά για την άμυνα	(12.220)	-
	<u>(7.933)</u>	<u>4.287</u>

Για συγκεκριμένες συναλλαγές και υπολογισμούς, ο προσδιορισμός της τελικής φορολογίας είναι αβέβαιος συνήθη πορεία της επιχειρηματικής δραστηριότητας. Το Συγκρότημα αναγνωρίζει υποχρεώσεις για προβλεπόμενα φορολογικά ζητήματα με βάση υπολογισμούς για το κατά πόσο θα προκύψει

επιπρόσθετη φορολογία. Όπου το τελικό φορολογικό αποτέλεσμα αυτών των ζητημάτων διαφέρει από το ποσό που έχει αρχικά αναγνωριστεί, οι διαφορές επηρεάζουν την πρόβλεψη για εταιρικό φόρο και αναβαλλόμενη φορολογία στην περίοδο που έγινε ο προσδιορισμός της τελικής φορολογίας.

21. Ταμειακά Διαθέσιμα και Ισοδύναμα

Βραχυπρόθεσμες τραπεζικές καταθέσεις

	2019 €000	2018 €000
Βραχυπρόθεσμες τραπεζικές καταθέσεις	336.835	362.786
Μείον πρόβλεψη ζημιάς βραχυπρόθεσμων τραπεζικών καταθέσεων	(2.757)	(5.149)
Βραχυπρόθεσμες τραπεζικές καταθέσεις καθαρές	<u>334.078</u>	<u>357.637</u>

Πληροφορίες σχετικά με την απομείωση των βραχυπρόθεσμων τραπεζικών καταθέσεων και την έκθεση του Συγκροτήματος στον πιστωτικό κίνδυνο παρατίθενται στη σημείωση 6.

Το πραγματικό επιτόκιο στις βραχυπρόθεσμες τραπεζικές καταθέσεις ήταν 0,10%-3,25% (2018:

0,10%-2,65%) και αυτές οι καταθέσεις έχουν όρο λήξης 3-12 μήνες (2018: 3-12 μήνες). Κατάθεση ύψους €12,9 εκ. (2018: €12,5 εκ.) χρησιμοποιείται ως υποχρέωση για προμήθεια καυσίμων.

Οι βραχυπρόθεσμες καταθέσεις αναλύονται ανά νόμισμα ως εξής:

	2019 €000	2018 €000
Ευρώ – νόμισμα λειτουργίας και παρουσίασης	321.208	345.189
Δολάρια Ηνωμένων Πολιτειών	12.870	12.448
	<u>334.078</u>	<u>357.637</u>

Μετρητά και μετρητά στην τράπεζα

Τα μετρητά και αντίστοιχα μετρητών που περιλαμβάνονται στην ενοποιημένη κατάσταση ταμειακών ρών αντιπροσωπεύουν τα ποσά της

ενοποιημένης κατάστασης οικονομικής θέσης των μετρητών στην τράπεζα και στο ταμείο που αναλύονται ως εξής:

	2019 €000	2018 €000
Μετρητά στην τράπεζα και στο ταμείο	102.765	45.407
Λογαριασμοί προειδοποίησης	7.528	1.211
	<u>110.293</u>	<u>46.618</u>
Μείον πρόβλεψη ζημιάς μετρητών στην τράπεζα	(42)	(18)
Μετρητά και μετρητά στην τράπεζα καθαρά	<u>110.251</u>	<u>46.600</u>

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2019 (συνέχεια)

Πληροφορίες σχετικά με την απομείωση των μετρητών στην τράπεζα και στο ταμείο και την έκθεση του Συγκροτήματος στον πιστωτικό κίνδυνο παρατίθενται στη σημείωση 6.

καταθέσεις ήταν 0,05%-0,75% (2018: 0,05%-1,00%) και αυτές οι καταθέσεις έχουν μέσο όρο λήξης 30 ημερών (2018: 30 ημερών).

Το πραγματικό επιτόκιο στις βραχυπρόθεσμες τραπεζικές

Τα μετρητά και οι καταθέσεις στην τράπεζα αναλύονται ανά νόμισμα ως εξής:

	2019 €000	2018 €000
Ευρώ – νόμισμα λειτουργίας και παρουσίασης	109.904	46.163
Δολάρια Ηνωμένων Πολιτειών	347	437
	110.251	46.600

Οι κύριες επενδυτικές και χρηματοδοτικές μη ταμειακές συναλλαγές κατά τη διάρκεια του τρέχοντος έτους ήταν

η αγορά περιουσιακών στοιχείων με δικαίωμα χρήσης μέσω μισθώσεων ύψους €681 χιλιάδων (2018: μηδέν).

Συμφιλίωση υποχρεώσεων που απορρέουν από χρηματοδοτικές δραστηριότητες:

	Τραπεζικά δάνεια €000	Υποχρεώσεις από μισθώσεις €000	Σύνολο €000
Υπόλοιπο την 1^η Ιανουαρίου 2018	341.497	-	341.497
Ταμειακές συναλλαγές:			
Αποπληρωμές κεφαλαίου	(41.680)	-	(41.680)
Τόκοι που πληρώθηκαν	(3.192)	-	(3.192)
Χρεωστικοί τόκοι	3.192	-	3.192
Υπόλοιπο την 31^η Δεκεμβρίου 2018 / 1^η Ιανουαρίου 2019	299.817	-	299.817
Ποσό που αναγνωρίστηκε κατά την υιοθέτηση του ΔΠΧΑ 16	-	8.188	8.188
Ταμειακές συναλλαγές:			
Αποπληρωμές κεφαλαίου	(37.134)	(482)	(37.616)
Τόκοι που πληρώθηκαν	(2.887)	(164)	(3.051)
Χρεωστικοί τόκοι	2.887	164	3.051
Μη ταμειακές συναλλαγές:			
Προσθήκες	-	681	681
Υπόλοιπο στις 31 Δεκεμβρίου 2019	262.683	8.387	271.070

22. Δανεισμός

	2019 €000	2018 €000
Βραχυπρόθεσμος		
Τραπεζικά δάνεια	34.055	37.135
Μη βραχυπρόθεσμος		
Τραπεζικά δάνεια	228.628	262.682
Σύνολο δανεισμού	262.683	299.817

Λήξη μη βραχυπρόθεσμου δανεισμού

	2019 €000	2018 €000
Από 1 μέχρι 2 έτη	34.055	34.055
Από 2 μέχρι 5 έτη	75.746	88.076
Μετά από 5 έτη	118.827	140.551
	228.628	262.682

Τα δάνεια είναι πληρωτέα σε ευρώ που έχουν προσδιορισθεί στις σχετικές συμφωνίες. Η αποπληρωμή του κεφαλαίου και του τόκου των δανείων αυτών είναι εγγυημένα από την Κυπριακή Κυβέρνηση.

Τα μεσοσταθμικά πραγματικά επιτόκια κατά την ημερομηνία αναφοράς ήταν ως εξής:

	2019 %	2018 %
Τραπεζικά παρατραβήγματα και δάνεια	0,9	1,0

Η έκθεση του δανεισμού της Αρχής σε αλλαγές στα επιτόκια και οι ημερομηνίες συμβατικής επανατίμησης κατά την ημερομηνία αναφοράς είναι ως εξής:

	2019 €000	2018 €000
Δανεισμός με κυμαινόμενο επιτόκιο		
6 μήνες ή λιγότερο	262.357	299.452
Δανεισμός με σταθερό επιτόκιο στη λήξη	326	365
	262.683	299.817

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2019 (συνέχεια)

Το Συγκρότημα έχει τις πιο κάτω αχρησιμοποίητες χρηματοδοτικές διευκολύνσεις:

	2019 €000	2018 €000
Κυμαινόμενο επιτόκιο		
Λήξη εντός ενός έτους	70.500	80.000
Λήξη πέραν του ενός έτους	10.000	-
	80.500	80.000

Η λογιστική αξία των τραπεζικών παρατραβηγμάτων και τραπεζικών δανείων είναι περίπου η ίδια με τη δίκαιη αξία.

Η λογιστική αξία του δανεισμού του Συγκροτήματος αναλύεται ανά νόμισμα ως εξής:

	2019 €000	2018 €000
Ευρώ - νόμισμα λειτουργίας και παρουσίασης	262.683	299.817
	262.683	299.817

23. Αναβαλλόμενες φορολογικές υποχρεώσεις

Η ανάλυση των αναβαλλόμενων φορολογικών υποχρεώσεων είναι ως εξής:

	2019 €000	2018 €000
Αναβαλλόμενες φορολογικές υποχρεώσεις που θα διακανονιστούν μετά από δώδεκα μήνες	94.646	87.125

Ο αναβαλλόμενος φόρος έχει υπολογιστεί πλήρως, με τη μέθοδο της υποχρέωσης, χρησιμοποιώντας τα εφαρμόσιμα ποσοστά φορολογίας πάνω σε όλες τις προσωρινές διαφορές με εξαίρεση τη διαφορά που προκύπτει λόγω της αναλογιστικής ζημιάς ύψους €359.151 χιλιάδων (2018: € 241.877 χιλιάδες), την οποία η Διεύθυνση εκτιμά ότι δεν θα μπορέσει να εκμεταλλευθεί εντός της πενταετούς περιόδου που καθορίζει η σχετική νομοθεσία (Σημ. 14).

Αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις και υποχρεώσεις συμψηφίζονται όταν υπάρχει νομικά ισχυρό δικαίωμα να συμψηφίζονται τρέχοντα φορολογικά περιουσιακά στοιχεία έναντι τρέχουσων φορολογικών υποχρεώσεων και όταν οι αναβαλλόμενοι φόροι σχετίζονται με την ίδια φορολογική Αρχή. Η μικτή κίνηση του λογαριασμού αναβαλλόμενων φόρων είναι ως εξής:

	2019 €000	2018 €000
Την 1η Ιανουαρίου	87.125	81.837
Χρέωση στην κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων (Σημ. 14)	7.521	5.288
Χρέωση στα λοιπά συνολικά έσοδα	-	-
Στις 31 Δεκεμβρίου	94.646	87.125

Η κίνηση στην αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση και υποχρέωση κατά τη διάρκεια του έτους έχει ως εξής:

	Επταχυνόμενη φορολογική απόσβεση €000	Αναβλημένα έσοδα €000	Φορολογική ζημιά €000	Άλλα €000	Σύνολο €000
Την 1^η Ιανουαρίου 2018 όπως αναπροσαρμόστηκε	140.620	(55.949)	(676)	(2.158)	81.837
Χρέωση / (πίστωση):					
Κατάσταση αποτελεσμάτων	5.451	(1)	(454)	292	5.288
Υπόλοιπο την 31^η Δεκεμβρίου 2018 / 1^η Ιανουαρίου 2019	146.071	(55.950)	(1.130)	(1.866)	87.125
Χρέωση / (πίστωση):					
Κατάσταση αποτελεσμάτων	(178)	(957)	8.544	112	7.521
Υπόλοιπο στις 31 Δεκεμβρίου 2019	145.893	(56.907)	7.414	(1.754)	94.646

24. Αναβαλλόμενα έσοδα

	2019 €000	2018 €000
Υπόλοιπο την 1 ^η Ιανουαρίου	447.598	447.586
Προσθήκες	30.675	22.553
Μεταφορά στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων	(23.014)	(22.541)
Υπόλοιπο στις 31 Δεκεμβρίου	455.259	447.598
Αναβαλλόμενο εισόδημα πέραν του ενός έτους	(431.554)	(424.584)
Αναβαλλόμενο εισόδημα εντός ενός έτους	23.705	23.014

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2019 (συνέχεια)

25. Εμπορικοί και άλλοι πιστωτές

	2019 €000	2018 €000
Προμηθευτές καυσίμων	29.904	30.968
Άλλοι προμηθευτές	25.789	32.414
Τόκοι πληρωτέοι	64	76
Οφειλόμενα έξοδα	8.382	3.385
Πιστωτές για αγορά γης και υποσταθμών	8.146	8.282
Ποσό διαθέσιμο για διαδικασία εκκίνησης*	13.878	13.385
Άλλοι πιστωτές	14.991	12.027
Συνολικές χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις σε εμπορικούς και άλλους πιστωτές σε αποσβεσμένο κόστος	101.154	100.537
Αναβαλλόμενα έσοδα - συμβόλαια οδικού φωτισμού	11.333	1.363
Φόρος Προστιθέμενης Αξίας πληρωτέος	14.138	11.181
Φόρος Μισθωτών Υπηρεσιών πληρωτέος	4.640	658
Κρατήσεις από εργολάβους για εκτέλεση εργασίας	7.096	3.092
Προκαταβολές καταναλωτών	37.496	34.487
Άλλες υποχρεώσεις	74.703	50.781
Εμπορικοί και άλλοι πιστωτές	175.857	151.318

Η δίκαιη αξία των εμπορικών και άλλων πιστωτών είναι περίπου η ίδια με τη λογιστική αξία κατά την ημερομηνία αναφοράς.

*Το ποσό αυτό αντιπροσωπεύει κατακράτηση από οφειλή προς ένα προμηθευτή καυσίμων για ανάθεση στους δικαιούχους, με τη διαδικασία της εκκίνησης των διαφόρων απαιτητών έναντι του Συγκροτήματος και του συγκεκριμένου προμηθευτή.

26. Εξαρτημένες εταιρείες

	2019 % Κατοχή	2018 % Κατοχή	Χώρα ίδρυσης	Κύριες δραστηριότητες
Ηλεκτρική Ανανεώσιμες Λτδ (πρώην Ηλεκτρική Λτδ)	100	100	Κύπρος	Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας
EAC LNG Investments Company Ltd	100	100	Κύπρος	Αδρανής
ESCO AHK Ltd	100	100	Κύπρος	Εξοικονόμηση Ενέργειας

Τα αποτελέσματα των εξαρτημένων εταιρειών ενοποιήθηκαν στους λογαριασμούς του Συγκροτήματος της Αρχής Ηλεκτρισμού Κύπρου.

27. Ενδεχόμενες υποχρεώσεις

(α) Στις 31 Δεκεμβρίου 2019 το Συγκρότημα είχε ενδεχόμενες υποχρεώσεις σε σχέση με πιθανό φόρο για διάφορα έξοδα ύψους €3.146.555 (2018: €1.814.000) και ενδεχόμενη επιστροφή φόρου ύψους €535.000 (2018: €535.000) καθώς και ενδεχόμενη επιστροφή αμυντικής εισφοράς ύψους €10.442.000 (2018: €10.435.000).

(β) Στις 2 Δεκεμβρίου 2015 το Τμήμα Φορολογίας απέστειλε στην ΑΗΚ Ειδοποίηση Επιβολής Φορολογίας για την μη παρακράτηση φόρου από τις απολαβές των υπαλλήλων για το έτος 2009 ύψους € 3.925.000 πλέον τόκους και επιβαρύνσεις. Η ΑΗΚ με επιστολή της ημερομηνίας 26 Ιανουαρίου 2016 υπέβαλε ένσταση για το σύνολο της υπό αναφοράς φορολογίας. Το Συγκρότημα πιστεύει ότι υπάρχει επαρκής υπεράσπιση έναντι όλων των απαιτήσεων και ως εκ τούτου δεν έγινε καμία πρόβλεψη στους λογαριασμούς.

(γ) Στις 31 Δεκεμβρίου 2019 το Συγκρότημα είχε ενδεχόμενες υποχρεώσεις σε σχέση με εκκρεμούσες δικαστικές υποθέσεις ύψους €1.362.730 (2018: €3.817.000) και ενδεχόμενο περιουσιακό στοιχείο ύψους €-(2018: €5.000).

28. Δεσμεύσεις

Δεσμεύσεις για Κεφαλαιουχικές Δαπάνες

	2019 €000	2018 €000
Δαπάνες για τις οποίες υπογράφηκαν συμβόλαια ή έχουν ξεκινήσει εργασίες	106.373	118.509
Δαπάνες που εγκρίθηκαν αλλά δεν υπογράφηκαν συμβόλαια ή δεν έχουν ξεκινήσει εργασίες	162.021	241.227
Εγκεκριμένες δαπάνες που εκκρεμούν	268.394	359.736

Δεσμεύσεις λειτουργικών μισθώσεων - όπου η Αρχή είναι ο μισθωτής

Το Συγκρότημα ενοικιάζει γραφεία, αποθήκες, καταστήματα, γη για ανάπτυξη Έργων ΑΠΕ και γη για υποσταθμούς. Οι συμφωνίες έχουν ποικίλους όρους, πρόνοιες ακύρωσης, αναπροσαρμογής τιμήματος και δικαιωμάτων ανανέωσης.

Το Συγκρότημα πιστεύει ότι υπάρχει επαρκής υπεράσπιση έναντι όλων των απαιτήσεων και δεν αναμένει να επιφέρουν σημαντική ζημιά. Επομένως καμία πρόβλεψη δεν έχει γίνει στους λογαριασμούς γι' αυτό το θέμα.

(δ) Στις 31 Δεκεμβρίου 2019 το συγκρότημα είχε τα πιο κάτω εγγυητικά έγγραφα:

(i) Ποσό €2.771.000 προς όφελος του Ανώτερου Τελωνειακού Λειτουργού αναφορικά με την άδεια που παραχωρήθηκε στο Συγκρότημα για απαλλαγή από την καταβολή Ειδικού Φόρου Κατανάλωσης στα ενεργειακά προϊόντα που χρησιμοποιούνται για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας, περιλαμβανομένου και του πετρελαίου εσωτερικής καύσης (ντίζελ).

(ii) Ποσό €210.000 προς όφελος του Τμήματος Περιβάλλοντος αναφορικά με την άδεια βιομηχανικών εκπομπών και διαχείρισης αποβλήτων.

(iii) Ποσό €11.000 προς όφελος της Αρχής Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού για συμμετοχή στο σχέδιο ενίσχυσης της υποδομής κατάρτισης.

	2018 €000
Εντός ενός έτους	393
Πέραν του ενός έτους και μέχρι πέντε έτη	350
Πέραν των πέντε ετών	13
	756

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2019 (συνέχεια)

29. Συναλλαγές με συνδεδεμένα μέρη

Η Αρχή Ηλεκτρισμού Κύπρου είναι Οργανισμός Δημοσίου Δικαίου ο οποίος εγκαθιδρύθηκε στην Κύπρο σύμφωνα με τον περί Αναπτύξεως Ηλεκτρισμού Νόμου Κεφ. 171 του 1952.

(i) Πωλήσεις

	2019 €000	2018 €000
Πωλήσεις ηλεκτρικής ενέργειας σε συγγενικά μέρη του Συγκροτήματος	71.568	68.544

Τα συγγενικά μέρη αποτελούνται από κυβερνητικά ελεγχόμενα μέρη (π.χ. Κυβερνητικά Γραφεία, Υπουργεία κτλ.). Οι πωλήσεις έγιναν με εμπορικούς όρους και προϋποθέσεις.

(ii) Υπόλοιπα στο τέλος του έτους - καθαρά

	2019 €000	2018 €000
Εισπρακτέα από συγγενικά μέρη για πωλήσεις ηλεκτρικής ενέργειας	7.341	8.021

Τα συγγενικά μέρη αποτελούνται από κυβερνητικά ελεγχόμενα μέρη (π.χ. Κυβερνητικά Γραφεία, Υπουργεία κ.τ.λ.).

(iii) Αμοιβή βασικών διευθυντικών στελεχών

Η αμοιβή των βασικών διευθυντικών στελεχών είναι ως ακολούθως:

	2019 €000	2018 €000
Μισθοί	373	337
Κοινωνικές ασφάλισεις και άλλα κόστη	72	61
Ταμείο κοινωνικής συνοχής	8	7
Συνταξιοδοτικά κόστη	56	61
	509	466

(iv) Αμοιβή Συμβούλων

Η συνολική αμοιβή των Συμβούλων ήταν ως ακολούθως:

	2019 €000	2018 €000
Αμοιβή υπό εκτελεστική ιδιότητα	85	78

30. Γεγονότα μετά την περίοδο αναφοράς

Στις 9 Μαρτίου 2020, η Αρχή υπέγραψε συμφωνία συμμετοχής στο μετοχικό κεφάλαιο της Εταιρείας Υποδομών Φυσικού Αερίου (ΕΤΥΦΑ) Λτδ και στις 29 Απριλίου 2020 κατέβαλε το ποσό των €43εκ, αποκτώντας 4.285 μετοχές, οι οποίες αντιστοιχούν στο 30% του μετοχικού κεφαλαίου της ΕΤΥΦΑ.

Με την πρόσφατη και ταχεία εξέλιξη της νόσου του Κορωνοϊού (COVID-19), η παγκόσμια οικονομία εισήλθε σε μια περίοδο πρωτοφανούς κρίσης στον τομέα της περιθαλψής της υγείας, η οποία έχει ήδη προκαλέσει σημαντική παγκόσμια αναστάτωση στις επιχειρηματικές δραστηριότητες και την καθημερινή ζωή. Πολλές χώρες, περιλαμβανομένης και της Κύπρου, έχουν υιοθετήσει έκτακτα και δαπανηρά μέτρα περιορισμού και έχουν απαιτήσει από τις εταιρείες να περιορίσουν ή και να αναστείλουν τις συνήθεις επιχειρηματικές τους δραστηριότητες. Οι κυβερνήσεις, συμπεριλαμβανομένης της Κυπριακής Δημοκρατίας, έχουν εφαρμόσει περιορισμούς στα ταξίδια καθώς και αυστηρά μέτρα καραντίνας.

Βιομηχανίες όπως ο τουρισμός, η φιλοξενία και η ψυχαγωγία αναμένεται να διαταραχθούν άμεσα από αυτά τα μέτρα. Άλλες βιομηχανίες όπως οι κατασκευαστικές και οι χρηματοοικονομικές υπηρεσίες αναμένεται να επηρεαστούν έμμεσα και τα αποτελέσματά τους να επηρεαστούν επίσης αρνητικά.

Οι οικονομικές επιπτώσεις της τρέχουσας κρίσης στην παγκόσμια οικονομία και στις συνολικές επιχειρηματικές δραστηριότητες δεν μπορούν να εκτιμηθούν με εύλογη βεβαιότητα σε αυτό το στάδιο λόγω του ρυθμού επέκτασης της έξαρσης και του υψηλού επιπέδου αβεβαιότητας που προκύπτει από την αδυναμία να προβλεφθεί αξιόπιστα το αποτέλεσμα.

Το συμβάν θεωρείται ως μη διορθωτικό γεγονός και ως εκ τούτου δεν απεικονίζεται στην αναγνώριση και επιμέτρηση των στοιχείων ενεργητικού και παθητικού στις οικονομικές καταστάσεις για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2019.

Στην Κύπρο, στις 15 Μαρτίου 2020, το Υπουργικό Συμβούλιο, μετά από έκτακτη συνεδρίαση, ανακοίνωσε ότι θεωρούσε ότι η Κύπρος εισερχόταν σε κατάσταση έκτακτης ανάγκης, λαμβάνοντας υπόψη την αβέβαιη κατάσταση όπως εξελισσόταν καθημερινά, την αυξανόμενη εξάπλωση της νόσου COVID-19 και τα στοιχεία του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας σχετικά με την κατάσταση. Για τον σκοπό αυτό, λήφθηκαν ορισμένα μέτρα για τη διαφύλαξη της δημόσιας υγείας και τη διασφάλιση της οικονομικής

επιβίωσης των εργαζομένων, των επιχειρήσεων, των ευπαθών ομάδων και της οικονομίας γενικότερα. Ανακοινώθηκαν νέοι αυστηρότεροι κανονισμοί εισόδου στην Κυπριακή Δημοκρατία για την προστασία του πληθυσμού από την περαιτέρω εξάπλωση της νόσου και αποφασίστηκε ότι ένας σημαντικός αριθμός ιδιωτικών επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνταν σε διάφορους τομείς της οικονομίας θα παρέμενε κλειστός από τη Δευτέρα 16 Μαρτίου 2020 και για περίοδο τεσσάρων εβδομάδων.

Στις 23 Μαρτίου 2020 ανακοινώθηκαν νέα αυστηρότερα μέτρα με ισχύ από τις 24 Μαρτίου μέχρι τις 13 Απριλίου 2020. Η ισχύς των μέτρων στη συνέχεια παρατάθηκε μέχρι και τις 3 Μαΐου 2020. Τα μέτρα αυτά, μεταξύ άλλων περιλάμβαναν:

- απαγόρευση όλων των αχρειαστων μετακινήσεων και
- αναστολή λειτουργίας όλων των επιχειρήσεων λιανικού εμπορίου και αναστολή εργασιών σε εργοτάξια (με ορισμένες εξαιρέσεις)

Στις 29 Απριλίου 2020 ανακοινώθηκε η σταδιακή χαλάρωση των μέτρων. Η πρώτη φάση χαλάρωσης των μέτρων, από τις 4 Μαΐου, περιλάμβανε, μεταξύ άλλων:

- άρση των περιορισμών στον κατασκευαστικό τομέα και όλων των παρεμφερών επιχειρηματικών δραστηριοτήτων που τον στηρίζουν και
- επαναλειτουργία όλων των επιχειρήσεων λιανικού εμπορίου, πλην των εμπορικών κέντρων και πολυκαταστημάτων, υπό αυστηρά πρωτόκολλα ασφάλειας και υγείας

Η δεύτερη φάση χαλάρωσης των μέτρων, από τις 21 Μαΐου, περιλάμβανε, μεταξύ άλλων:

- άρση όλων ανεξαιρέτως των περιορισμών διακίνησης των πολιτών και
- επαναλειτουργία των επιχειρήσεων εστίασης μόνο για εξωτερικούς χώρους.

Η χαλάρωση των μέτρων από την 1 Ιουνίου όσον αφορά στην οικονομία περιλάμβανε, μεταξύ άλλων:

- λειτουργία και πρόσβαση στις οργανωμένες παραλίες,
- επαναλειτουργία ξενοδοχείων και
- πλήρη λειτουργία των λιμανιών, με εξαίρεση την αποβίβαση επιβατών από κρουαζιερόπλοια.

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2019 (συνέχεια)

Από τις 9 Ιουνίου 2020 η Κύπρος εισήλθε στην τρίτη φάση χαλάρωσης των μέτρων η οποία περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων:

- επαναλειτουργία αεροδρομίων,
- επαναλειτουργία εμπορικών κέντρων, πολυκαταστημάτων και επιχειρήσεων λιανικού εμπορίου και
- λειτουργία χώρων εστίασης τόσο σε εσωτερικούς όσο και εξωτερικούς χώρους.

Από τις 13 Ιουνίου 2020 επιτρέπεται επίσης η λειτουργία χώρων άθλησης, θεματικών πάρκων και καζίνο.

Ανάμεσα στα μέτρα που αποφασίστηκαν για στήριξη της οικονομίας, και η οποία θα έχει επιπτώσεις στην κερδοφορία του Συγκροτήματος είναι η εφαρμογή ειδικής έκπτωσης στις διατιμήσεις ηλεκτρικής ενέργειας κατά 10%. Αρχικά η απόφαση ήταν για εφαρμογή της έκπτωσης για δύο μήνες ενώ στη συνέχεια, με απόφαση της Αρχής, η έκπτωση έχει παραταθεί για περαιτέρω δύο μήνες μέχρι το τέλος Ιουνίου 2020.

Πέραν του πιο πάνω, η Διεύθυνση έχει εξετάσει τις ιδιαίτερες συνθήκες που θα μπορούσαν να έχουν σημαντικό αντίκτυπο στις επιχειρηματικές δραστηριότητες και στους κινδύνους στους οποίους εκτίθεται το Συγκρότημα και έχει καταλήξει στο συμπέρασμα ότι οι κυριότερες επιπτώσεις στην κερδοφορία / ρευστότητα του Συγκροτήματος ενδέχεται να προκύψουν από:

- μείωση στη ζήτηση ηλεκτρικής ενέργειας ως επακόλουθο της μείωσης στην επιχειρηματική δραστηριότητα και στη μείωση του τουρισμού και
- αύξηση των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών από εμπορικές απαιτήσεις.

Η Διεύθυνση βρίσκεται σε διαδικασία επαναξιολόγησης της εμπορικής της δραστηριότητας και των σχετικών ταμειακών ροών, χρησιμοποιώντας αναθεωρημένες υποθέσεις και ενσωματώνοντας αρνητικά σενάρια στην αξιολόγηση των πραγματικών και δυνητικών χρηματοδοτικών αναγκών, λαμβάνοντας υπόψη τις κύριες επιπτώσεις που προσδιορίστηκαν παραπάνω. Από την ανάλυση που διενεργήθηκε δεν εντοπίστηκαν πρόσθετες ανάγκες ρευστότητας / επιπτώσεις σε χρηματοοικονομικούς συμβατικούς όρους.

Η Διεύθυνση θα συνεχίσει να παρακολουθεί στενά την κατάσταση και να αξιολογεί πρόσθετα μέτρα ως εφεδρικό σχέδιο στην περίπτωση που η περίοδος διαταραχής παραταθεί.

Δεν υπήρξαν άλλα σημαντικά γεγονότα μετά την περίοδο αναφοράς που να έχουν σχέση με την κατανόηση των Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων.

Έκθεση ανεξάρτητου ελεγκτή στις σελίδες 38 μέχρι 41.

